

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 238

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, 19. in 20. oktobra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v upravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POSTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.400

Cena
din 1.—

Ponudbe Sovjetski zvezi

Po ameriških vesteh ponujajo na obeh vojskujočih se straneh Sovjetski zvezi izhod čez Perzijski zaliv na Indijski ocean — V Moskvi in Berlinu demantirajo vesti o sklicanju konference štirih velesil v Moskvi — Dogodki v Romuniji in na Balkanu — Angleške konference in misije

WASHINGTON, 19. oktobra. ZPV. Tu krožijo glasovi, in kakor poročajo tudi v Moskvi, da se pripravljajo neposredna sklenitev angleško-sovjetskega sporazuma, po katerem naj bi dobila Sovjetska zveza svoboden prehod na Perzijski zaliv in s tem Indijski ocean. Podrobnosti še niso znane. Posredovalno vlogo pri tem igra baje Washington. Obenem se zatrjuje, da so stavile tudi sile Sovjetski zvezi podobne predloge, katerih namen je usmeriti Sovjetsko zvezo od Dardanel na Perzijski zaliv.

Konference štirih velesil ne bo

MOSKVA, 19. okt. Tass objavlja naslednji demanti: Japonski list »Hoch« je prinesel 16. oktobra vest, da se je vlada SSSR odločila, sklicati v Moskvi konferenco štirih sil: Japonske, Nemčije, Italije in Sovjetske zveze. Tass je pooblaščen izjaviti, da ta vest ne odgovarja resnici.

BERLIN, 19. okt. DNB. Na včerajšnjem sestanku z zastopniki tiska je izjavil predstavnik nemškega zunanjega ministrstva na zadevna vprašanja, da so odnosi med Nemčijo in Sovjetsko zvezo vseskozi priateljski in ni nastala v tem pogledu nobena sprememba. Tu gre za trajen in stabilen odnos, v katerem je vsaka nasprotna kombinacija zaman. Prav tako ni tudi nobenega govora o kakem sestanku štirih velesil Nemčije, Italije, Japonske in SSSR v Moskvi.

TRETI SOVJETSKI DEMENTI

MOSKVA, 19. okt. Tass je pooblaščen demantirati vse vesti angleških listov in ameriških agencij, da so sovjetske čete vkorakale v Romunijo in da je sovjetska torpedovka potopila romunsko ladjo. Tudi ni resnična turška vest, da je prišlo pri Galacu do spopada med sovjetskimi in nemškimi četami.

Konferenca angleških poslanikov

CARIGRAD, 19. okt. Včeraj se je pričela tu konferenca angleških poslanikov v Ankar, Atenah in Sofiji. Poslanik v Atenah je imel pred svojim odhodom v Carigrad daljšo konferenco z grškim ministrskim predsednikom generalom Metaxasom, dočim je bil soljski poslanik prej v avdienci pri kralju Borisu. Sir Reginald Hoare, angleški poslanik v Bukarešti, na konferenco ni prišel, da ne bi njegov odhod izjedal, kakor da definitivno zapušča Romunijo. Z angleške strani zatrjujejo, da je ta sestanek popolnoma zasebne značaja, v resnici pa je

konferenca v zvezi z najnovejšim razvojem dogodkov na Balkanu. Po vesteh agencije Stefani, ki jih je včeraj razširila iz Rima, pričakujejo, da bo prispel angleški vojni minister Eden iz Egipta tudi v Turčijo in Grčijo. Agencija Stefani pravi, da bi imel ta obisk namen rešiti na Balkanu za Anglijo tiste pozicije, ki bi se eventualno še dale rešiti. Dalje pravi italijanska agencija, da je angleški poslanik v Sofiji v avdienci izjavil kralju Borisu veliko angleško nezadovoljstvo z zadržanjem Bolgarije in dejal, da bo Anglija s tem računala po »končani zmagi«.

Komentarji o Edenovi misiji

RIM, 19. okt. ZPV. Potovanje angleškega vojnega ministra Edena v Egipt smatra italijanski tisk kot dokaz, da so v Angliji zaskrbljeni zaradi razvoja položaja v Afriki, ker obstaja resna nevarnost, da bi v primeru, ako bi padla glavna angleška afriška postojanka Egipt, bil ogrožen sploh ves nadaljnji angleški obstanek v Afriki. Italijanski listi pravijo, da ima Eden gotovo nalog pripraviti egiptsko vlado do tega, da zapusti doseženo nevtralnost in stoji odkrito na stran Anglije. Ob tej priliki objavljajo italijanski listi brez komentarja trditve nemške uradne agencije, da bi Italija in Nemčija smatrali Egipt kot sovražnika, ako bi se odkrito postavil na stran Anglije.

BERLIN, 19. okt. Stefani. Diplomatična politična korespondenca komentira potovanje Edena v Egipt ter pravi, da je misija angleškega vojnega ministra v smislu londonske mednarodne politike tudi neke vrste vloga trgovskega potnika. Anglija išče vedno, da najde nekoga, ki bi se boril zanjo. Seveda se naloga Edena ne omejuje samo na pritisk na egiptsko vlado, da bi izpremenila svoje stališče in se prilagodila željam Londona. Arabci so iz izkušenj v Palestini spoznali, kaj pomeni dana beseda Angležev. Sedanja politično-diplomatska potovanja Edena najbolje pričajo o položaju, v katerem je vojna politika Angležev.

Najnovejši dogodki v Romuniji

BUKAREŠTA, 19. okt. Unp. Romunski listi pišejo, da bo nemška vojska odšla in izročila romunski vojski oporišča, ki jih sedaj utrjuje, takoj, ko bo njena instruktorska misija končana. Dovoz nemškega materiala se nadaljuje, vendar nliče točno ne ve, koliko je število nemških čet v Romuniji.

BUKAREŠTA, 19. okt. CBS. Sinoči so se razširile vesti, da bo Nemčija prav kmalu zgradila pontonski most preko Donave med Romunijo in Bolgarijo. Most bo zgrajen po neki skriti vesti v romunskih listih med Giurgiuem in bolgarskim Ruščukom. Ta most bo zgrajen tam, ker v dolžini 400 km meje med Bolgarijo in Romunijo ni nobenega mostu.

BEG ANGLEŽEV IN POLJAKOV
CARIGRAD, 19. okt. Reuter. Z romunskim parnikom je dospelo v Turčijo veliko angleških državljanov. Z njimi je tudi 200 Poljakov.

POGAJANJA MOSKVA—ANKARA?
ANKARA, 19. okt. Unp. Čeprav so po uradnih izjavah odnosi med Sovjetsko zvezo in Turčijo boljši, kakor kdaj koli prej, vendar mislijo v diplomatskih krogih, da so v teku pogajanja za še večje približanje med Mosko in Ankar.

OBRAMBNE PRIPRAVE V TURČIJI
ANKARA, 19. okt. Reuter. Obrambne priprave so v veliki meri v teku v Turčiji. Vlada je zajela vsa privatna prevozna sredstva.

Poizkus izkrcanja na angleških tleh?

Bitka pri vходу v Bristolski kanal — Francoska vest o razdejanju Dunkerquea — Nemci poročajo, da so v pretekli noči napadli London z več sto letali in zmetali nanj ogromne količine bomb

LONDON, 19. oktobra. Unp. Včeraj so v Londonu uradno objavili, da so se nemške čete poizkušale izkrcati na angleških otokih ter je zaradi tega prišlo do zračne bitke v bližini vstopa v Bristolski kanal. Štirje nemški rušilci, ki so poizkušali predreti do Bristolu, so se moral vrniti v Brest. Letalsko ministrstvo ob tej priliki tudi javlja, da so angleška letala 16. septembra napadla nemške transportne in vojne ladje, ki so bile že pripravljene z moštvo na krovu za pohod proti Angliji. Napad je bil tako hud, da so se nemški vojniki spet izkrcali. Britanski uradni krogi pa še vedno zatrjujejo, da je prav mogoče nemški napad na angleške otoke, Irsko ali Islandijo, da bi se na ta način odvrgla pozornost od priprav za odločilni udarec italijansko-nemške vojske na Egipt. Pomorska in letalska bitka pred vhomom v Bristolski kanal je bila v četrtek okoli 160 km južno-zahodno od Landsenda v Atlantskem oceanu. Do boja je prišlo med neko britansko križarko in 4 nemškimi rušilci. Tudi letala so aktivno posegla v boj. Nemški rušilci so se pod ognjem umaknili ter odpluli v Brest. V Berlinu pa javljajo, da je bila ena izmed več angleških križark torpedirana ter da so se angleška letala spustila v beg pred nemškimi. V Londonu uradno izjavljajo, da ni nobena angleška ladja izgubljena.

Angleška vojna poročila

LONDON, 19. oktobra. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da je včeraj letelo nad Anglijo zelo malo osamljenih sovražnih letal. Bombe so padle na neko mesto na jugovzhodu Škotske, popoldne pa ponekod na jugovzhodu Anglije. Poškodovanih je nekaj hiš, bilo je tudi nekaj žrtev. Škoda je majhna.

LONDON, 19. oktobra. Reuter. Na eni strani je bilo včeraj zabeleženo nekako zafijeje v letalski vojni, vendar je pa bil dan najdaljši alarm od začetka vojne. V Londonu je bil le en alarm. Neko nemško letalo se je spustilo iz oblakov ter ob-

streljevalo delavce, ki so popravljali strehe na porušeni hišah. Na neko farmo v okolici je padlo 12 bomb na polje, ljudskih žrtev ni bilo, a škoda je majhna. Osamljeni bombniki so krožili nad južno-vzhodno Anglijo. Nad Škotsko je letel neki bombnik, ki je povzročil precej škode, ranjeni sta bili dve ženski. Sodijo, da je bilo letalo po nekem »Spittfireu« sestrreljeno v morje.

NAPAD NA TRANSPORTNE LADJE
LONDON, 19. okt. Reuter. Admiralteta javlja, da so lahke angleške ladje natele ob francoski obali na tri velike

transporte sovražnih ladij. Ena ladja je bila potopljena. Angleške ladje so se vrnile brez poškodb v svoje luke.

ANGLEŠKE LETALSKE AKCIJE
LONDON, 19. okt. Reuter. Ker je bilo

Nemška vojna poročila

BERLIN, 19. okt. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo: Pri izhodu Bristolkega preliva je prišlo do spopada med nemškimi rušilci in angleškimi križarkami. Naši rušilci so napadli močnejšega sovražnika ter zadeli s torpedom eno sovražno vojno ladjo. Sovražnik se je nato umaknil iz boja. Nemška letala so zadejala z bombami nekatere sovražne ladje. Naši rušilci so se vrnili nepoškodovani v svoja oporišča. Kakor je bilo že sporočeno, so preteklo noč naši hitri bojni čolni potopili ob jugovzhodni angleški obali dve sovražni oboroženi ladji ter dve ladji elsterni s skupno tonažo 33.000 ton. Podmornica, ki ji je poveljeval kapitan bojne ladje Bleihorst, je potopila na svojem zadnjem pohodu 42.000 ton sovražnega trgovskega brodogoja. S prejšnjimi uspehi je ta podmornica potopila skupno že 93.862 ton sovražnih ladij. Močne skupne bojnih letal so spet izvedle napad na angleško podmornico. Pri Le Havru je naša obalna baterija obstreljevala sovražno podmornico. Napad so nadaljevala

skrajno slabo vreme, so angleška letala izvršila v teku noči le malo poletov. Navzlic temu so bila napadena kanalska pristanišča ter aluminjske tovarne v zahodni Nemčiji.

UNIČENJE DUNKERQUEA
VICHY, 19. okt. Unp. Francoski listi poročajo, da so angleške ladje popolnoma porušile nedavno zgrajene doke v Dunkerquea. Ti doki so bili pripravljeni za vkrčavanje nemških čet na ladje. Listi pravijo, da so angleške ladje dokončno porušile vse pristaniške naprave.

bojna letala »Stucka«. Po bombardiranju so se pojavili na morskem površju deli podmornice, tako da se lahko računa, da je bila podmornica uničena. Obalske baterije so prisile s srditimi ognjem sovražne hitre bojne čolne, ki so se poskušali približati handrlijski obali, da so opustili svojo namero in se umaknili.

DANAŠNJA NEMŠKA POROČILA
BERLIN, 19. okt. Unp. V stranknih krogih izjavljajo, da so včeraj zjutraj začela nemška letala napadati Anglijo z vseh letališč. Letala so se nepretrgoma menjavala ter odložila več sto ton bomb. V začetku noči je neki nemški bombnik bombardiral angleške čete na nekem paradnem vežbališču v južni Angliji.

BERLIN, 19. okt. DNB. Nemška letala so se sinoči dvignila z vseh letališč in odletela nad Anglijo. Poleti so trajali vsi noč. Bombardiran je bil London in drugi centri Anglije, ki služijo vojni industriji.
NOVI VELIKI NAPADI NA LONDON
BERLIN, 19. oktobra. V noči 17. na 18. oktobra je bil London napaden v večjem Nadajevanju na 2. strani

Maribor, 19. oktobra.

Ko je v začetku julija letošnjega leta senator Vilder ustavil »Novo Riječe«, je zapisal, da ne zviža svoje zastave kar idej tiče, temveč prepušča drugim, da se sedaj lahko hitreje prilagodijo frazam druge orientacije. Dejal je še, da miruje duhovna sredstva, kadar govori orožje. En sam uspeh ali poraz na bojišču odloča več kakor vsa logika in vsa idejna dokazovanja.

Vilderjevemu zgledu jih je veliko sledilo. Le sem ter tja zasije še kak svetel žarek iz našega političnega življenja. Pa še tisti ne more postati plamen. Dobro je zapisal Čurčin v septembrski »Novi Evropi«: Zanikujejo to, kar so včeraj zagovarjali, a izpovedujejo tisto, kar so včeraj še obsojali in zasmehovali.

Niso s tem mišljeni samo tisti, ki obrnejo svojo politiko, kadar dobijo »ukaze«. Le-ti so slepi konji, ki vlačijo hunte. Tudi niso mišljeni samo konjunkturisti: mnogo je še drugih, ki bi takih stvari ne smeli delati.

Večina pa molči. V danih razmerah smatra, da je najboljši argument molk.

Tudi mi bi ga ne prekinjali, če bi nam ne prišla v roke drobna knjižica z naslovom »Politična, gospodarska in socialna načela«, ki jo je izdala Omladina JNS v Ljubljani. »Naš program« je prav za prav glavni mednaslov te brošure, v stvari so to »načela za naše dni«.

Kdo pa še danes čita programe? Ali jih nismo videli že veliko in ali niso že vsi enako lepo obljubljali, stvarnost pa je bila drugačna? Ali mislite, da so sedanjí časi primerni za programe? — Vsa ta vprašanja današnje javnosti se nam pojavljajo pred očmi, ko čitamo to brošuro.

Danes je zares vsakomur jasno, da je konec liberalizma že zdavnaj nastopil. In to celo v Angliji, državi klasičnega liberalizma, kjer ima na nagrobnem spomeniku zapisan datum 3. sept. 1939. Vrnitve nazaj ni več. Toda kako bomo šli naprej?

Eni so si že zdavnaj začrtali pot. Ravna in gladka ni. Namesto zasebne sebičnosti so postavili razredno sebičnost, je zapisal Driin v nedeljo.

Drugi so jim v marsičem sledili. Namesto razredne sebičnosti so postavili sebičnost enega samega naroda.

Tretji pa so obstali na poti in niso vedeli ne naprej ne nazaj. Odklanjali so prvo in drugo sebičnost, a svoje niso znali dovolj jasno poudariti: naša »sebičnost« zahteva svobodo duha, misli, kulture, osebnosti! Tako »sebičnost«, ki je namenjena prav vsem posameznikom brez izjeme, si mi tretji želimo! Zato smo tudi na strani tistega, ki nas hoče morda sicer gospodarsko izkoriščati, pušči na nam omenjene svobode. Prav zaradi tega smo proti tistim, pa najsí bo to kdor koli, ki bi nas prav gotovo pripeljali v gospodarsko suženstvo ter nam obenem še dušo izpili.

V Pétainovi Franciji poizkušajo najti pravo pot. Pravijo, da bi radi naredili »sintezo vsega dobrega«, t. j. prevzeli samo dobre stvari iz tujih ideologij. Na ta način ne bodo prišli nikamor. Tam niso na poti obstali, ne iščejo prave poti naprej, tam grede nazaj.

Po tem zgledu ne bomo hodili, saj se iz nje ne moremo naučiti ničesar. V narodno-socialistični publicisti, češ, da je to rešitev iz zadrege. Mnogo bolje bi bilo najti drugo rešitev, ki jo vsi mi »tretji« čutimo, vemo zanjo, pa morebiti še ni dobila konkretnega izraza.

Še nam pripovedujejo, kako ni zdaj čas za take stvari. Da je treba misliti samo na najvišje dobrine. Že res, sedaj niso časi za strankarstvo, vendar ne smemo vtikati glav v pesek ter čakati, da nas bo čas zalotil spet enkrat — kot že tolikokrat — nepripravljene.

Na koncu vojne ne bomo smeli kot slepe kokoši iskati žrnja, in že zdaj si moramo biti na jasnem, kakšne bodo naše naloge. Iz težav sedanjega časa in še posebej iz napak v preteklosti moramo črpati nauke za bodočnost. Ne smemo reči: »Brišimo to in nadaljujmo s starimi metodami!«. Da tako ne gre, so jasno povedali italijanski časnikarji vichyjskim Francozom, ki jim kratko in malo odrekajo iskrenost izpreobrnitve. Res je: ljudje starih metod in »starega režima« ne morejo delati »nove politike«. Tega

Japonski napadi na burmansko cesto

Japonska letala že bombardirajo burmansko cesto, a samo na kitajski strani — Japonci še dalje grozijo tudi Angležem — Po cesti se razvija promet vojnega materijala z veliko naglico in v velikem obsegu

NEW YORK, 19. okt. Havas. Ameriški radio je javil, da so japonska letala včeraj že bombardirala južnozahodni del burmanske ceste v bližini mesta Kunima na kitajskih tleh.

TOKIO, 19. okt. DNB. Japonski letalski napadi na pot iz Burme na Kitajsko pričajo, da je Tokio trdno odločen, odgovoriti na angleški sklep s protikuropi. Otvarjanje poti iz Hongkonga na Kitajsko pomeni novo vmešanje Anglije v japonske posele. Je to odkrito neprijateljsko dejanje, ki ga vsak na Japonskem pravilno razume. Japonska je odločena, da bo zaradi preprečitve dobave Čangkajškovi vojski in nje blokade prišla tudi za orožje proti vsakomur, kdor bi jo v tem motil. Japonski letalci so opazili, da ni na burmanski cesti nobene obrambe in da je le malo avtomobilov vozilo na Kitajsko. V

Junanu je bila uničena neka tovarna strešnica in drugi vojaški objekti. Neki most na cesti blizu Junana je poškodovan.

ČUNGKING, 19. okt. Reuter. Ob meji, ki loči francosko Indokino od kitajske province Kwangsi so se vneli hudi boji med Kitajci in Japonci. Poluračno javljajo, da je dospela iz Čungkinga brzojavka s sporočilom, da so kitajske čete vkorakale v Lungšau, ki so ga prej imeli v rokah Japonci. Po ulicah mesta besne hude bitke.

LASHIO, Burma, 19. okt. Unp. Promet po burmanski cesti se odvija z neverjetno lahkoto. Prvi transporti so že prišli v Kunming, glavno mesto province Yunnan. Prišlo je več kot 1500 ton vojnega materijala.

LASHIO, 19. okt. Reuter. Promet na burmanski cesti je zelo živahen. Dolge kolne avtomobilov vozijo na Kitajsko v

glavnem bencin, razne strojne dele, letalske motorje in drug vojni material.

LASHIO, 19. okt. Reuter. Ukrepi za varnost prevoza na burmanski cesti so se izvršno izkazali. Ameriški komisar Fogarty je bil stalno v stiku s predstavnikmi petrolejskih in transportnih družb, da bi se prevoz še pospešil. Cesta bo morala premagati velik naval prometa, zato sta dospela z letalom v Lashio tudi svetnik kitajskega prometnega ministrstva in generalni direktor kitajskih poš. Vzdušje vse ceste je kitajska vlada razpostavila svoje delavce, da bodo takoj popravili povzročeno škodo, ki bi je eventualno napravila japonska letala. Visok kitajski uradnik je pripomnil, da »je burmanska cesta kitajska rešilna cesta. Zavarovali se bomo pred vsem, naj store Japonci, kaj hočejo«.

Willkie za večjo pomoč Angliji

NEW YORK, 19. okt. Reuter. Rooseveltov protikandidat Willkie je imel volilni govor, v katerem je kategorično zahteval od prezidenta Roosevelta, da takoj pospeši dobavo vojnega materijala Angliji. »Mnogi listi poročajo«, je dejal Willkie, »da zavisi nadaljnje pošiljanje vojnega materijala Veliki Britaniji samo od prezidenta. Ako je to res, potem moram javno nasloviti na prezidenta vprašanje: Čemu odlašate s pospešeno pomočjo Veliki Britaniji? Najodločneje obsojam vse strankarsko-politične trike, ki ogražajo varnost Velike Britanije. Vsa

razpoložljiva pomoč mora biti Veliki Britaniji nudena takoj, do skrajnih možnosti, ki jih dopuščajo naši zakoni. Ne smemo se igrati s problemi nudenja pomoči Veliki Britaniji.« V političnih krogih menijo, da pomeni ta Willkiev govor postritev volivne kampanje, ker manjkajo do predsedniških volitev samo še trije tedni.

SAINT LOUIS, 19. okt. Stefani. Republikanski kandidat Willkie je izjavil, da bi vstop USA v vojno ne pomenil pomoči Veliki Britaniji, nego bi le oviral obrambo, ker bi mogla Amerika poslati manj materijala v Evropo.

Japonski boj za dobavo petroleja

WASHINGTON, 19. okt. Reuter. Državni podtajnik za zunanje zadeve Hull je izjavil, da mu ni znano, da bi Japonci uspeli, dobiti od ameriško-angleško-holandskih petrolejskih družb v Holandski Indiji 40% potrebnega dovoza nafte. — »New York Times« vztrajajo kljub temu pri trditvi, da so Japonci sklenili uspešno

pogodbo za pol leta. Pritisk japonske vlade v tem pogledu je uspel. V washingtonskih krogih trde, da so japonske rezerve petroleja tako majhne, da ne zadoščajo za osem tednov. Uvoz sedmih milijonov baril v prihodnjih šestih mesecih naj bi zadoščal za potrebe japonske vojske do spomladi.

„Ajax“ bo kmalu popravljen

LONDON, 19. okt. Reuterjev poročevalec iz Aleksandrije javlja, da je angleška križarka »Ajax« popravljena ter se pripravlja na odhod na morje. Pri obisku na ladji je opazil te majhne škodo, ki jo je križarka dobila v bitki s tremi italijanskimi rušilci. Častniki so mu pripovedovali, kako so v noči nenadoma opazili tri italijanske rušilce, ki so pluli z luno za seboj, kar je na morju ponoči velika prednost. Najprej je »Ajax« imel posla s prvim rušilcem, istočasno pa ga je napadel z druge strani še drugi rušilec. Vsi težji topovi so bili naperjeni proti pr-

vemu rušilcu, ki se je kmalu začel potapljati. Ko je drugega zadela ista usoda, se je pojavil še tretji. Malo pozneje so opazili na obzorju še dva rušilca, ki pa nista prišla v bližino pomorske bitke. — Mornarji so dopisniku Reuterja pripovedovali, kako je bilo v La Plati, kjer so se borili proti nemški križarki »Graf von Spee«.

RIM, 19. okt. Unp. Italijanska letala so napadla Aden.

KAHIRA, 19. okt. Reuter. Angleška letala so napadla sovražne objekte pri Bengaziju, Sollumu, Sofarji in Derni.

Angleške civilne žrtve v septembru

LONDON, 19. okt. Unp. Narodno-obrambno ministrstvo je objavilo, da je po dosedaj znanih poročilih padlo v septembru 6954 civilistov, 10.615 pa jih je težko ranjenih.

BERLIN, 19. okt. DNB. Od 5. septembra do 10. oktobra je bilo v Londonu za 120 ur alarmov. V zaklonih so morali prebiti Londončani v tem času 350 ur. Na dan odpade približno 11 ur alarma.

RUSTOV OBISK V SOFIJI

SOFIJA, 19. okt. DNB. Nemški minister dr. Rust si je ogledal znamenitosti Sofije, zvečer pa je prisostvoval predstavi opere »Rusalka«. Drevi bo v nemškem poslanstvu svečan sprejem, navzočni bodo vsi člani vlade s predsednikom dr. Filovom na čelu. Diplomatski zbor in nemška kolonija v Sofiji.

Jim pa ne sme dovoljevati mladina, ki vidi, da je za doživelo že potekel čas.

Takih misli smo bili, ko smo zagledali omenjeni program Omladine JNS v Ljubljani. Kaj več se bomo o njem pomenili prihodnjič. Rr

Suner prevzel posle

MADRID, 19. okt. Stefani. Novi španski zunanji minister Serrano Suñer je prevzel posle. V odgovoru na pozdrav državnega podtajnika je Suñer dejal, da je zunanje ministrstvo ona institucija, preko katere narod izve o dejanskem stanju v svetu. Španija mora iz dneva v dan, od minute do minute spremljati razvoj dogodkov, od katerih zavisi njena usoda.

UKINJENIH 86 VLAKOV

BEOGRAD, 19. okt. United Press. Jugoslovanska vlada je ukinita 86 potniških vlakov, da s tem omogoči večji tovarni promet.

BOMBA V UREDNIŠTVU

FILADELFIJA, 19. okt. CBS. Bomba je eksplodirala v nekem italijanskem časnikarskem podjetju, kjer tiskajo »Il Popolo Italiano«. Žrtve ni.

WEYGAND V RABATU

TANGER, 19. okt. DNB. General Weygand je došel v Rabat. Od tu bo odpotoval v Casablanca in Fez.

AMERIŠKA VOJSKA

WASHINGTON, 19. okt. Havas. Vojno ministrstvo javlja, da bo junija drugo leto pod zastavo 800.000 mož.

Nadaljevanje s 1. strani! Odbegne so bile bombe vseh kalibrov. Nad Londonom je krožilo več sto nemških letal, ki so vrgla več 100.000 kg bomb. Zapažene so bile mnoge eksplozije in požari. Vsa nemška letala so se vrnila razen enega, ki je bil sestreljen nad Londonom. Dve letali sta se poškodovali pri spuščanju na aerodrom.

Romunski protivladni odbor?

BUKAREŠTA, 19. okt. DNB poroča: Dosedanji romunski poslanik v Vichyju Franasovici je obvestil brzojavno generala Antonesca, da je njegovo stališče nasproti vladi lojalno in da niso resnične vesti, da je sodelovalec romunskega odbora, ki v tujini dela proti legionarskemu režimu.

IZSELITEV TURKOV IZ JUŽNE DOBRUDŽE

CARIGRAD, 19. okt. DNB. Po priključku južne Dobrudže Bolgariji se bodo izselili tamošnji Turki v Turčijo. V Konstanco je že došel parnik z romunskimi Turki na krovu, ki bo ukrcaj v Bolgariji prvo skupino turških izseljencev. POSPEŠENO GRAJENJE AMERIŠKIH OPORIŠČ

NEW YORK, 19. okt. Tass. Agencija Associated Press je javila, da bodo dela na ameriških bazah na Aleutskih otokih, v Portoricu končana osem mesecev prej, kakor je bilo predvideno. Delo v drugih oporiščih se zaključuje.

COMPANYS USTRELJEN

BARCELONA, 19. okt. ZPV. V jetnišnici Montjuich je bil ustreljen bivši predsednik katalonske republike Companys, ki ga je vojaško sodišče obsodilo na smrt. KATASTROFALNE POVODNJI V ŠPANIJI

BARCELONA, 19. okt. Unp. Na stotine ljudi je utonilo pri poplavih v provinci Geroni. Zaradi velikega dežja v Pirenejih so vse reke prestopile bregove.

TAJNA ODDAJNICA

NEW YORK, 19. okt. Unp. Prvič po šestih mesecih se je oglasila nemška tajna postaja, vendar to pot preko Columbijske postaje v Ameriki.

BLANT IZPUŠČEN

NEW YORK, 19. oktobra, Stefani. Edward Deraulbek Blant, ki je pred sodnikom priznal namero, da je hotel ubiti Roosevelta, je bil potem, ko je položil kavčico 5000 dolarjev, izpuščen na svobodo.

FRANCOV OČE BOLAN

MADRID, 19. okt. DNB. Oče generala Franca je težko obolel.

CALOZZA V BARCELONI

BARCELONA, 19. okt. DNB. Italijanski general Calozza, inspektor javne varnosti, je došel v Barcelono. STEPHENSO O BOMBARDIRANJU LONDONA

NEW YORK, 19. okt. Reuter. Polkovnik Leslie Stephens, ki se je vrnil iz Londona v USA, je izjavil, da je lahko London še mesec ali pa leta bombardiran, pa bo še vedno ostal.

Mariborska napoved: Pretežno jasno in stanovitno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 12, danes najnižja -2,2, opoldne 10.

„Vse, za kar sem živel, je prenehalo biti...“

André Maurois / Kakšni vojaki ste vi, da bežite! — Zmeda v Parizu — Če pobegnejo natakariji v zaklone — Učinki generala Propagande — Churchill divji, kakor lev

V Amiensu sem se ločil od angleških tovarišev. Zašli smo tam v divji metež beguncev. Krog in krog kolodvora in po pločnikih so sedeli ljudje, izmučeni, bleedi in blatni. Izpraznili so vse pekarnice in živila pro prodajalnih, kakor lačne, sestradane žuželke so se vrgli siromaki na hrano.

Dobil sem ukaz, spraviti iz Boulognea francoske novinarje, ki so bili dodeljeni angleškim četam, v Pariz. Posrečilo se nam je, da smo po dolgem moledovanju dobili prostor v prtljajnem vozu ter dospeli v Pariz, spremljani od napadov nemških letalcev. Ko so novinarji izstopili, so menili ljudje, ker so bili drugače uniformirani kakor vojaki, da so nemški padalci...

Ne glejte me, v vojni je vsak vojak
Železniški uradnik, ki je imel opravka v prtljajnem vozu, je hladnokrvno zmajal z rameni, ko so ljudje pritiskali nanj, naj jih vzame s seboj. »Tu notri je denar, zlato. Imam ukaz, da ne smem nikogar sprejeti. Nisem brez srca, toda ukaz je ukaz. Zakaj ste pobegnili? Ker je padla bomba na vašo vas? V 1. 1914 do 1918 sem videl mnogo bomb, torpedov in zapornega ognja, toda nihče ni bežal. Kakšni vojaki ste vi, da bežite! Ne glejte me, v tej vojni je vsak vojak! Ali ne vidite, da pomagata Nemcem, ko oblegata kolodvora in ne morejo naši vlaki z vojniki dalje? Tako se je stari frontnik razburjal nad begunci.

Reynaud pred svojim Waterloom
V Parizu sem takoj stopil k Reynaudu. Ta je bil skrušen od pritožb, ki so z vseh strani deževale nanj. »Imate še kaj upanja?« sem vprašal pred odhodom. »Dokler ni bolnik mrtev, upajo še vedno zdravniki, da bo kaj z njim,« mi je odvrnil.

Tako je stal ob pisalni mizi, z rokami v žepu, glava mu je zlezla med ramena. Posledja nisem več videl. Naslednjega dne sem se javil pri vojaških predstojnikih, ki pa niso bili tako pesimistični. Rekli so mi, da se je general Weygand odločil utrditi drugo bojno črto ob Sommi in Aisni. K nesreči smo pa izgubili na severu najboljšo divizijo, nova bojna črta je bila še šibkejša od prve.

Roj čebelic v poletnem soncu...
Dne 3. junija je bombardiralo Pariz 240 nemških letal. V mesto je prispel angleški informacijski minister Duff Cooper. Pri kosilu nas je presenetil alarm. Natakariji so seveda takoj izgubili v zaklonišča. Duff Cooper, še dva francoska ministra in jaz smo ostali pri mizi in čakali, toda alarma ni bilo konec. S policije so nam sporočili, da so zadete Citroen tovarne, da letalsko ministrstvo gori. Doma so mi povedali otroci, da so videli nemška letala zelo visoko. Kakor roj čebelic so se bleščala v poletnem soncu. Naslednjega dne so pritisnili Nemci na Sommi in Aisni, tedaj sem obiskal angleške letalce.

Blizu Troyesa sem naletel na dve eskadrilji Hurricanov. Toda letal je bilo le malo. Ko sem potožil polkovniku, da imajo v Angliji gotovo več letal, ki naj jih nemudoma pošljejo v Francijo, je ta odgovoril: »Morate iti v London ter apelirati v radiu na prebivalstvo. Javno mnenje tam gotovo ne pozna resnosti sedanjega položaja.« Dobil sem dovoljenje, da smem 10. maja poleteti v London.

Medtem je postajalo vedno težje za Francijo. Dne 9. junija sem opazil na Place de la Concorde, kako odlagajo na avtomobile akte mornariškega ministrstva. Naslednjega dne mi je prijatelj telefonski, naj pošljem ženo na jug, ker Pariza ne bodo branili... V trenutku mi je bilo jasno vse. Francija naj postane po izgubi Pariza telo brez glave. Vojna je bila izgubljena...

Tragedija človekoljubnega kirurga
Malo pred odhodom v London sem govoril z znanim pariškim kirurgom Thierry de Martelom. »Zase že imam sklep. Ko bo sovražnik vkorakal v Pariz, bo tudi mojega življenja konec. Če ste tudi vi tega mnenja, sem vam na razpolago. Kirurg zna prav tako spretno sukati revolver kakor nož!« Kasneje je mož telefonski na moj dom, če sem že odpotoval. »Tudi jaz pojdem, toda zelo daleč. Ne morem živeti dalje. Edini sin mi je padel že v prejšnji vojni za Francijo, zdaj je padla še domovina sama. Vse, za kar sem živel, je prenehalo biti. Ne morem več dalje,« je dejal z bolestnim glasom v telefon. Dne 25. junija smo čitali v listih, da se je Martel s strihlinom zapustil... Tako je umrl odlični kirurg, velik gentleman Francije, ki je na tisoče bolnikov zdravil iz golega idealizma.

Usodne zmote Angležev
Znana je tudi tuja propaganda, ki je kovala načrte o odcepitvi Francozov od Angležev. Računali so z ljudskim spominom na preteklost, ko so bili Angleži še sovražniki Francije. Toda entente cordiale ter sodelovanje Angležev ramo ob rami v svetovni vojni je izpodbilo te privide, milijon angleških mrtvecev na severu Francije zapečatilo zavezništvo obeh narodov. Po vojni so Angleži res marsikaj grešili, bali so se, da bi postala Francija premočna na celine, zato so podpirali Nemčijo pri njenem prerodu.

»Dve napaki smo storili Angleži po vojni,« mi je dejal 1930 angleški poslanik v Parizu: »Prvič smo menili, da so postali Francozi po dobljeni zmagi Nemci, Nemci pa v svojem prerodu Angleži.« Po zasedbi Portuja je dejal neki angleški politik: »Čemu bi se vtikali mi vmes. Nemci naj delajo na svojem, kar hočejo.« Drugi je dostavil: »Kar nam očitavate Angležem je, da nismo dobri Francozi.«

Angleži in francosko javno mnenje
Kot častnik za zvezo sem poznal Angleže

prav dobro. Zato vem, da so kakor vsak drug narod v stanu, v primeru nevarnosti za njih življenjski obstoj tudi odločno postopati, ne da bi bili pri tem zahrbtni. Angleži niso takšni, devet stoletij blagostanja jim je vtilo nenadkriljivega optimizma. Profesorji so učili učenca, da je vojna nekaj barbarskega.

Mnogo je vplivala na Francoze propaganda, da Angleži nimajo vojske. Ti pa imajo najboljšo vojno mornarico sveta in letalstvo, ki premore odlična dejanja. Na celini so utegnili res zaradi pomanjkanja moštva držati le majhen odsek fronte. Angleži? Kje so pa vendar Angleži? So me večkrat ironično izpraševali francoski borci.

Počasnost, ki spravi človeka v obup

Javno mnenje bi vseeno ne bilo tako zrahljano, če bi Angleži takoj ob vojni napovedi postavili več divizij pod orožje. Toda topot je bila londonska vlada še počasnejša kakor med svetovno vojno. Vojni material v Ameriki se je izdeloval zelo počasi, letalska industrija je začela živahneje funkcionirati šele, ko je prevzel vodstvo lord Beaverbrook. Marca 1940 je francoski oboroževalni minister Dauvry s strahom izvedel, da Angleži šele proučujejo, kakšne vrste oklepnih voz in tankov naj izdelujejo. Poveljujoči francoski general Billotte mi je dejal: »Angleži so izvrstni vojniki, imajo kolosalne lastnosti, toda njih počasnost spravi človeka v obup. Osem mesecev po izbruhu vojne imajo deset divizij! Lahko bi jih postavili najmanj 30, Nemci vedo, kaj pomeni zanje zdaj čas.« Štabni šef misije za zvezo mi je potožil, da »je strašno, ker nihče ne ve, kaj in koliko bodo do poletja lahko postavili Angleži na bojišče...«

Redki trenutki zanosne sreče

Kljub vsemu pa je bilo sodelovanje med obema vladama in poveljstvi v vsakem pogledu tesno. Angleži so nam pokazali vse svoje izume, mi pa svoje akte. Pri Francozih so reševali čast Anglije angleški mornarji in letalci. Epizode z »Grafom von Spee«, z »Altmarkom« in pri Narviku so napravile v Franciji globok vtis. Angleška letala smo občudovali, tudi njih piloti so bili vredni časti. Bilo je prijetno opazovati navdušene mlade sportnike v njih sivomodri uniformi. Bili so prav tako spretni kakor hrabri.

»Treba je samo paziti na vizirni aparat, spraviti sovražnika v bližino 300 jardov in pritisniti na gumb, že se sproži vseh osem strojníc letala, sovražnik mora na tla,« mi je nekoč razlagal mlad pilot, ki se je ponašal z večjim številom zračnih zmag.

Angleška letala, ki so bila v Angliji, niso posegla v boje v Franciji. Le pri umiku iz Dunkerquea so sodelovala z uspehom. »Izgubili smo vojni material zaradi strateških pogrškov,« so tedaj trdili Angleži, Francozi so jim pa odgovorili: »Zmote so bile, a največja med njimi ta, da smo imeli premalo vojakov. In na tem nosite vi velik del odgovornosti.«

Še enkrat žarek upanja v Parizu

Ko je prišel po bojih pri Sedanu Churchill v Pariz, so po vojnem svetu vsi občudovali energičnega moža, ki je bil divji kakor lev. Bil je proti vsakemu umiku in predaji Bruslja ter Liegea. Hotel je začeti protiofenzivo, toda ko je prišel nato Reynaud v London, je brez vsega razložil, da bo Francija podlegla, če ne bodo vrgli Angleži velike množice čet v ogenj. Kmalu na to je kapitulirala belgijska vojska.

V bojih ob Sommi je sodelovala samo še 51. angleška divizija, ki je stala prej ob Saari. Kanadčani, ki so prišli na pomoč, so dospeli prepozno. V trenutku, ko se je bila največja bitka v zgodovini, so stala nasproti 150 nemških divizijam na angleški strani komaj dve ali tri divizije. Ni čudno, da je francoski vojak občutil vse breme na svojih ramenih. Francosko poveljstvo je razumelo, da je bila angleškim generalom v Flandriji edina skrb, kako se umakniti na varno, s tem je bilo tudi medsebojnega zaupanja konec.

V takšnem položaju sem dobil nalogo, da potujem v London in pojasnim Angležem, da je v njihovem lastnem interesu, če pošljejo nujno vse svoje bataljone in letala v Francijo.

VSAKA TRETJA VAS TOVARNA

Gre za kombinacijo industrijskega in poljedelskega dela. Bilo bi idealno stanje, ako bi v vsaki tretji vasi sodelovala kaka mala tovarnica s 50 ali 100 delavci. Vsi ti delavci bi bili obenem kmetje, oziroma člani kmetijskih družin, ki imajo premalo zemlje. Relativno mali, toda stalni zaslužek bi bogato nadomestoval njihov izostanek od domačega dela; končno mala posestva itak ne dajejo dovolj dela niti pridelka vsem članom družine. Zato si mora od onega majhnega pridelka, kar tako gospodarstvo proizvaja, družina pritrgovati od ust, da si za izkupiček nabavi ono, kar mora kupovati. Tako pa bi si živež pridelali doma, gotovino pa bi si prislužili v industriji, za stanovanje bi ne imeli nikakih novih bremen. (Ing. Leon Kavčnik v 8.—9. številu »Misli in dela«.)

Interesi skupnosti in življenje poedincev

Vladimir K roft

Dejanja sedanjega časa vedno globlje odmevajo v človekovi duši. Ljudje o njih razmišljajo in pri tem iščejo pametnih izhodov. Polno misli se dnevno pojavlja v možganih poedincev, tako tistega, ki mu je sedanji družabni sistem pripomogel do udobnega življenja, še več pa razmišljajo o sedanjosti in prihodnosti tisti, katerim je določeno, da morajo izvrševati težka, ali nedonosna dela. Teh zadnjih je največ in predstavljajo v vsakem narodu vsaj devdeset odstotkov.

Nič ni zato posebnega, če se oglašajo vedno bolj oni, ki imajo vsakodnevne težkoče s preživljanjem sebe in svoje družine ter opravičeno zahtevajo, da se jim pomaga.

Vojna doba je najvernejša slika socialnih razlik v narodu. Dočim deset odstotkov ljudstva tudi danes še v marsičem ne občuti slabih nasledkov nove vojne, se večinski odstotek naroda, že dalje časa bori z neugodnimi posledicami sedanje vojne. Kamorkoli pogledaš, povsod lahko opaziš trenja, katerih vzrok je vedno eden in isti: večini naroda manjka primeren življenjski standard.

Praktično življenje nam kaže, da je dosednji gospodarski sistem dopuščal neomejeno izkoriščanje delovne sile in tudi omogoča neovirano kopičenje premoženja poedincem. Po času je tako nastal maloštevilni kader ljudi

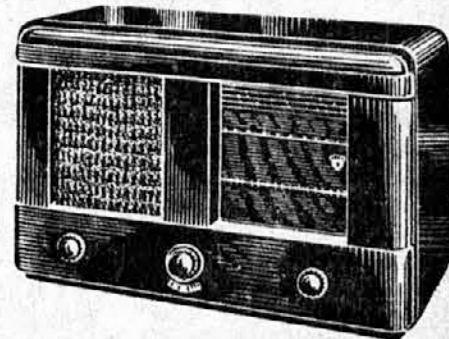
velikih premoženj, ki si je priboril v narodovem življenju, zlasti pa v gospodarstvu, odločujočo položaj. Ta kader, ki ga lahko imenujemo ali velekapital, pa tudi čaršija, ali s kakršnimkoli drugim imenom, je vedno vodil svojo politiko daleč v stran od ljudskih teženj in vedno le pazil na ohranjanje svojega dominantnega položaja v državi.

Zaradi svojega nepravilnega dela je imenovani kader ljudi povzročil še pred desetletji med ljudstvom razna gibanja, ki hočejo na različne načine zlomiti moč kadra. Pretekli dogodki nam dokažejo, da se do danes še ni posrečilo zlomiti moč velekapitala in sedanja vojna naj bi bila tista, tako vsaj pravijo nekateri, ki bo vendar enkrat zlomila to moč, ki že dolgo neopravičeno gospoduje nad narodi.

Klic po preusmeritvi vsega narodovega življenja postaja glasnejši in v današnji vojni dobi je tudi vedno močnejši. Napačno bi zato bilo, da bi ga podcenjevali in prepuščali ta klic valovom zraka, da ga odnesejo v neslišne višine, istočasno pa je tudi napačno, da bi se polovičarsko reševalo vsa ona vprašanja, ki se nanašajo na življenjski položaj velike večine naroda.

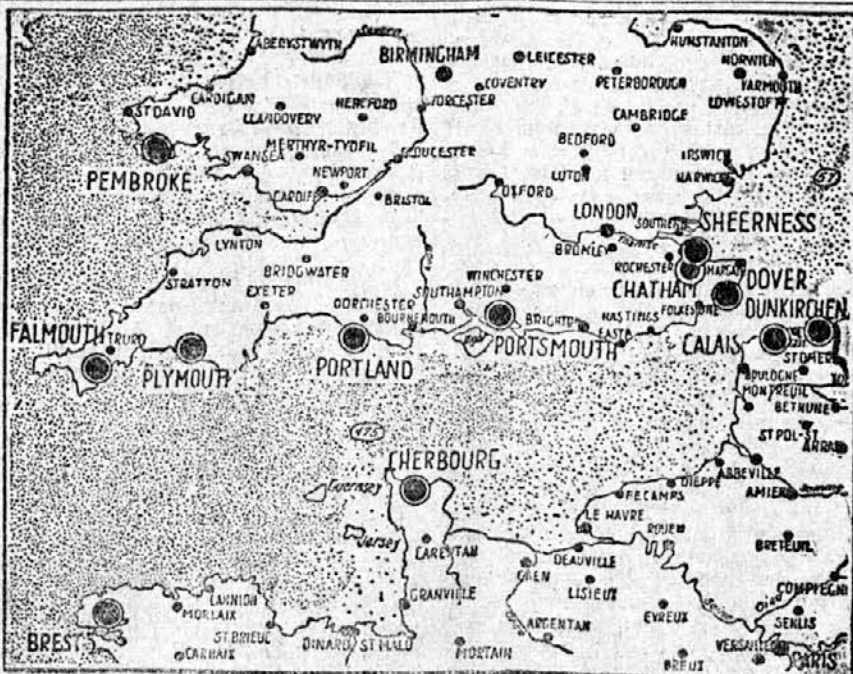
Ako priznamo in tudi osvojimo načelo, da je pred nami čas, ki bo želje poedincev upo-

Hodnik serone

najmodernejši, tehnično najpopolnejši 4-elektronski super sprejemnik

RADIO d. z o. z. LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta 11

Prizorišče nepretranih zračnih napadov nad Francijo, Kanalom in južno Anglijo

no in dosledno, bo obtičala v sredini pota in posledice takšnega dela lahko postanejo nedogledne.

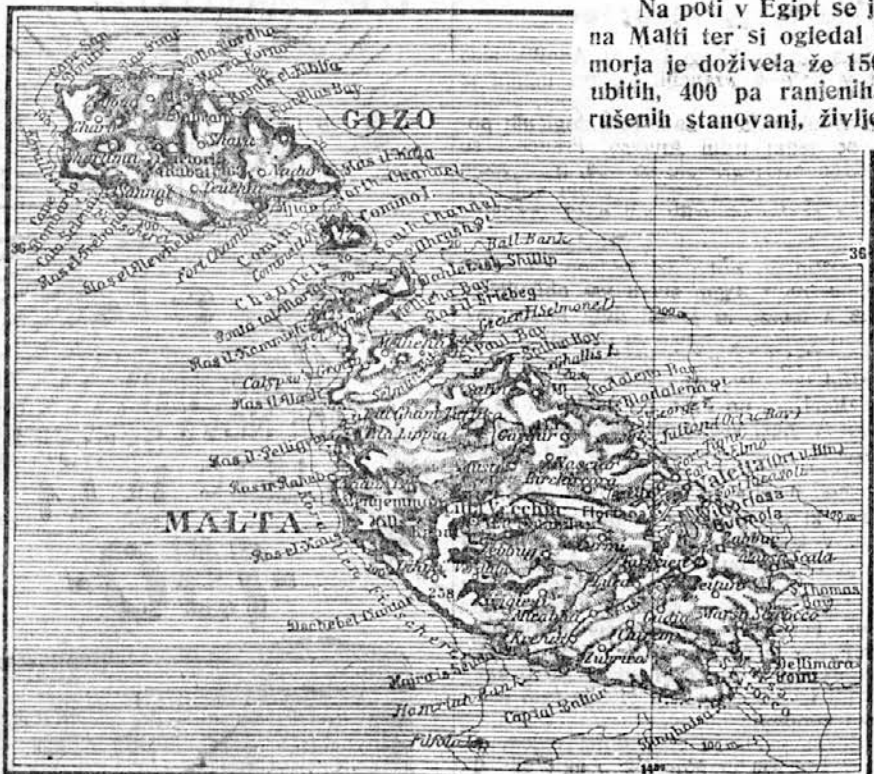
Kdor danes živi med ljudstvom in podrobno opazuje njegovo življenje, ta gleda s precejšnjim pesimizmom v bodočnost. Ne da in ne more se vsega napisati, le v primernih oblikah se lahko opozarja to na stanje, ki zahteva odločnih ukrepov. Vsak dan je pri tem dragocen in nikogar menda ni med nami, ki bi trdil, da so lahko še naprej interesi skupnosti podrejeni željam maloštevilnega kroga ljudi.

V osnovi je zato n. pr. zgrešeno, če se na eni strani skuša nekaterim vzeti vpliv na naše gospodarsko življenje, na drugi strani pa se pusti, da drugi še vnaprej trgujejo in delajo velike prebitke pri svojih poslih z narodom. Prav tako je napačno, da se dovoljuje prekomerno kopičiti razne stvari posameznikom, ker to kopičenje lahko vrši samo premožni stan. Nepravilno je tudi, če stane bela moka 9.—dinarjev, ko vemo, da srednji in mali uradnik ali delavec te moke ne morejo uporabljati, ker je zanje predraga.

Ko tako opazujemo praktično življenje in poslušamo pogovore prizadetih, potem tudi mi ne moremo molčati in ob tej priliki glasno izražamo eno misel in željo, ki pa je danes v tisočih in tisočih našega ljudstva že tudi odločna zahteva: ne dopuščajte še vnaprej, da se poedinci bogatijo na račun delovnega ljudstva po vaseh, trgih in mestih.

Napoleon Talleyrandu: Zakaj bi ne vzeli Malte?

Imperialna politika in pomorska strategija — Francozi na Malti — Malta in Egipt

Na poti v Egipt se je angleški vojni minister Eden ustavil tudi na Malti ter si ogledal trdnjave. Ta pomorska postojanka sredi morja je doživela že 150 letalskih napadov. Pri tem je bilo 200 ljudi ubitih, 400 pa ranjenih. Sedem sto ljudi je brez strehe zaradi porušenih stanovanj, življenje pa kljub vsemu teče normalno dalje.

te je poslal v Pariz. Pred vkrcanjem si je ogledal še trdnjavo in dejal, da je bila prava sreča za Francoze, da se je mesto prostovoljno vdalo. Kajti, če bi tudi bilo prazno, bi ga bilo težko zavzeti.

Po Napoleonomem odhodu v Egipt je bilo složno sožitje med Maltežani in Francozi kaj kratko. Dne 14. julija, na dan francoskega narodnega praznika, je dal general Baubois posaditi sredi mesta »drevo svobode«, pod njim je pa sežgal vse plemenitaške privilegije in listine. — Štiri dekleta, ki so se tega dne poročila, so prejela od francoske vlade bogato doto, vojaška godba je pa spremila mlado-poročence iz cerkve na dom, kjer je pridno ubirala revolucionarne komade. V nagovoru na otočane je general pozval mornarje, naj preženo »perfidne Angleže, Bratje z Malte, odprite oči za svojo bodočnost!«

Toda Maltežani so kmalu sprevideli, da se posadka ne drži danih Napoleonomskih obljub. S poslopj so snemali stare grbe in napise in ko so hoteli odstraniti dragocene preproge in slike tudi iz cerkve, je došlo do upora. Posadka »La

Valette je bila skoroda obkoljena, vendar se je v trdnjavi držala še dve leti.

Znova se je pokazalo, da more imperialna politika držati postojanke izven države le v primeru, če je ta dovolj močna na morju. Kdor je hotel gospodovati na Malti in v Egiptu, je potreboval brez-pogojno močno ladjevje. Od tistega dne pa, ko je Napoleon doživel poraz pri Abukiru, so bili tudi Francozi na Malti izgubljeni. Septembra 1800 so se morali vdati združeni vojski Maltežanov, Napolitancev in Angležev, ki jo je poslal Nelson na otok.

Tako je propadel Napoleonov poizkus, s pomočjo Malte kot vmesne postojanke med zahodno Evropo in Egiptom, zavladati nad Bližnjim vzhodom. Premalo je imel moči da bi, odlični vojskovodja na suhem, zmagal tudi na valovih. Zgodovina se ponavlja in Malta je spet cilj novih pretendentov za velike akcije v vzhodnem sredozemlju. To pot so gospodarji na Malti Angleži, katerih glavna sila je bila že od nekdaj na morju. V treh postojankah, v Gibraltarju, na Malti in v Aleksandriji so razpostavili sinovi Albiona svojo močno vojno mornarico, vedoč iz izkušnje preteklosti, da more z Malte obvladati področje Bližnjega vzhoda le tisti, ki ima tudi ob ušlju Nila zbrane zadostne pomorske sile. In ker je Italija na istem prostoru prav tako zainteresirana ter razpolaga povrh z relativno močno mornarico in letalstvom, se odpira za prihodnje mesece zanimivo poglavje, kako se bo to pot obnesla usoda Malte, z doline in Suez. —ine

V zgodovini moderne vojne nudi Malta ponoven dokaz, kako je mogoče na morju braniti strateško izpostavljene točke vse drugače kakor na kopnem. — Predstavljajmo si, da bi Malta ne ležala sredi morja, kdaj bi je bili Italijani že morda zasedli. Tako pa je morje, prav kakor pri Veliki Britaniji oni element, ki sicer spaja sosedne obale, utegne jih pa v primeru vojne neprimerno ločiti, pa tudi odločneje braniti kakor postojanke na kopnem.

Maltsko otočje je oddaljeno od najbližje angleške baze v Aleksandriji nad 1600 km zračne črte. Do Gibraltarja je 1800, do otoka Cipra nad 1600 km. In vendar se postojanka drži, čeprav je do bližnje Sicilije komaj 90 km, do otoka Pantellerije nekaj nad 200 km zračnega poleta. V tem je znova potrdilo, da so postojanke na morju, če so dobro zavarovane s pomorskimi silami, mnogo pomembnejše baze kakor utrdbe na suhem.

Glavni otok Malta meri 246 km² površine, ostali otoki Gozo, Comino in drugi so manjši. Vse otočje skupaj meri 316 km² zemlje in ima nekaj nad 234.000 prebivalcev, med katerimi je blizu 15.000 Angležev. Otočje je imelo vedno v zgodovini velik pomen. Značilno za sedanje vojne akcije pa je da je že Napoleon Bonaparte smatral za potrebno, zavzeti najprej Malto, če hoče uspeti v ekspediciji v Egipt. Že v septembru 1797 je pisal Talleyrandu: »Zakaj bi ne vzeli Malte? Štiri sto vitezov, en polk z največ 500 možmi brani ta otok.« Spoznal je, da je Malta prag k Egiptu, slednji pa nadaljnja opora za gospostvo nad Indijo. In ker je sanjal o velikem vzhodnem cesarstvu, se je 9. junija 1798 res pojavil pred La Valetto. Poizkusil je zvijačo in dejal, da prosi za svoje čete pitno vodo. Ko mu je veliki mojster križarjev odgovoril, da francoski vojaki ne smejo v luko, ki je nevtralna, je smatral Napoleon to za cassus belli. »Ne privoščijo nam pitne vode!« je vzkliknil in posegel po orožju.

Po otoku je šel naglo glas, da je v luki Napoleon. Zveneče njegovo ime je pomagalo, da so se ljudje takoj navdušili zanj. Francozi so obljubili, da bodo spoštovali vse pravice otočanov. Ljudje so pritejali procesije, molili po cerkvah in na ulicah na kolenih, da bi mesto ne bilo bombardirano. Pod takšnimi okoliščinami je bil veliki mojster prisiljen, vdati se.

Naslednjega dne so vkorakali Francozi z godbo na čelu v mesto. Napoleon se je udomil v poslopju sedanje pošte. Iz ječ je pustil na svobodo 600 berberskih in turških sužnjev ter 700 italijanskih kaznjencev, ki jim je ponudil službo mornarjev na svojem ladjevju za Egipt. Da bi jih plačal, je prodal srebrne dragocenosti križarjev. Nekateri francoski vitezi malteškega reda so se z navdušenjem pridružili odpravi v Egipt.

Šest dni je bil Napoleon na Malti. Izdal je posebno ustavo in prvi list na otoku »Journal de Malte«, ustanovil 15 osnovnih šol in poklical iz Francije strokovnjake. Med tem je veliki mojster križarjev pobral svoje kovčege in odpoto-

val z otoka. Večina vitezov je odšla na ruski carski dvor, drugi pa v Italijo.

Sestega dne je Napoleon izročil poveljstvo posadke in otoka generalu Bauboisu. Zastave vitezov in meč La Valet-

London največja luka sveta

Spodnji tok Temze je dolg 37 km do ustja in na vsej tej dolžini se vleče največje pristanišče na svetu. Na obeh bregovih so dvigala ter druge naprave za razkladanje parnikov. Dve sto dvigal služi samo iztovarjanju parnikov in prenašanju žita v velikanska skladišča. Mimo teh je še 1500 žerjavov, med njimi so nekateri pravi velikani, ki prenašajo orjaške tovore kakor igračke.

Skoro je ni vrste blaga, ki bi ne dospel v London ali šel od tam v svet. Letno obišče londonsko luko nad 60.000 ladij, med temi je 70% angleških. Ladje pre-

peljejo blizu 40 milijonov ton tovora. 52% vsega uvoza tvorijo živila, samo iz Avstralije prihaja sem do 200 milijonov jabolk, iz Kanade 3 do 4 milijone centov žita, od drugod milijon ton sočivja, 750.000 ton sladkorja in okoli 28 milijonov ovac — v konzervah. Sem prihaja tobak, ki ga predelanega v cigarete in cigare razvažajo po vsem svetu. Tkanine vseh vrst gredo iz Londona na vse celine. Zdaj je živalma londonska luka ob Temzi vsak dan cilj bombardiranj, vendar prihaja blago še vedno na londonski trg.

O bodočnosti nove Francije

»Naš lepi, veliki domovini je zdaj predložen račun, ki je posledica mnogih, neodpustljivih pogrškov, storjenih nad francoskim narodom. Če se spomnimo časa, ko smo bili vključeni v to nesrečno in brezsmiselno vojno, tedaj se moramo samo potožiti na naše slabo vodstvo. Usodi je treba pogledati neustrašno v oči. Mržnja je pri tem slab pomočnik. Treba je preiskati vzroke naše nesreče, da ne bi še kdaj padli v strašno zmotno in neodpustljive pregreške. Zdarvi smisel za naše prave življenjske interese bo nam po-

kazal v bodoče pravo pot. Razumne misli morajo nas povesti nasproti boljšim časom francoske svobode, toda svobode, ki si jo moramo prisvojiti z delom in častjo,« piše pariški »Temps«.

Velik del sladkorne industrije je izgubila Romunija z odtrganjem tretjine njene zemlje. Prej je imela 15, sedaj le še 9 sladkornih tovarn. Država je izgubila blizu 25 odst. s sladkorno peso posejane površine, zato bo pa še vedno imela odvišek sladkorja za izvoz.

Vojni puritanizem na Kitajskem in Japonskem

Drastični ukrepi v deželih vzhajajočega sonca — Proti Evropi, a vendar z njo

V dneh, ko se potaplja Evropa vedno bolj v skrbi in tegobe vojnih razračunavanj, napravnih skokov v dežele vzhajajočega sonca. Prepričali se bomo, da je vojna tudi tam postavila na dnevni red reforme, ki jih nismo bili vajeni pri nas v najtežjih dneh prve svetovne vojne.

Zdaj je vojna, proč z zabavo in gejstami
Po pisanju angleškega lista »Illustrated Weekly of India«, ki izhaja v Bombayju, je japonska policija zavzela stališče, da ni lepo, če se v dneh, ko krvave mikadovski sinovi na bojnih poljanah, Japonci doma zabavajo. Zato je odstranila iz kavarn vse gramofone, radio aparate, udobne naslanjaje in lepo oblečene natakarike. Natakarike v starosti od 15 do 35 let ne smejo biti zaposlene v lokalih blizu kolektivov, po kavarnah ne smejo kaditi ne nositi onduliranih frizur, še manj pa napravljati novih luksuznih oblek, ako ne obstaja za to nujna potreba...

Naskok na ondulirane frizure
Zenske, ki delajo po tovarnah za strelivo, ne smejo nositi onduliranih las. Vsa dekleta, ki so nosila frizure po tujih modah, so bila odpuščena iz služb. Kitajski frizerji, ki delajo po saloni, so se morali odstraniti, ker so jih ljudje bojkotirali. Primerilo se je, da so izprehajali sredi Tokia ruvali lase dekletom, ki so nosila ondulirane frizure...

Po objavi »duhovne mobilizacije« naroda so zaprti vsi plesni lokali na Japonskem. Da prepreči plesne orgije na domovih, je policija ukazala, da morajo biti vsi domači bali pod strogo kaznijo prijavljeni najbližji policijski stražniki, ki ne da dovoljenj, dokler se vsestransko ne prepriča o moralni prirediteljev.

Državno uradništvo pod Cangkajskom
Tudi na Kitajskem je general Cangkajske prepovedal državnim uradnikom zahajanje v javne lokale, kabarete in igralnice. Prestopek

te uredbe se kaznuje celo s smrtjo! Posebni orožniki imajo nalog, paziti na moralno za-držanje državnega uradništva med vojno...

Na Japonskem je moralna bitka zagrabila tudi gledališča in film. Tako je policija prepovedala predvajanje »Hamleta«, češ da to delo »ogroža javno moralno«. Odkar se je začela vojna, je na Kitajskem in Japonskem redko videti ameriške filme. Njih predvajanje je sicer dovoljeno, morajo se pa iz traku izrezati vse scene o poljubljanju. Japonski cenzorji so v tej moralni bitki izstrigli iz filmov že blizu 2000 milj prizorov o »pregrešnem poljubljanju«. Predstave in zabave v nočnih lokalih so prav tako prepovedane.

Proč z romani in avtograni
Japonski prosvetni minister je prepovedal visokošolcem čitati ljubezenske romane. Vse škodljive knjige so odstranjene iz knjižnic, kajti »ljubezenski romani usmerjajo pažnjo naroda stran od edine prave narodne politike...«

Vsaka dijakinja, ki bo iskala podpis od uglednejše osebnosti, bo strogo kaznovana. Policija je razglasila, da bo zaprt vsak državljan, ki bo hotel imeti od sportnih rekorderjev, filmskih igralcev in drugih avtograme.

Naskok policajev na goloroke dame
Vojni puritanizem na Kitajskem je v prvi vrsti namenjen mladim ženskam. Zenska moda se mora osvoboditi vsakega vpliva sex appeala toliko časa, dokler bo trajala vojna za narodno osvobodjenje. Vsaka ženska obleka mora biti zaprta. Evropski način oblačenja je prepovedan in ko so v Nancangu prijeli ženske radi nošnje oblek s kratkimi rokavi, so rade plačale kazen, samo da so smele z golimi rokami dalje. Da bi jim policija prišla do živega, je kupila pri mestnem trgovcu lakaste barve. Stražniki so se s posodami poskrili po mestnih vežah in čim je prišla mimo

Železno industrijo hoče dvigniti Bolgarija. Zdaj kopljejo železno rudo v Blagovesti pri Jamboli, 60 km od Burgasa. Ruda ima 65 odst. železa, kapaciteta znaša 240.000 ton na leto.

Financiranje oboroževanja je važnejše od socialne politike je izjavila ameriška vlada. Socialni program je v sedanjih prilikah odložen, kredit za javna dela v iznosu 556 milijonov dolarjev pa dodeljen za pospešeno gradnjo letal.

Holandska tekstilna industrija, ki je bila prej navezana na uvoz bombaža, se preoblikuje na predelavo slame in lana po nemškem sistemu. Ker dežela nima tkalnic za lan, bodo zaposlili one v Flandriji.

Pozornost Američanov za angleške letalske podvige kaže pismo, ki ga je objavil »Daily Telegraph« od nekega slušatelja harvardске univerze v USA. Ta sporoča uredništvu, da so ga navdušili uspehi aparatov »Spittfire«, zato prilaga ček za nadaljnjo nabavo teh lovskih letal.

Od kar se je vojna raztegnila na Sredozemlje, je nenavadno porastel promet v pristanišču glavnega mesta Portugalske, Lisabona. Vlada je pritegnila v domovino velik del svojega ladjevja, ki je križaril po južnem Atlantiku, da čimbolj izkoristi ugodno priliko za zaslužke. Zdaj pa protestirata njeni koloniji Angola in Mozambique v južni Afriki, češ, da leži v njihovih lukah že od maja sem več deset tisoč ton blaga, ki ga zaradi pomanjkanja ladij ne morejo izvoziti.

kakšna goloroka dama, so jo neusmiljeno porbarvali z lepljivo barvo. Tiste dni je bilo čuti iz kitajskih hiš mnogo joka in histeričnih pritožb. Dame so imele premnogo opravka, preden so spravile barvo s kože...

S škarjami nad tradicionalne kite
Čeprav so bile kite prepovedane že pred 70 leti, so jih trdovratni Kitajci še vedno nosili. Niso se hoteli ostriči. Pingliang je bil zdaj prvo mesto, ki je smatralo za potrebno, da odstrani kite, češ da »ne odgovarjajo vojni asketiki. Stražniki so s škarjami v rokah lovili po mestu pregrešneže ter jim s kratkim zamahom strigli tradicionalne kite...

Bitka proti tobakarjem je nastala še preden so se Kitajci umaknili iz Sanghaja. Po ulicah so križarile patrolje in nagovarjale kadilce, naj se za vselej odpovedo tobaku. Vojaki so nosili s seboj posodo z vodo, kamor so kadilci metali cigarete.

Japonski moralisti niso proti kajenju. Če pa vidijo kaditi ženske, se zgražajo, češ da je to znak degeneracije in da bodo Japonci že zaradi tega izgubili vojno.

Dol z Evropy, živijo nie pomoč!
Kitajsko puritansko gibanje, ki mu je na čelu Cangkajskova soproga, vzgojena v Ameriki, je mnenja, da more zmagati le oni v vojni, ki se osvobodil škodljivosti evropske civilizacije. Nasprotno pa tudi Japonci trde, da bo mikadovo cesarstvo dobilo sedanjo vojno samo tedaj, če bo vrglo s sebe vse škodljive vplive evropskega duha.

Naroda torej, ki sta tekmovala doslej, kdo bo čim več soka zahodne kulture in tehnične napredka spravil vase, sta se znašla v vojni vsaj na eni osnovni složna, čeprav sta v svojih končnih ciljih sprta do groba ter se naslanjata oba na dargoceno moč oborožene sile belcev...

Novice

„Konjički škrebļajo, ker voz'jo težko...“

OB TRGATVI V LJUTOMERSKIH GORICAH

Jesen je za ljutomerskega vinogradnika najlepši in najveselejši letni čas. Trgatev je zanj najlepše opravilo. Letos pa ljutomerski vinogradi na žalost ne kažejo one običajne slike in tudi razpoloženje ni takšno, kot prejšnja leta. Dolga huda zima, deževna pomlad ter poletje s točo so opravili svoj uničujoči posel, tako da so ostali vinski trsi prazni in pusti. Tako kažejo vinogradi žalostno in pusto sliko in še ono grozdje, ki je, gnije in je slabo zrelo.

Vendar ta slaba slika vinogradov ne ovira veselega in šegavega »Prleka«, da ne bi bratve opravil po že starih zakoninjenih običajih. »Stara navada je železna srajca« in te ne sleče niti najmlajši in najsodobnejši prleški vinogradnik.

Grozdje se je letos počasi mehčalo, tako, da baš letos sv. Terezija ni ona svetnica, ki običajno odločuje čas trgatve. A prleški vinogradniki so se kljub temu odločili, da so povečini pričeli s trgatvijo v ponedeljek, torej dan pred godom sv. Terezije. Trgatev se je torej pričela, kljub temu, da so razni strokovnjaki svetovali, da bi se trgatev vsaj za teden dni odložila. Vinogradniki so se bali, da

jim slabo vreme uniči še ta borni pridelek.

Vinski pridelek bo letos ne samo pičel, ampak tudi kvaliteten slabši. Mošt bodo morali letos močno sladiti. Seveda pa je tu problem še sladkor. Sladkor je tudi predrag. Taksa 9 din je brezdvomno previsoka in bo pridelek zelo podražila.

Če računamo, da ima po poizkusih mošt sedaj komaj od 12—15% sladkorja in še preko 9% kisline, bo treba uporabljati precejšnje količine sladkorja, da bo pridelek vsaj nekoliko boljši.

Ker bo letos kvantitetno slab pridelek vina, opažamo, da je baš v Sloveniji zelo veliko pomanjkanje vin. Zato tudi silno povpraševanje po vinu, kateremu so cene v kletih narasle celo preko 10.— din za l. Nekateri vinski trgovci so razposlahi v vinograde tudi svoje agente, ki kupujejo mošt kar od stiskalnice. Tudi ponujajo precej visoke cene in sicer od 5—8 din. Torej je letos mošt mnogo dražji, kakor pa so bila lani dobra vina. Časi se spreminjajo. Mali vinogradniki, ki so v denarnih stiskah, bodo mošt prodali, dočim ga bodo ostali vketili in čakali na pomlad, ko bo cena visoka. V-ac.

Spremembe v voznem redu

Železniška uprava je zaradi povečane tovornega prometa uknila od ponedeljka, 28. t. m., na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva sledeče potniške vlake:

Na progi Beograd—Jesenice brzovlak, ki odpelje iz Beograda ob 9.02.

Na progi Ljubljana—Beograd brzovlak, ki odhaja ob 4.48.

Na progi Jesenice—Ljubljana brzovlak, ki odhaja z Jesenice ob 7.46.

Ljubljana—Postojna: vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 23.25, iz Postojne nazaj pa ob 7.25.

Celje—Velenje: Odhod iz Celja ob 19.05 in obratno odhod iz Velenja ob 20.33.

Slovenjgradec—Dravograd—Meža: odhod iz Slovenjgradca 5.24 in obratno iz Dravograda—Meže ob 20.37.

Ljubljana—Novo mesto: odhod iz Ljubljane ob 16.58 in obratno odhod iz Novega mesta ob 15.57.

Kočevje—Grosuplje: odhod ob 4.10 iz Kočevja, iz Grosuplja pa ob 5.30.

Maribor—Prevalje: odhod iz Maribora ob 10.40, iz Prevalj nazaj pa ob 14.55

Trebnje na Dol.—Sevnica: odhod iz Trebnjega ob 18.58, nazaj iz Sevnice pa ob 19.21.

Pragersko—Čakovec: odhod s Pragerskega ob 9.11 ter 21.42, iz Čakovca nazaj pa ob 12.10 in 19.34.

Ormož—Murska Sobota: ob 10.11 iz Ormoža in ob 10.22 iz Murske Sobotice.

Ljutomer—Gornja Radgona: Odhod iz Ljutomera ob 6.10, 11.16 in 14.08, nazaj iz Gornje Radgone pa ob 7.03, ob 10.05 in ob 15.10.

Ljubljana—Kamnik—mesto: odhod iz Ljubljane 7.03, 10.05, iz Kamnika—mesto pa ob 20.05, 14.29 in 9.47.

Kranj—Tržič: odhod iz Kranja 21.21 in 9.05, odhod iz Tržiča 20.18 in 10.49.

Jesenice—Rateče—Planica: odhod ob 8.09 in 12.10, iz Rateč—Planice nazaj pa ob 9.28 in 14.59.

Vlaka št. 8620/8424 na progi Ljubljana—Kamnik—mesto vozita samo ob nedeljah.

Zvišanje mezd trgovskih pomočnikov in pomožnega osebja

»Uradni list« objavlja banovo odredbo o minimalnih mezdah trgovskih pomočnikov in pomožnega osebja. Trgovskim pomočnikom so zvišane mezde za 27.77% od 900 na 1.150 din mesečno, ostalemu pomožnemu osebju pa od 1.000 na 1.300 din. Denarna vrednost hrane je zvišana

za 30% od 240 na 360 din mesečno, dočim je vrednost stanovanja ostala neizpremenjena in znaša 60 din na mesec. Praktikantska doba je razširjena od 3 na 6 mesecev. Nove spremembe veljajo od 1. novembra t. l.

Preskrba prebivalstva s kurjavo

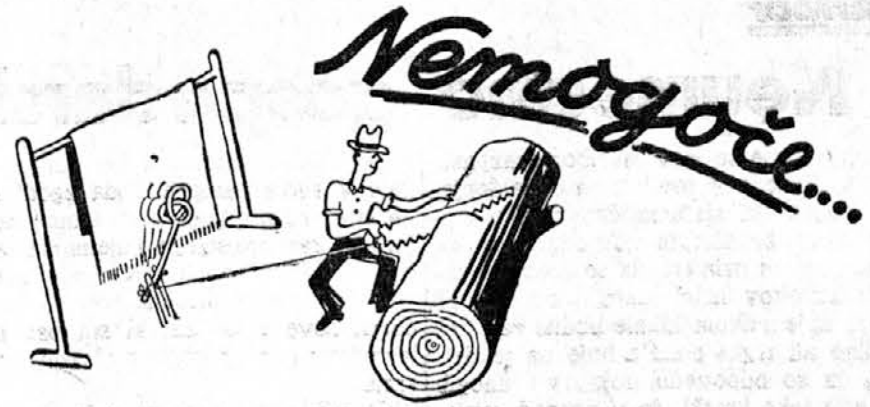
Ministerski svet je izdal uredbo o oskrbi prebivalstva in vojaštva s kurjavo. Pri trgovinskem ministrstvu se bo ustanovila centrala za kurjavo, ki jo bo vodil odbor sestorec ter ne bo podvržena zakonu o državnem računovodstvu in o glavni kontroli. Po dva odbornika bo določilo trgovinsko in gozdno ministrstvo. Nadzorstvo nad centralo bo vršil trgovinski minister preko svojega komisarja, finančni minister pa ima pravico, določiti pri centrali svojega delegata, da pregleda njeno računsko poslovanje. Naloga centrale je proučiti možnosti za preskrbo prebivalstva s kurjavo ter razdeliti ku-

rivo na rajone in kraje, ki se ne morejo oskrbovati z njim iz svoje okolice. V ta namen sme centrala tudi trgovati z drvmi, na njeno zahtevo pa morajo upravne oblasti prve stopnje odrediti prijavo zaloga drv. Vsakdo, kdor razpolaga z več kakor 50 kub. metri drv, je dolžan o tem obvestiti centralo ter prijaviti svojo zalogo. Kdor tega ne bi storil, se mu drva zaplenijo v korist centrale. Centrala ima pravico zaračunati pri prodaji 2% provizijo. Podrobnejša določila o poslovanju centrale in nadzorstvu nad računskim poslovanjem bo izdal trgovinski minister.

Elektrifikacija Ptujskega polja in Slov. gor.

Lani so se pojavile na podeželju velike nepravilne radi pomanjkanja petroleja. Ob zimskih večerih so bili kmetski domovi tihi in mrtvi. Ko se spet bližajo dolge noči, stopa znova v ospredje že tolikokrat obravnavano vprašanje elektrifikacije našega podeželja. Na polju elektrifikacije se sicer mnogo dela, vendar si žarnica pomalem utira pot v kmetske domove. Sedaj nameravajo razširiti elek-

trično omrežje na Dravskem in Ptujskem polju ter v Slov. gor. V četrtek, 16. t. m., bo posebna komisija, ki jo bodo sestavljali zastopniki elektrarne Fale, banovine, železnice, pošte, kakor tudi krajevni čimliti, proučila možnosti elektrifikacije v omenjenemu področju. Želja vsega prebivalstva je, da bi se ta načrt kmalu uresničil in da bi žarnica nadomestila svetilko v zadnji koči.

je človeku istočasno opravljati dvojno delo. TUNGSRAM KRYPTON žarnica pa to zamore; pri znatno manjši porabi toka daje več svetlobe in to snežno bele!

VEČ SVETLOBE, MANJ STROŠKOV!

Ženski ukrotili vlomilca

V eni zadnjih noči je vlomil v hišo sester Juste in Berte Meringer v Daruvaru že dolgo iskani vlomilec Gjuro Balaš. Izbral si je jako pripraven dan, ko sta bili sestri z ženskim osebjem v hiši sami doma, ker je bil sluga v bolnišnici. Dobro oborožen je splezal na balkon ter od onod skozi neko odprto okno v stanovanje. Sestri, ki sta spali v sosednji sobi, sta slišali neko sumljivo ropotanje. Ko sta skozi špranjo v vratih opazili vlomilca, sta se pogumno spravili nadenj. Pre-

den se je mogel presenečeni vlomilec postaviti po robu, sta ga dekleti vrgli na tla. Vlomilec je sedaj segel po samokresu ter pričel streljati, toda eno izmed deklet mu je pokleknilo na prsi, dočim mu je drugo izvilo orožje iz rok. Kljub vsem njegovim naporom sta sestri toliko časa držali vlomilca, dokler na njune klice niso prišli sosedi, ki so nočnega gosta zvezali, tako da orožnikom ni ostalo drugo delo kakor da so ga odpeljali v zapor.

Predsednik protidraginjskega odbora špekuliral

Ribniški župan in trgovec Davorin Onič je bil obsojen na 15 dni zapora in 6000 din globe, ker je prodajal moko po 8'50 din za kg, čeprav je njega stala le din 4'50 ter bi smel zaslužiti pri kilogramu le 55

par. Obsojenec je vložil priziv. Ker je obsojeni trgovec kot župan tudi predsednik protidraginjskega odbora, je obsodba zbudila mnogo pozornosti.

ZAKAJ NIŽJE MOŠTNE CENE V ORMOŽU KOT V PTUJU?

Sliši se, da so ptujski vinski nakupovalci sklenili plačevati mošt po sledečih cenah: za 13° din 6.—, za 14 din 6.50, za 15 din 6.75, za 16 din 7, za 17 din 7½, za 18 din 8.25, sorte mošte nekoliko višje. Temu nasproti so se ormoški nakupovalci domenili, da nakupujejo mošt od 13°—17 po din 5.—, 17 po din 7, 18 do 7½, 19 po 8½ in 20 po 10.—. Pri letošnjih kvalitetah (14—16 stopinj) nam je ta občutna razlika nerazumljiva. Ali ni bil naš vinogradnik v letošnjem letu dovolj oško dovan po vremenskih neprilikah, prav posebno po pezebi?

letos v I. razred srednjih šol samo 108 židovskih otrok, in sicer v Beogradu, Zemunu in Počevu 34, v vardarski banovini 333, v drinski 18, v Vojvodini 28, v moravski 4 in v dravski banovini 1 (v Murski Soboti). Ako se je kje vpisalo v prvi razred več otrok židovskega porekla, se morajo takoj ertati. Od II. razreda dalje uredba za letos ne predvideva nobenih omejitev.

MNOŽESTVENO ZASTRUPLENJE V TOVARNI

V francoski tovarni »La Dalmatienne« v Sibeniku se je zastrupilo s feromanganom 19 delavcev, izmed katerih sta dva umrla, ostali pa so duševno oboleli. Banske oblasti in Delavska zbornica sta uvedli proti odgovornim činiteljem strogo preiskavo.

n Osemdesetletnico obstoja slavi te dni gospodarska šola v Križevcih, ki pomeni začetek hrvatskega gospodarskega šolstva. Šola je dala Hrvatom vrsto strokovnjakov, iz nje se je razvila tudi gospodarska fakulteta v Zagrebu.

OMEJENO ŠTEVILO ŽIDOV V I. RAZREDU SREDNJIH ŠOL

Ministrstvo prosvete je na podlagi uredbe o sprejemu židovskih otrok na srednje in visoke šole sklenilo, da se sme sprejeti

Nova potniška tarifa in naše šole

1. okt. je stopila v veljavo nova železniška potniška tarifa, ki je prinesla nekaj novih sprememb glede predpisov in postopkov pri raznih potovanjih.

Nekatere spremembe so zelo povoljne, druge pa so spet vredne graje, ker od poviškov, kakor tudi od kompliciranih postopkov, ne bo imela železniška uprava večjega materialnega efekta, pač pa bo imela več dela in sitnosti.

Nekoristna sprememba je v tarifi in v postopku pri raznih šolskih ekskurzijah. Do sedaj so uživali 75% popust na vseh železnicah dijaki in učenci vseh šol pri ekskurzijah. S tem popustom je bil omogočen vsem šolarjem tudi revnim podeželskim, da so si ob taki priliki ogledali razne kraje naše ožje domovine in si tako stvarno širili in poglobili svoje obzorje. Saj se dogaja, da otrok, ki je star 10—14 let in je daleč nekje v hribih, sploh vlaka ni videl. Sedaj je povišana taka tarifa za take ekskurzije, od 75% popusta na 66%, kar znaša na večjih razdaljah precej. Ta povišek ni bil potreben in če pogledamo v druge države,

vidimo, da pospešujejo take ekskurzije z brezplačnimi vožnjami.

Drugi nedostatek je postopek, ki je uveden pri prijavi ekskurzije. Do sedaj je šolsko vodstvo prijavilo ekskurzijo 24 ur prej vstopni železniški postaji, ki je uredila vse potrebno. Tako se je ekskurzija lahko ravnala po vremenskih in raznih drugih razmerah. Sedaj mora biti vsaka šolska ekskurzija 8 dni pred nameranim odhodom pisмено prijavljena pristojni železniški direkciji, torej pri nas v Ljubljano.

Zakaj je neki to potrebno? Kaj pa če bo ekskurzija morala iz katerega koli razloga odpasti? Vagoni pa bodo postavljeni na to postajo. Ali ne bo škoda v tem primeru večja, kakor pa ona, da lahko vodstvo ekskurzije pravočasno ekskurzijo odpove še žel. postaji? Ali na direkciji ne bodo imeli s tem več nepotrebnega posla?

Prosimo, da se zopet uveljavijo stari predpisi, ki so bili enostavni in ekonomski.

Vzgojitelj.

Maribor

Neumestno gospodarsko uničevanje

Zadnje čase se je v Mariboru razpasla podtalna akcija gotovih nam nenaklonjenih krogov, ki sistematično ubijajo slovenskega obrtnika in gospodarstvenika. Znani so nam primeri, da so brez utemeljenih vzrokov hišni lastniki odpovedali svojim najemnikom lokale bodisi za obrt, gostilno ali trgovino. Še huje pa je dejstvo, da so odpovedni roki v mnogih primerih tako kratki, da si gospodarstvenik ne more zagotoviti nemoteno nadaljevanje svoje obrti. Poleg vsega pa v mnogih primerih ne dobi nikake odškodnine za investicije skozi dobo 10 in še več let. Takšni ljudje so potem gospodarsko popolnoma uničeni in jih mora hočeš nočeš sprejeti — cesta.

Samo v enem mesecu so bili v Mariboru trije takšni primeri. Sta to gostilničarja Anton Beranič in Vodnikovega trga in Ludvik Franko ter neki trgovec. Med tem ko je dobil g. Franko malenkostno odškodnino za prisilni odstop lokalov in toplih sob ter gospodarskih prostorov, je g. Beranič glasom sodne odpovedi prisiljen opustiti izvrševanje svoje obrti v sedaj vzorno urejenih lokalih na Vodnikovem trgu brez vsake odškodnine. Znano nam je tudi, da je g. Beranič investiral v desetih letih, odkar je v lokalih lastnik Löschnigg, več ko 180.000 din, ker prej lokali sploh niso bili primerni za gostilno. Tudi ves inventar je njegova last, s čemer so se investicije še znatno povečale. Razumljivo bi bilo, če bi

hišni lastniki uporabili po odpovedi lokale v svoje namene, toda zgodi se, da jih takoj nato oddajo obrtnikom prav iste stroke, kar prejšnjega najemnika še huje prizadene. V obeh navedenih primerih sta, oziroma še prideta, spet — gostilničarja, seveda takšna, ki sta pač hišnim lastnikom iz znanih razlogov bolj pri sreju.

Potrebno je, da se za opisane primere pozanimamo oblast, ki naj ugotovi, ali so odpovedi utemeljene in pravične, ter

določi mnogo daljši, vsaj enoletni odpovedni rok, da si lahko podjetniki poiščejo primerne prostore za nadaljevanje svoje življenjske eksistence. V nasprotnem primeru pa naj se jim določi zakonita in pravilno odmerjena odškodnina. Brez intervencije oblasti bodo polagoma prišli vsi naši stanovanjski najemniki in najemniki lokalov na cesto, ker pač nimamo stanovanjskega zakona, ki bi jih v takih primerih moral ščititi. -ig.

Županov poziv o zimski pomoči

Jeseni leta 1937 sem zadnjič apeliral na premožnejše meščane, da bi podprli Pomožno akcijo za siromašne sloje mesta Maribora. Leta 1938 je bila uvedena socialna davščina in od takrat je mestna občina opustila vsako prostovoljno zbirko. Če sem letos kljub socialni davščini primoran ponovno apelirati na meščanstvo Maribora in prositi za prispevke bilo v gotovini bilo v naturalijah, so krive temu težke gospodarske in socialne razmere, ki so zavladale tudi pri nas radi vojnih dogodkov v svetu. Mestna občina bo primorana proračun mestnega socialnega skrbstva zvišati od sedanjih din 4.598.650 na din 5.766.053.—, torej za celih din 1.167.403.—. Ta povečana sredstva, ki se bodo skušala izposlovati za novi proračun, ki stopi v veljavo 1. aprila 1941, pa nam primanjkujejo že letos.

Pred durmi je zima, ko bo treba nuditi siromašnim prebivalcem našega mesta ne le hrano, ampak tudi obleko, perilo, obutev, kurivo in streho. Iz razpoložljivih in nabranih sredstev se bo nudilo dela-sposobnim predvsem delo, ostalim pa dajatve v naturalijah.

S tem, da bomo siromašnim prebivalcem našega mesta nudili najpotrebnejše za njihovo eksistenco, bomo tu ob meji največje pripomogli k utrditvi državne misli. Vsak, ki more, naj se v tem trenutku zaveda svoje patriotične dolžnosti! — Denarni prispevki naj se pošiljajo mestni blagajni z označbo »Za pomožno akcijo«, naturalije pa mestnemu socialno-političnemu uradu. Rotovski trg št. 9 (tel. št. 27-54). Dr. Juvan Alojz, s. r. predsednik mestne občine mariborske.

Slana je pobelila okoliške trate

Pozna jesen nam je pripravila lepe, toda mrzle dneve. Zgodaj jutraj in po večerih je kar zimsko mrzlo. Včeraj in danes je okoliške trate pobelila prva slana. Vremenski poročevalec s Teznega nam je včeraj javil 1.2 stop. pod ničlo,

kar je za oktober, v času trgatve, nekaj izrednega. Davi je toplota še bolj padla in je kazal toplomer 2.2 pod ničlo. Okoliške gospodinjice, ki imajo vrtove, tožijo, da jim je prva jesenska pozeba napravila precej škode.

Dopolnila uredbe o omejitvi uporabe bencina

Zaradi dopolnitve odloka št. 4 o omejitvi prometa z motornimi vozili sta minister za trgovino in industrijo ter finančni minister predpisala dostavek k temu odloku, ki se glasi: Na podlagi čl. 1 uredbe o omejitvi prodaje tekočega goriva in prometa z motornimi vozili (od 10. novembra 1939), predpisujeta naslednje dopolnilo k odloku št. 4 o omejitvi prometa z motornimi vozili:

Čl. 1. V čl. 2. odloka št. 4 se oddaja na koncu nova točka 5, ki se glasi: Banska uprava oziroma uprava mesta Beograda

sme dovoliti tudi druge izjeme, če to zahtevajo gospodarski ali javni interesi. Prošnje za takšne izjeme bo reševal poseben odbor, ki ga bo sestavil pristojni ban oziroma upravnik mesta Beograda iz uradnikov podrejene uprave. V točki 2. čl. 5 odloka št. 5 je treba za besedo »podjetja« postaviti vejico, zatem pa dodati: izjemo gospodarskih podjetij ali lastnikov avtomobilov.

Čl. 2. To dopolnilo stopa v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«.

RADVANJE BI LAHKO IMELO LJUDSKO UNIVERZO

Ljudska univerza je zelo važen vzgojni činitelj tam, kjer so dane možnosti za ustanovitev in razvoj. Studenška ljudska univerza že leta in leta opravlja veliko kulturno nalogo v tem delavskem centru in je postala že neka duševna potreba tamošnjega prebivalstva.

Tudi v Radvanju so dane možnosti za tako institucijo, ki bi se počasi ukoreninila, če bi jo ustanovili in bi se tudi razvijala ter bi lahko opravljala veliko kulturno delo. Le najti bi bilo treba agilnih ljudi, ki bi to organizacijo prevzeli in ki bi zaorali prve brazde na tem polju ljudske vzgoje. Lokal bi bil na razpolago v novem gasilskem domu, kjer je lepa in lična dvorana, prav primerna za take prireditve. Ljudje bi se počasi navadili in obisk bi se večal, kakor v Studencih.

MARIBORSKE PLOČNIKE PREUREJUJEJO

Na vseh vogalih mariborskih ulic vidimo delavce, ki preurejujejo pločnike. Na križiščih in ovinkih bodo ti pločniki zaokroženi v velikih lokih v premeru 2 m. Ponekod pa pločnice po celi ulici zelo razširjajo. Seveda gre ta razširitev in zaokrožitev na račun ulic oziroma cest, ki so itak še sorazmerno preozke. S tem se bodo ulice in ceste za promet še bolj zožile. Sicer je za oko ta novost silno lepa in ugaja vsakemu, pač pa je za promet to nepraktično, ker vsa vozila ravno na ovinkih in oglih potrebujejo dosti prostora. Zato sedaj lahko baš tam pričakujemo več prometnih nesreč. Eno dobro pa ima ta novost in sicer za pešce, ki bodo vsaj sedaj varni na ovinkih, ker so pločniki tam razširjeni, od voznikov pa bo zahtevala večjo pozornost.

V RADVANJU JE MNOGO VRTNARJEV

V zadnjih letih se je v Radvanju naselilo mnogo vrtnarjev, ki vsi zelo dobro trgujejo. Ta pojav nam nazorno pričča, da je vrtnarstvo, posebno v delavskih našeljih zelo rentabilna pridobitna panoga gospodarstva. Poleg tega pa je blizu trg, kjer se zelo lahko in drago vnovčuje razne dražje specialitete.

m Nočna lekarniška služba; od 19. do vključno 25. t. m. lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

m Mojstrski izpit iz pekovske stroke je pred strokovno komisijo položila gospa Kragič Mira, roj. Glas iz Studencev, ki bo v Splitu odprla lastno parno pekarno. Je to četrta ženska v Sloveniji, ki je postala pek.

m Zveza Maistrovih borev vabi vse svoje člane na tovariški sestanek, ki bo drevi ob 19. v gostilni Zohar, Tržaška cesta 3, Pobrežje.

m Zdravniško dežurstvo OUDZ za nujno pomoč članom in njihovim upravičnim svojcem ima v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega zdravnika v nedeljo, 20. t. m. g. dr. Horvat Martin, javna bolnišnica.

m Ukinjen je vlak na progi Maribor—Prevalje z odhodom iz Maribora ob 10.40 in odhodom iz Prevalj nazaj ob 14.55.

m »Lepi dol« poskusna postaja za pospeševanje sadjarstva. O Prizadovi kupčiji posestva v Svecini smo že poročali. Svoje poročilo izpopolnjujemo z nadaljnjo gospodarsko novico, da bo Prizad zgradil v Lepem dolu prvo slovensko poskusno postajo za pospeševanje sadjarstva.

m Merjasec je napadel in ogrizel svojo 63 letno gospodinjico Marijo Muršičevo iz Gradiške. Ranjenko so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

m Predstojništvo mestne policije v Mariboru poziva trgovce z gumami, vse fizične in pravne osebe iz Maribora, ki imajo na podlagi katere koli osnove gume za

motorna vozila, ter vse lastnike motornih vozil, ki jih imajo registrirane pri predstojništvu mestne policije v Mariboru, da najkasneje do 21. oktobra t. l. prijavijo vse količine zmanjanih in notranjih gum vseh dimenzij, tako rabljene kakor nerabljene. Prijave so kolka proste in jih je oddati v dveh izvodih v sobi št. 4 na na Slomškovem trgu št. 1. Vsebovati morajo: ime, priimek, poklic in stanovanje lastnika, količino in vrsto gume ter navedbo, ali je guma stara ali nova. Od prijave so izvzete samo one gume, ki so montirane na kolesa registriranih vozil. Prinesiti je s seboj tudi prometno knjižico. Za nepravilno ali neločno prijavo je predvidena kazen do 30 dni zapora in 500 do 50.000 din globe. Z isto kaznijo se bodo kaznovali oni, ki po 16. oktobra t. l. prodajo ali odtujijo odnosno kupijo gume za motorna kolesa brez posebnega dovoljenja banske uprave.

m Komedija v Studencih. Drevi in jutri ob 20. bo Sokolsko gledališče v Studencih igralo v Sokolskem domu komedijo v petih slikah »Lahko je moškim«, ki jo je režiral Jože Mlakar. Naj le predstave nikdo ne zamudi!

m Sokolska četa v Radvanju priredi v nedeljo, 20. t. m., ob pol 16. v radvanjski šoli R. Doboviškovo veseligr »Rodoljub iz Amerike«.

m Štiri prste na desnici je zmečkal stroj 46letnemu predlicu Ivanu Žgovecu iz Studencev v neki mariborski tovarni. Zdravi se v bolnišnici.

Moderne doze bogata izbira nizke cene

M. Jigerjev sin, Gosposka ulica 15

m Pri podiranju drevja je oplazila veja po glavi 31letnega delavca Gradišnika Leopolda v Sv. Lovrencu na Pohorju. S težjimi poškodbami je prišel v mariborsko bolnišnico.

m Komaj je prišel iz zaporov, je 28 letni nezaposleni usnjar Ivan Križan včeraj neopazeno smuknil v prazno pisarno trgovca Hanibala Pistorja v Mlinski ulici 18 ter ukradel železno ročno blagajno, budilko in žepno svetilko. Blagajno je na dvorišču odprl ter

Kaj je z vojno odškodnino?

V raznih časopisih je bila pretekli teden priobčena vest, da je vprašanje vojnih škod, ki se tičejo predvsem Slovencev iz Soške fronte in Koroške, pred rešitvijo. Zopet začenjajo vsi ti reveži upati, da bo krivica, ki jo trpe že dvajset let, končno popravljena. Ravno danes tudi upravičeno zaupajo merodajnim faktorjem države, da bodo z izplačilom vojnih škod oškodovancem iz Prečanskih krajev, zlasti Slovincem in Hrvatom dejansko dokazali uspehi sporazuma in polno enakopravnost vseh državljanov Jugoslavije. Kolikor smo obveščeni, predvideva osnutek uredbe možnost, da tudi oni, ki svojih škod še niso prijavili, lahko v roku treh mesecev po objavi uredbe store, kar bo v prilog zamudnikom. — Ostale določbe so več ali manj enake onim, ki jih vsebuje prvotni zakon o ratni šteti.

Novi naročniki

naj takoj po prejemu prve številke, ki j prilagamo položnico s pogoji za naročbo nakažejo ustrezno naročnino! Vsako nakazilo za nas po položnici nam dostavi Poštna hranilnica v Ljubljani, kar traji po več dni, zlasti ako je vmes kak praznik. Ako prve naročnine ne prejmemo čez nekoliko dni po odpošiljavi prve številke, pošiljanje lista ustavimo. Pismene pritožbe radi tega niso potrebne, marveč samo pravočasno nakazilo. — Najcenejša naročba pa je z istočasnim nakazilom prve naročnine po položnici golici, ki jo dobiš pri vsakem poštnem uradu in jo izpolniš s številko našega čekovnega računa in naslovom: 11—409, »Večernik« — uprava Maribor, Na srednjem delu zgoraj pripiši »Nov« ali »Naročam list«, zadaj pa morebitne posebne želje radi načina pošiljanja lista, kar nič ne stane.

Uprava »VEČERNIKA«, Maribor, Kopalška ulica št. 6.

jo skril pod Pistorjev voz, ker ni bilo v njej denarja. Na istem dvorišču je z vetrnikom odprl tudi stanovanje starinarke Ane Samuhove, vendar pa ni ničesar ukradel, ker je bil najbrže prepoden. Križana so aretirali ter mu zaplenili 8 vetrilov, 14 ključev, vijec in še drugo vlomilsko orodje.

m Zimski plašč je nekdo ukradel inž. Aleksandru Božičevu iz Jadranske 49.

m 500 din je nekdo ukradel Hermanu Velaheru iz Tomšičeve 28.

m 500 din je nekdo ukradel Hermantu Brandu v neki gostilni v Kneza Koclja ulici.

m Čigava je denarnica? Sluga avtobusnega prometa na Glavnem trgu je sinoči našel na avtobusni postaji denarnico, v kateri je bilo 84.50 din. Lastnik naj se zgloši na policiji.

* Nadaljevalni tečaj plesne šole Simončič, Gosposka 20, vsaki torek ob 21. Sezonska novost »Jax-Fox«.

* Koroški Slovenci! Jutri na »Grič«. Zbirališče ob pol 2. realka.

* Dr. Ipavec Benjamin (ženske bolezni in porodni), Maribor, Prešernova 33, sanatorij, zopet ordinira.

* V nedeljo, 20. okt., bo v gostilni Merdaus na Koroški cesti koncert.

* Tri slike za legitimacije na fotoavtomatu din 10.—. Fotoatelj Bernardi, Gregoričeva ul. 20.

* Dr. Fras Ivan, Kopalški zdravnik v Slatini Radenci, ordinira zopet v Mariboru, Tomšičeva ul. 24, Tel. 27-74, ob delavnikih od 9.—12., 14.—16. ure, ob nedeljah in praznikih od 9.—12. ure.

Narodno gledališče

Sobota, 19. okt., ob 20.: »Nenavaden človek«. Premiera.

Nedelja, 20. okt., ob 20.: »Cyrano de Bergerac«.

Ponedeljek, 21. okt.: zaprto.

Torek, 22. okt., ob 20.: »Nenavaden človek« Red B.

Nedelja v mariborskem gledališču. Ker so le za nekaj časa na razpolago ljubljanski kostumi za »Cyrano de Bergerac«, bo tudi to nedeljo nedeljska predstava te dosedaj vseskozi zelo lepo uspele heroične komedije. To bo dobrodošlo tudi tistim obiskovalcem, ki preko tedna ne morejo k tej predstavi.

Kino

* Grajski kino. Danes prvič veliki ruski film »Peter Veliki«. Je film o stvaritelju velike Rusije. Višek slovanske umetnosti.

* Kino Union. Od danes do vključno nedelje »Fantom jahač« II. del. Kdo je tajinstveni jahač? Odgovor sledi v tem filmu. Napetosti in senzacije.

* Esplanade-kino. Odlični zabavni, veseli, glasbeni dunajski večerfilm »Dunaj mesto ljubezni« z Hans Moser-om in Paul Hörbiger-om.

* Zvočni kino Pobrežje 19. in 20. okt. »Dan pred pogubljenjem«. Misterije.

Prirodopisna kramljanja

Zanimiva dognanja o živalskem razplodu

Dr. Stanko Bevk / Spolno razmnoževanje nekaterih živali in rastlin

Živali in rastline se množe navadno tako, da se spoji dve stanici, ki sta proizvod posebnih organov, v zasnovi za novo žival ali rastlino. Jajce iz jajčnjaka se zediní s semenčico iz mod v zarodek, odnosno jajčja stanica v pestiču se srne s plodom iz prašnika v semensko zasnovi. Tako spajanje imenujemo oploditev. Razmnoževanju živali in rastlin po oploditvi pravimo spolno razmnoževanje, drugačnemu, kakor n. pr. z delitvijo, brstenjem, z živicami ali zatiči, pa nespolno ali vegetativno.

Pri najnižjih živalih in rastlinah, ki so enostanične, bi

spajanje dveh stanic v novo živo bitje ne pomenilo razmnoževanja, kajti iz dveh poedincev bi nastal samo en potomec. Zato se ta enostavna bitja množe tako, da se cepijo ali delijo v dve polovici ali na neki razvojni stopnji razpadejo v več ali manj delov, ki potem dorastejo v normalno velikost. Vendar opažamo tudi pri večini teh, zlasti pri živalih, da se po nekoliko nespolno nastalih rodovih pojavi spojitve dvojic, torej nekaka oploditev, ki okrepi nadaljnjo vegetativno razmnoževanje.

Živali so navadno enospolniki, poedinci so torej ali samci ali samice. So pa tudi dvo-spolniki, vendar se tudi ti le medsebojno oplajajo. Tam pa, kjer je to otežkočeno ali nemogoče, kakor n. pr.

pri trakuļah, se oplodi dvospolnik sam. Tudi pri rastlinah imamo enospolnike in dvo-spolnike. Večina cvetlic je dvospolnic, to se pravi, cvetovi imajo prašnike in pestiče; je pa tudi mnogo enospolnic, ki so ali enodomne ali dvodomne. V prvem primeru rastejo na eni in isti rastlini tako cveti s prašniki kakor cveti s pestiči, v drugem pa so prašni in pestični cveti porazdeljeni na različne poedince.

Živali se za oploditev navadno poiščejo druga drugo, večinoma samci samice, pri rastlinah pa posredujejo oploditev žuželke in druge živali ali pa veter ali voda, dasi se n. pr. pri nekkih mahovih opaža tudi neko samovoljno premikanje semenčic v jajčje stanice po sluzi, ki ga izceja ženskospolni organi. Vobče moremo pri živalih in rastlinah govoriti o nekaki težnji, da naj jajčece oplodi semenčica drugega individua iste vrste.

Samooplodba je nekaka izjema in često le skrajni pomoček, da razmnoževanje ne izostane.

Pri več rastlinah, zlasti pri sadnem drevju, gre ta težnja tako daleč, da je treba za uspešno oploditev peloda od druge sorte; pelod lastne sorte, četudi je iz drugega cveta ali drevesa, ne oplodi jajčje stanice, da bi se razvila v seme, oziroma da bi nastal plod. To velja zlasti za vse sorte jabolk, hrušk in češenj. Kdor to ve, ne sadi v svoj sadonosnik samo ene sorte neke sadne vrste, kajti v nasprotnem primeru tvega sadjar, da mu drevje sploh ne obrodi, če ni morebiti v sosesčini drugih sort, katerih pelod se prilega njegovim sortam. Za neke sadne sorte je treba posaditi celo posebne »prašilne« sorte, ki bi jih sicer ne stavili v sadovnjak. Nasprotno pa

poznamo nekatere sorte hrušk, ki obrode, tudi če jajčja stanica ni oplodjena.

Jalorodnost poznamo tudi pri živalih; tam jo nazivamo partenogezo. Najbolj znana primera za živalsko jalorodnost sta čebela in trtna ušica. Oplodjene matice hranijo namreč semenčice trojev v semenskem mešičku in ne oplajajo z njimi vseh jajc, ki jih ležejo. Iz neoplojenih se razvijajo troji, iz oplojenih pa v navadnih celicah delavke, v velikih, sodčastih pa matice. Pri trtni ušici se vrste jalorodni in spolrodni rodovi drug za drugim. Vidimo torej, da se more v posebnih prilikah razviti nova žival tudi iz neoplojenega jajčeca, torej iz ene same spolne stanice. Nekateri prirodopisci so poskušali živalska jajca umetno pripraviti do tega, da bi se brez oploditve razvila v zarodek, oziroma novo žival. S kemičnimi in fizikalnimi dražljaji so tak razvoj vsaj deloma dosegli. Guyerju se je celo posrečilo, da je

neoplojena žabja jajca pripravil do tega, da so se začela razvijati.

Zbodel jih je s prav tanko iglico iz platine. Jajca so se razvila do paglavcev, ki pa se potem niso preobrazili v žabe, ampak poginili. J. Loeb pa je na enak način iz 10.000 nabođenih jajec izgojil celo tri majhne žabice.

Ker vemo, da imata pri oploditvi za nastanek nove živali obe stanici, tako jajčja kakor semenčična, enak delež in da podeduje nova žival lastnosti obeh staršev, je ob navedenih poskusih umetne jalorodnosti nastalo vprašanje, če je mogoče, da

tudi iz same semenčice nastane nova žival. Prve zavedne poskuse je napravil Th. Bo-

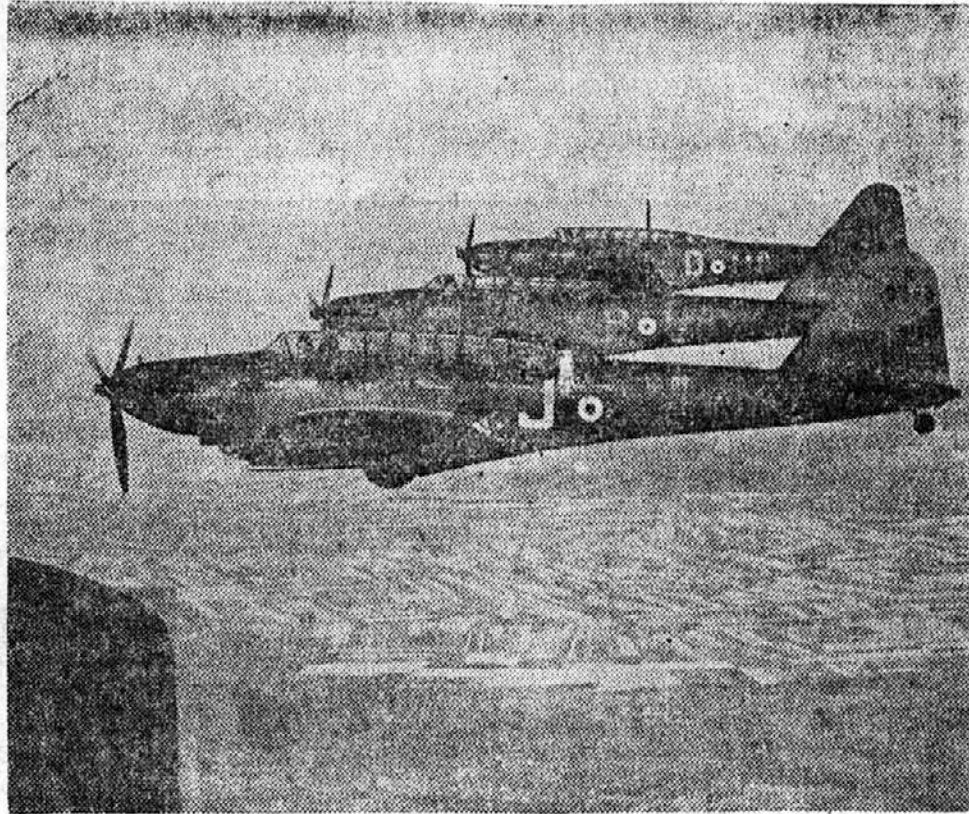
veri s semenčicami nekega morskega ježka. Dosegel je ta uspeh, da so se semenčice začele res razvijati v zarodek, toda dosegle so le prvo in drugo stopnjo razvoja: nadrobile so se v mehurec in nastavile dvojoplasten zarodek, potem pa so odmrle.

Več uspeha je imel švicarski učenjak F. Baltzer s pupki. Od oplojenega jajca je z nitko izpodvezal in osamosvojil del, ki je vseboval jedno semenčico, pa nič od jajčnega jedra. Ta del se je normalno razvil v pupkovo ličinko in se tudi preobrazil v popolnega pupka. Res je ta iz same semenčice vzgojeni pupek nekoliko zaostal v rasti in je dosegel samo 19,5 mm dolžine namesto običajnih 28 mm, toda sicer je bil po vnanjem popolnoma tak kakor drugi pupki iste vrste, ki so se razvili

iz oplojenega jajca, kjer je torej pri razvoju delovalo dvoje staničnih jeder, namreč žensko in moško. Vendar se je razloček, ki ga je bilo seveda pričakovati, pokazal pri mikroskopski preiskavi: naš pupek je imel v svojih stanicah samo po 12 jedrovih pentljic, v tem ko jih imajo normalni po 24; ti imajo očeto-ve in materine pentljice, oni pa je imel samo očetove.

Razvoj iz semenčice same se imenuje mero-gonija, moškorodnost.

S temi in drugimi poskusi se je dognalo, da vsebuje prav tako kakor pri partenogenezi tudi pri mero-goniji vsaka stanica, torej jajčece ali semenčica, vse dedne lastnosti za novo žival, kar se sklada tudi z naukom o dednosti.

Angleški bombniki na operacijskem poletu nad tujim ozemljem.

Če bi bile žuželke pošastni velikani

V sedanjí vojni so vhlivali strah frontnikom orjaški tanki. V pravljicah čitamo o velikanskim zmajih, ki so se nekaj tudi res plazili po zemlji. Toda, kaj bi bilo, če bi ostale žuželke tako velike?

Ali ste že kdaj gledali skozi povečevalno steklo glave kačjih pastirjev, os, sršenov, nočnih metuljev, in mravelj? Opazili bi, da imajo organe, ki služijo za prijem hrane, tako strašno razvite, da bi bilo to njih orožje grozotno za človeka, če bi se pojavili žužki v velikosti, kakor

nekaj. V premogovnih tvorbah so n. pr. našli meter dolge ostanke kačjih pastirjev iz pradavnih dni. Ali bi nas ne obšla groza, če bi se ti velikani naenkrat spet pojavili. Če danes so mravlje, muhe, gosenice, brenclji, ose, sršeni in drug mrčes človeku in živalim v nadlego, kaj bi bilo, če bi se pojavile v pošastni velikosti. Gotovo konec človeštva, saj ni malo učenjakov, ki smelo trde, da je žuželkam prisojeno, postati naslednik človeka na zemlji...

Ljudje, ki žive v ogromnih „krtinah“

Na robu Saharske puščave, 300 milj južno od Kartagine prebivajo v Matmataškem gorovju čudni jamarji. Vse žive dni tiče v jamah, le kadar pokopljejo mr-tvece, jih spravijo na dan.

Pravijo, da so ti ljudje pribežali iz obnorskih mest v rimsko-punski vojni in se zakopali v zemljo, v mehke laporne plasti. Tam jim rimski vojščaki niso mogli do živega. Opreme skoro ne poznajo, spijo kar v nekakšnih predalih v steni, kakor starokrščanske mumije v katakombah. Edino temno »dvorišče« jim služi za izprehajališče žensk, kajti ljudje so muslimani.

So doline človeških krtin, v katerih biva 12.000 ljudi pod zemljo. Imajo francosko upravo in le tri zidana poslopja zunaj spominjajo na civilizacijo. Edin sovražnik so jim puščavski roparji Tuaregi, drugače so pa mirni in gostoljubni ljudje.

Avto je sestavljen približno iz 250 materialov.

1000 kuncev na vsakega človeka pride v Avstraliji.

Le štiri odstotke plodnih tal za obdelovanje ima Norveška.

Ali so psi res strahopetnejši od mačk?

Pes je vdan spremljevalec človeka, z njim ga druží včasih neverjetna zvestoba do groba. Znanih je že mnogo primerov pasje zvestobe, ne le na domačijah, na lovih ali na fronti, tudi v zasneženih gorah se je ta plemenita žival izkazala kot spreten reševalec človeka v smrtni nevarnosti.

In vendar smo čitali pred dnevi opis posledic zračnega bombardiranja v Londonu in drugod, po Angliji, kjer se je tudi pokazalo, da so psi mnogo večji strahopetneži od mačk. Bodisi privezani na verigi ali prosti na domovih, so psi takoj pobegnili, čim so se v bližini razpočile bombe ali je začelo goreti. Nasprotno so se mačke stisnile v kot ali na podstrešje,

odnosno ostale so v človekovi bližini in mirno predle dalje.

Ali je pes inteligentnejši, da sluti nevarnost mnogo bolj kot maček? Znano je, da so se vprav v vojni izkazali zdesirani psi kot pravi junaki. Neustrašno so zrlí smrti v oči ter niso zapustili borcev tudi potem, ko so krog in krog ranjencev padale granate. Nasprotno pa je iz ljudskih izročil ostalo mnogo primerov, ko so mačke občevala na zapečkih še potem, ko je požar lizal že zadnje ostanke hiš in so največkrat tudi našle v plamenih smrt. Pri reševanju živine iz hlevov so mnogi že izkusili, kako težko je spraviti nekatero govedo na prosto,

»EKSPLOZIJE« RDEČE DETELJE

Kadar dozori semenska glavica rdeče detelje, ne izpremeni svoje barve, ampak ostane zelena ter še ne posuši. Ko pa sonce iztisne vso vlago pričnejo glavice pokati, semenje pa radi »eksplozije« razleti na vse strani. Zanimivo je, da zleti seme iz glavice s precejšnjo silo. Če bi vas slučajno pogodilo na koži, bi se vam udarec nekaj časa poznal.

Nadležni obad in letalci

Znan je obad, ki leže jajčeca v smrčke srnic. Ličinke se potem zarede v grlu divjadi in zaduše marsikatero srno, če nima dovolj močnih pljuč, da bi jih izkašljala. Tak obad preleti po 350 m na sekundo, v eni uri tedaj blizu 1250 km. Čez Atlantik bi preletel ta mrčes v treh urah in 15 minutah.

Seveda pa ni znano, da bi jo obadl mahmili kdaj čez morje Pač pa so opazili v Afriki cele roje metuljev, ki so doma v Južni Ameriki in so prileteli čez Atlantik. Na jadrnice sedejo večkrat celi roji metuljev, da se odpočijejo. Žene jih sicer veter s seboj, vendar je pa občudujoča sila, ki tiči v »mišicah« teh lahko-krilcev.

Pravi rekorderji v preoceanskih poletih so bakterije. Te prenaša, kakor trdijo zdravniki, veter iz ene celine na drugo. Njih poleta se ne da kontrolirati, dejstvo pa je, da ne poznajo zaprek, kadar se spuste z bliskovito naglico dalje.

Rastlina kot „dekla za vse“

V Mehiki rase neke vrste agava, ki je nekoč služila tamošnjim rodovom kot »dekla za vse«. Prebivalci so njene korenine uživali kot čislano in redilno hrano. Mimo tega so iz stebel in listja kuhali sok »pulque«, ki je še danes priljubljena narodna pijača. Trnje te čudovite agave so gospodinjje uporabljale kot igle, moški pa kot žeblice. Iz tkiva stebel so izdelovali prejo in sukanec. Z velikimi posušenimi listi so križi strehe svojih domačij, iz kaše listja pa so izdelovali neko vrsto papirja. Prav zares se je upravičeno prijelo te čudovite agave ime »dekla za vse«.

„Cvetličnjak“ na dnu morja

Pri otočju Trtuga v Mehiškem zalivu bivajo na dnu morja čudne živalce, ki so po svojem ustroju podobne drevesom in tvorijo pod vodo cele »pragozdove«. V teh se skrivajo najrazličnejša bitja ter napravljajo s svojo raznobarnostjo vtis, kakor da so v morskih plitvinah gaji najlepših cvetličnjakov na svetu.

Tudi v morskem organizmu velja pravilo: ubijaj, če ne bo drugi tebe požrl. Zato so se mala bitja združila v obrambi proti skupnemu sovražniku ter tvorijo v takšni simbiozi pestro sliko. Tako najdemo raka samotarja, ki si je nataknil na pleča polzevo hišico ali nekaj morskih rož ter jih prenaša naokrog. Pri tem ne hote skrbi za rastlino, ker diha lažje pri izmenjavi vode. Na podoben način se družijo hobotnice, razni morski pajki in spužve z algami in drugimi podvodnimi rastlinami. Ko so razrezali neko morskogo-bo, so našli v njenih luknjicah nad 17.000 mikroskopsko majhnih živalic.

— Oprostite, gospod slikar, danes sem se obril!

Ženski kotiček

Varčljiva gospodinja

Pri sestavljanju jedilnika ne sme pozabiti na morebitne ostanke hrane od prejšnjega obroka, ker marsikaj se lahko z nekaterimi novimi dodatki izpremeni v novo, povsem drugo jed. Skoraj vsaka hrana je uporabljiva, ako jo nanovo, prevremo in pomešamo z njo drugo jed. Samo pregreto krompir nima dobrega oku-

sa, postane gobe so pa naravnost škodljive in lahko povzročijo celo zastrupljenje.

Kosti od pečenke, ako so čedne in jih ni nihče obiral, lahko spravimo v pokrito lončeno posodo, ki jo postavimo v klet ali zakopljemo v hladu v zemljo. Zvečer ali naslednji dan nalijemo nanje vode, dodamo še različne zelenjave in zakuhamo; služi nam za dobro ponarjeno juho ali za zalivanje omak.

Ako moramo kake jedi dodati kis, vino, limonov sok, zmanjšamo uporabo, če te stvari primešamo skoraj tik preden neseemo jed na mizo. Ob dolgotrajnem kuhanju, te kisline namreč izhlape in jih moramo ponovno dodajati.

Pri jajcih je treba vedeti, da preostale rumenjake ali beljake porabimo takoj naslednji dan. Na rumenjaki vlij malo vode

ali mleka, da se ne posuši. Količino jajec lahko povečamo z nekoliko mleka ali vode. Pomniti pa je treba, da s takim štedenjem navadno več škodujemo jedi sami, kakor koristimo denarnici. Gospodinja mora vedeti, kje pri kuhi lahko štedi. Samo eno jajce manj ti lahko oškoduje jed za polovico njenega dobrega okusa. Zato štedimo z jajci, le kadar to ni na škodo hrani in takrat, ko so jajca draga.

Lahko pa štedimo pri masti in maslu; ogabne so jedi in želodcu škodljive, ako kar plavajo v maščobi. Često se da zabela deloma zamenjati z mlekom, smetano ali kako sladko polivko.

Čuvajmo kuhinjsko posodje, da na vročem loščenje ne razpoka, da ne dobi razpoklin ali prask. Vsako škodo, tudi najmanjšo okvaro je treba dati takoj popraviti, kajti majhna škoda, majhni izdatki in narobe.

Štedimo lahko pri kurjavi. Če treba pripraviti nekaj skodelic čaja ali zavreti lonček mleka, ne kuri tako, kakor da nameravaš skuhati cel obed. Mnoge pomočnice imajo navado, da zakurijo na vso moč, potem pa se ne zmenijo za ogenj celo uro; ko je ogenj že skoraj ponehal, pa pride zopet na vrsto cela skladovnica drv in premoga. To je lahko miselno zapravljjanje. Tudi po možnosti prej vse pripravil in zakuri šele tedaj, ko imaš na štedilnik že kaj postaviti. Da kuriš varčno, ne nalagaj nikdar več, kakor je potreba ter izrabi ogenj docela, t. j. vodo za pomivanje in drugo.

Sušenje zelenjave

Kakor gobe s sušenjem obvarujemo, da se ne pokvarijo, prav tako tudi vsakovrstno zelenjavo, ki je imamo čestokrat po vrstovih preveč, lahko shranimo za zimo. Razume se, da je sveža zelenjava boljše, ker ji ostanejo vse redilne snovi in prvotni, gotovo najboljši okus. Toda zima je včasih neskončna, marsikatera zelenjad se sveža ne ohrani dolgo, vsaka gospodinja pa tudi nima primerne shrambe ali kleti za shranjevanje sveže zelenjave. Med vojno smo pojedli ogromno posušene zelenjave, glavnato zelje, ohrovt, kolerabo, peteršilj, korenček, vse drobno zrezano na rezance, in posušeno na zraku, na soncu ali v sadnih sušilnicah. Sušimo pa lahko tudi še mlad fižol v stročju, grah, zelje in karfijolo. Vse zrežemo na majhne podolgovate tanke rezance ali na kolobarčke in sušimo na ta način kakor jabolčne krljice. Za sušenje vzamemo svežo zelenjad z vrta. Vse mora biti snažno oprano in zrezano na

gori omenjeni način.

Ko se zelenjad osuši, jo razložimo po lesah ali podstavkih na papir in jo sušimo v peči, pečici ali tudi na soncu, ako je dovolj vroče. Posušiti se mora tako, da je trda in krhka, ker pozneje tako odneha na zraku. Posušene zelenjadi ne smemo takoj iz sušilnice spraviti v shrambo, najbolje je, da je še nekaj dni razgrnjena na zraku. Šele potem jo shranimo v popolnoma suhi zračni prostor v redkih vrečicah. V zaduhlem prostoru ali neprimerni posodi se kmalu pokvari. Posušeno zelenjad je treba večkrat pregledati, ali ne plesni in po potrebi presušiti.

Pred uporabo moramo suho zelenjad oprati v mrzli vodi, potem jo pa 4—5 ur namakati v mlečni vodi. Kuhamo jo prav v isti vodi, v kateri smo jo namakali, ker bi zavrgli najvažnejše redilne snovi, ako bi jo odlijli. Taka zelenjad je potem hitro kuhana.

Kaj bi kuhala?

Ponedeljek:
Opoldne: 1. Pljučna juha. 2. Zemljev narastek.
Zvečer: Fižol z nastrgano črno redkvico. Kava.

Torek:
Opoldne: 1. Karfijolova juha. 2. Bifsteke. 3. Pražen krompir. 4. Solata.
Zvečer: Ajdovi žganci. Paradižnikova omaka.

Sreda:
Opoldne: 1. Krompirjeva juha. 2. Naravni telečji zrezki. 3. Makaroni. 4. Solata.
Zvečer: Segedinski guljaž.

Četrtek:
Opoldne: 1. Riževa juha. 2. Pražena jetra. 3. Krompirjev pire. 4. Solata.
Zvečer: Kislo zelje s kašo.

Petek:
Opoldne: 1. Gobji rižoto s solato. 2. Gibanice.
Zvečer: Gibanice. Čaj.

Sobota:
Opoldne: 1. Goveja juha. 2. Govedina. 3. Špinača. 4. Krompir.
Zvečer: Polnjene paprike.

Nedelja:
Opoldne: 1. Možganova juha. 2. Telečji zrezki v omaki. 3. Žličniki. 4. Kompot.
Zvečer: Prekajena svinjska reberca. Čaj.

Zdrobova juha z gobami. Razbela zvrhano žlico presnega masla in zarumeni na njem 2 žlici zdroba. Prilivaj počasi tople vode in mešaj, da se ne napravijo kupčki. Kuhaj juho 10 minut, potem ji dodaj par žlic na olju ali maslu dušenih gob dobro sesekljanih in žlico zelenega sesekljane petersilja. Ponovno prevri in daj na mizo. Ako hočeš juho zboljšati, razmotaj v njej rumenjaki.

Svinjsko meso z rižem in mladim fižolom. Zreži četrt kg svinjskega mesa na manjše kosce, pokrito s par žlicami vode pari kake pol ure. Ko se vsa voda pokuha, prideni žlico masti in malo zrezane čebule. Ko se prav malo zarumeni, dodaj pol skodelice riža, premešaj in praži nekaj časa, na kar dolij juhe ali gorke vode. Ko je par minut vrelo, primešaj posebej kuhanega mladega fižola. Preme-

šaj na rahlo in kuhaj še 10 minut. Lahko izboljšaš še z žlico paradižnikove mezge.

Možganje rezine. S telečjih možgan odstrani kožico, sesekljaj jih dobro, nato prideni sesekljane zelenega petersilja, drobnjaka, mal strok stlačene česna, soli in popra. Razgrej presnega masla in zarumeni na njem drobno zrezane čebule. Ko se zapeni, prideni možgane, praži jih 5—6 minut, potem jih odstavi. Na gorkem imej pripravljene zemeljne rezine, katere si zarumenila na presnem maslu ali opekla v pečici. Namaži precej na debelo možgane na te rezine in jih serviraj za večerjo s čajem.

Segedinski guljaž. Približno tri četrt kg svežega svinjskega mesa zreži na koščke. Na razbeljeni masti zarumeni sesekljano čebulo, dodaj svinjino, potresi s soljo, sladko papriko in prav malo kimlja. Pari kake tri četrt ure, nato posipaj z žlico moke, ki jo zarumeni in dolij nekoliko vode ali juhe. Primešaj 1 kg kislega zelja, ki si ga posebej kuhala. Guljaž naj počasi vre še pol ure, na kar daj s polento ali s kakšnimi cmoki na mizo.

Por v smetani. Deset porov osnaži, operi, zreži na 3 cm dolge kose in jih skuhaj v osoljeni vreli vodi, kuhane odcedi in stresi v kozo, v kateri si blede zarumenila 4 dkg moke in 6 dkg sirovega masla; nato por dobro premešaj in prilij nekaj žlic juhe. Ko nekoliko povre prideni nekaj žlic kisle smetane. Preden postaviš por na mizo, zamešaj vanj sirov rumenjaki in nekaj kapljice limonovega soka.

Zeljnat storži. Zeljnati storžem oluplji trdo skorjo; nato jih nastrgaj na repnem strgalu in jih kuhaj v vreli osoljeni vodi. Razgrej v koki za krožnik storžev veliko žlico masti, zarumeni v njej za žlico drobno zrezane čebule in prideni žlico moke; ko se nekoliko zarumeni, prideni strok drobno zrezane česna in prilij pol žlice kisa; prideni velik šcep kumne in v mehko kuhane in odcedjene storže ter prilij še nekoliko krompirjeve. Ko storži še prevro, jih postavi kot prikuho na mizo.

Črna redkev v solati. Redkev oluplji, nastrgaj na strgalniku ali pa jo skrhljaj. Potresi jo s soljo in polij z oljem ter postavi z domačim kruhom na mizo, ali pa jo potresi na fižolovo solato.

Zakaj narašča število ločitev?

Zvestoba do groba je silno lepa stvar, ki je pa mnogo pogostejša v romanih nego v resničnem življenju. V resnici si sicer mladi zakonci zvestobo do groba obljubljajo, si jo pred oltarjem celo prisežejo, toda je ne držijo. Ločitvena kuga, ki se je pričela na debelo v Ameriki, je zašla tudi med nas. Posledica je ta, da stopajo ljudje v zakonski stan brez vsakega premisleka, kakor da so stopili v kavarno, češ, če ne bo dobro, bom že šel zopet ven ali pa, bom se že zopet ločil, če ne bo mogoče vzdržati.

Korak, ki ga človek naredi za vse življenje, je treba temeljito premisliti. Še pred vstopom v zakon je treba računati s tem, da ljubezen morda ne bo trajala do smrti, zakon pa mora — mora vsaj za človeka, ki ima količkaj vesti in srčne kulture, posebno pa za človeka, ki ne

daje račun o ločitvi samo ženi in sebi, temveč tudi deci, ki se je že rodila. Otroci še marsikaterega zakonca zadržijo, toda koliko je ločitev med zakonci, ki še tega zadržka nimajo. Ločijo se sodnijsko ali pa kar sporazumno, prestopajo iz vere v vero ter znova in znova obljubljajo zvestobo do groba. Čudno je, da takšni ljudje še najdejo življenjskega druga, ki jim kaj verjame.

Ločitve v zakonih, kjer so se že rodili otroci, bi bilo najlažje preprečiti z uredbo, ki bi zabranila dodelitev otroka materi, kakor očetu. Naj se ločita, toda otroci se jima odvsame, za njih odgojo pa morata plačevati. Marsikateri zakonski par bi si premislil, kajti čeprav izgine medsebojna ljubezen v zakonu, ljubezen do otrok vendarle ostane.

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

13

Sam zase pa je bil močno presenečen, da sili Jimmy prav tja, ko je bilo vendar zelo verjetno, da se bo ondi srečal s Cynthijo in katerim njenih številnih oboževalcev. Vendar pa se njega ta zadeva ni osebno tikala, zato je molčal.

Ko so vstopili je z naglim pogledom v trenutku objel ves prostor. Ne, Cynthije še ni, to je zanesljivo ugotovil. Morda pa je danes le ne bo.

Za Kristino je bilo vse novo in občudovanja vredno. Radovala se je ko otrok. Sedela je v kotu na mehko oblazinjeni klopi ter neprestano pasla svoje široko odprte oči po prostoru in po gostih, ki so se precej živahno zabavali pri posameznih mizah. Jimmy je sedel zraven nje, kar je že prej v duhu uredil Sangster. Nasproti njima je sedel sam z gospo Wyattovo.

Orkester je igral sanjavi valček. Prostorna dvorana je bila razsvetljena ko podnevi ter vsa ozaljšana z rožami in trakovi. Kristina se je nagnila čez mizo in veselo stisnila materi roko.

— Kaj, ali ni prekrasno?

Gospa Wyattova se je zasmejala.

— Jimmy, vi boste Kristini zavrtel vso glavo, — je dejala Challonerju. —

Ko bodo minuli tile dnevi, se bo zdel Upton House Kristini pust in dolgočasen.

Jimmy pa se je nekoliko dolgočasil. Zanj vse to ni bilo nič novega. Na ta način je napravil marsikatero noč, saj je bil malone stalen gost v tej veliki restavraciji. Vsi natakariji so ga poznali. Morila ga je radovednost, če so že opazili, da je bil ta večer brez Cynthije. V preteklih tednih sta bila s Cynthijo malone vsak večer v tej restavraciji. Srečal se je z ostrim pogledom Sangsterja. Trudoma se je zbral. Obrnil se je h Kristini ter pričel z njo razgovor.

Najprej ji je imenoval goste, ki so sedeli pri posameznih mizah. Pokazal ji je nekega slavnega dirigenta ter nekaj priljubljenih igralcev. Kristina se je zanimala za vse in za vsakogar. Oči so ji kar žarele, in še njen sicer vedno blede obraz je gorel v rahli rdečici. Bila je lepa in prikupna kot še nikoli.

— Zdi se mi, da ste tukaj česti gost, kaj? — ga je boječe vprašala. Prav ljubeznivo mu je pogledala v oči. — Kajpada, za vas vse to ni nič novega in mikavnega.

Jimmy se je pristrčno zasmel.

— Ne, zdi se mi, da se vendarle ne-

koliko motite... — je pristavil ter bliskovito pogledal proti vhodu, kjer sta pravkar vstopila nek moški in ženska. Žena je bila odeta v dragocen sobolji kožuh. Opirala se je na moževo roko ter mu navdušeno nekaj pripovedovala.

Jimmyju je zastal dih. Zdelo se mu je, da se je razkošno razsvetljena dvorana zasukala z njim vred okoli svoje osi. Da, bila je Cynthija Farrowa. Mož, ki jo je spremljal, pa bogati Mortlake.

6

Jimmy hoče izvedeti resnico

Sangster je sedel s hrbtom proti vratom, skozi katera je vstopila Cynthija s svojim spremljevalcem. Ko je videl v Jimmyjevem obrazu bliskovito spremembo, se je še sam naglo obrnil.

Cynthija je pravkar sedla. Nekako trudno je slekla dolge bele rokavice. Natakariji je odvzel kožuh.

Sangster se je spet obrnil. Pod mizo je z nogo sunil Jimmyja, kajti videl je, da je tudi Kristina opazila Jimmyjevo izpremembo. Kar se le da spretno je zasukal pogovor da bi tako skrtil zadrego svojega prijatelja. Jimmy se je koj zanašel. Edino gospa Wyattova ni vedela ničesar o celi zadevi.

Vse svoje življenje je precej odmaknjeno preživela na podeželju. V London je redko kdaj prišla na obisk, a še takrat je obisk že vnaprej natančno premišljen. Obiskala je muzej, galerijo podob ter šla dvakrat ali največ trikrat v gledališče, toda le k predstavam, ki jih je konservativno časopisje pohvalilo kot strogo

moralne in vzpodbudne. To je bilo vse, kar bi bilo vredno omembe v zvezi z njenimi nekdanjimi obiski Londona.

Zato je popolnoma razumljivo, da je le stežka privolila k obisku predmestnega gledališča, kjer je igrala Cynthija Farrowa. Pod vodstvom Jimmyja pa je sedaj tako znana spoznala London še z druge strani. Sicer si ni mogla očitati, da ki ji ta plat londonskega življenja ne bila všeč, vendar pa se je ves večer nekako zaskrbljeno ozirala na Kristino.

Videla je, kako je Kristina srečna ob strani Jimmyja. Kaj pa Jimmy? Ta neugnanež je gotovo poznal nešteto london skih žen in deklet, bogatejših in lepših kot je njena skromna hčerka. In rahlo je vzdihnila, ko je videla, kako Kristina visi z očmi na Jimmyju.

Jimmy je znenada naglo vstal. — Oprostite me za trenutek, prosim... Prijatelje imam tamle... prosim, oprostite me.

Sangster je zmračil čelo. Pomislil je, da se Jimmy obnaša kot slabič. Zadržal bi ga bil, ko bi le bilo mogoče. Toda Jimmy je že odšel od mize ter stopil proti mizi, za katero je sedela Cynthija.

Danes jo je že drugič videl v družbi Mortlake. Ta okolnost je na vse vetrove raznesla njegovo zadnje upanje. Ko je pristopil k mizi, je žarel ljubosumja.

Natakariji je Cynthiji napolnil čašo s šampanjcem. Mortlake pa ji je zaupno nekaj šepetal čez mizo.

(Dalje.)

Šah

Ostalo je stvar tehnike

Pri tem je važno poznati, kakšnega značaja so glede na izid, v katerih lažje uveljavimo premoci ali katere se gibljejo bolj okrog remija. Tako vem, da raznobarna lovca včasih kljub dvema kmetoma manj nudita velike nade na remis. V trdnjavski končnici kmet več čisto ne odloči, a tem težje, čim manj je skupno kmetov; z dvema trdnjavama je obramba slabšemu še lažja, ker kralja ne moreta toliko odločiti (gl. št. 2. zgoraj!). Prav tako v damski končnici kmet težje odloči, ker je več možnosti večnega šaha. Splošno velja, da je pri onih položajih figur, kjer enega samega kmeta težko ali sploh ne uveljavimo, tudi ob večjem številu kmetov premoč kmeta težko ostvarljiva. Za kmeta ali več močnejši bo skušal obdržati še kakšno figuro (n. pr. pri različnih lovcih) ali neugodne zamenjati (trdnjavske končnice).

Čiste kraljevske končnice pa kmet pač skoraj vedno odloči. Izjeme so, če ima proti edinemu kmetu (seveda tudi, če se morejo ostali kmetje zamenjati) nasprotni kralj ugoden položaj ali če manjšina kmetov sama zadržuje večino (n. pr. en kmet blokira dva). V obče velja, da vsaka izmenjava (posebno kmetov) slabšemu, branecemu se, koristi. Te osnovne končnice nam še povedo, kje posamezne figure najkoristneje stoje, delujejo (tako trdnjave vedno za lastnimi kot tujimi kmeti — z redkimi izjemami) in da je profinapad vedno najboljša obramba. Pasivno zadržanje bo le tedaj umetnejše, če se moremo zapreti v trden obrambni sistem, ko boj ni več porazdeljen na več območij (n. pr. v zahodnem delu zgradimo trdnjavo) ali če prvotni položaj kmetov zelo koristi (tako pri patu ali v končnici dame proti trdnjavi in kmetu...)

S temi osnovnimi končnicami se je treba res natančno seznaniti in jih popolnoma obvladati. Dokler tega ni, sploh ni dobrega igranja, točne tehnike končnic. Tu šele dobro spoznanje anatomije figur in njih posamično ter vzajemno delovanje na različnih delih šahovnice. Začetniki bi morali tu začeti z učenjem šaha. Castnik, ki ne zna ravnati z vojakom, s četo, bo še manj znal s polkom, z armado! Zato ni čuda, če so šahisti navadno toliko časa neobgljeni, brezglavi, ko se vsedejo pred polno šahovnico, prepolino neznan, skrivnosti, slučaja.

Dela se moramo lotiti nekako po tehle vidikih:

1. Ugotovimo h kakšni vrsti končnic dana pozicija teži, prav za prav, v kakšno vrsto osnovnih končnic kaže prepostaviti glede na dober ali slab položaj, glede boljše uveljavitve vrednosti ali lažje rešitve pred porazom.

2. Kmetje so trdnješi del pozicije, tvorijo ogrodje. Določimo, katere moremo in velja zamenjati; kje bodo stali pri miru in katere

bomo gnali proti sovražniku. Paziti moramo, da jih preveč ne oslabimo, ne raztrgamo in da ne povzročimo v njih preveč slabih točk, da bi se mogle nasprotnikove figure na njih vsidrati. Ne smemo pa biti spet preboječi, saj vseh slabih polj nasprotnik ne more zasesti in popolnoma jih sploh ne moremo preprečiti.

3. Pretehtamo, na katere figure se bomo omejili in kje bodo najbolj učinkovale. Kakšna posamezna dela bodo morale opraviti in kako bodo po vrsti delovale.

4. Odločimo ali bo kralj obrambna ali napadalna figura. Čim bolj odločajo kmetje tem odločnejši je tudi prevladujoči položaj kralja. Kralj je odločil že nešteto bojev! Spominjamo na pojem opozicije.

5. Ovrednili smo vsebino in kraj posameznih etap in operacij, preostane še določiti čas teh dejanj, njih smotrno zaporednost in zveznost. Vse to povežemo v sistematičen postopek, v nekak mehanizem, ki bo ob pravem času na pravem mestu sprožil pravilen ukrep. Posebej poudarjamo, da je vedno treba upoštevati pozicijo kot celoto, to je, enakovredno računati z nasprotnikovo akcijo, z njegovimi operacijami in da šele višja ocena vseh možnosti in verjetnosti izoblikuje točen postopek, dovršeno tehniko. Na praktičnih primerih bomo to še razvidneje prikazali. Mnogo boste pridobili z reševanjem študij, tedenskih šahovskih orehov, ki so res dovršeni mehanizmi skrito pointo, z bleščečo zamisljivo, ki pa je često odmaknjena od stvarnosti praktične igre. Tu, postavimo, ideja pata česče hudo-mišno posega v tok šahovskih dogodkov. — (Konec). — Tone Preinfalk, Ljubljana.

**Šahovski lirik in umetnik
Nikolaj D. Grigorjev**

Pred dvema letoma je 10. oktobra šahovski svet izgubil enega izmed svojih najglobljih mislecev, šahovskega lirika, umetnika in mojstra Nikolaja Dimitrijeviča Grigorjeva. S svojimi študijami, kompozicijami in analizami končnic si je pridobil svetovno sloves. Tankočutnost njegove duhovne narave mu je odkrila v šahu nove vrelce najsustbilnejših idej, s katerimi ni le obogatil svetovne šahovske kompozicije, ampak je tudi ugotovil nekatere nove, dotlej neznanne poti v področju šahovskih končnic.

N. D. Grigorjev se je rodil v Moskvi 1895. Po končani gimnaziji je študiral matematiko in pozneje veljal za enega izmed najodličnejših predavateljev matematike na moskovskih srednjih šolah. S šahom se je seznanil 1914, se zanj silno navdušil in postal njegov velik propagator. Vse svoje najboljše moči je

žrtvoval za napredek šaha in njegove organizacije. Grigorjev je bil tudi najboljši ruski šahovski žurnalist. Bogata šahovska erudicija in sijajen literarni jezik sta v vseh njegovih sestavkih vzbujala največjo pozornost.

Študije in analize so prinesle Grigorjevu nešteto odlikovanj in nagrad na mednarodnih tekmovanjih in na tečajih. Posebno znan je po svojih končnih s kmeti oz. trdnjavskih končnicah. Z najmanjšimi sredstvi in največjo ekonomijo sil ustvarja večne umetnine. V mnogih mednarodnih tekmovanjih je večkrat Grigorjev s svojimi izrednimi kmetjskimi študijami in končnicami pobral sam vse nagrade. V natečaju francoske revije »La strategie« so prisodili njemu, razen ene, vse nagrade. Pri njem je šahovska kompozicija nedeljeno zvezana s praktično igro in je vprav radi tega tem večje vrednosti. Sam je napisal v enem svojih člankov: »Vez praktike s kompozicijo mora biti zadosti tesna in nastopa včasih reliefno. Kompozicija razvija umetniško občutje in uči globlje raziskavanje pozicije. Kompozicija visoko dviguje šahovsko kulturo, nas seznanja z elementi končnic, z najrazličnejšimi tipi kombinacij in nam vobče razširja obzorje. To je kraj resnične poezije.«

Grigorjev je z vsemi svojimi ustvaritvami in dejavnostjo pozival šahovske komponiste k praktični igri in šahiste-praktike h kompoziciji. Sredi njegove velike zapuščine najdemo nešteto poučnih končnic. Toda to, kar je njemu končnica, je nam prava umetniška študija. V svojem umetniško-analitičnem delu je popolnoma razrešil nekatere zapletene probleme v končnicah, ki so jih šahovski misleci že stoletja raziskavali.

Jože Šiška, Ljubljana
Op. uredništva. Velikega šahovskega umetnika Grigorjeva boste seveda spoznali iz njegovih del. V uredniški mapi imamo več njegovih kmetjskih in trdnjavskih končnic. Objavljali jih bomo pod šahovskimi oreh. Težave boste imeli z njimi. Toda bogato, boste poplačani, ko boste prodrli v neslutene lepote Grigorjeva.

Partije iz Moskve

Pod tem naslovom bomo skozi več tednov objavljali partije s pravkar končanega velikega turnirja v Moskvi za prvenstvo SSSR. Kot znano sta zmagala Bondarevskij in Ljilienthal, ki bosta v kratkem odigrala poseben match. V partijah, ki jih bomo objavili, bomo pokazali igro vseh udeležencev turnirja.

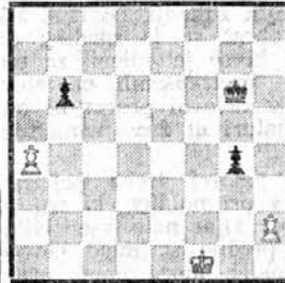
145. SICILJANKA

(12. kolo šampionata SSSR 1940 v Moskvi)
Beli: Ljilienthal Črni: Kotov
1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. Lb5+, Sd7 (na Ld7 bi beli zamenjal, nato pa igral c3) 4. d4, cxd4 (bolje je a6) 5. Dxd4!, Sf6 6. Lg5, Da5+ (verjetno je bilo bolje e6) 7. Sc3, a6

8. b4, Dd8 9. Lxf6, gxf6 (na axb5 bi prišlo 10. Lh4!) 10. Lxd7+, Lxd7 11. Sd5, b5 (črni bi rad preprečil c4, kar pa je taktično pogrešno. Igrati bo moral na napad z 11... Tg8!) 12. Sh4, Tac8 13. Sf5!, Lxf5 (črni je prisiljen menjati. Lovca na f8 je brez poteze; beli pa grozi s Sxd6+, exd6 in nato Sxf6+ ter Sd5+ in Dxb8) 14. exf5, Lg7 15. 0-0, 0-0 16. Tae1, Te8 17. Te2, Tc6 18. Tfe1, e5 19. fxe6, fxe6 20. Txe6, Txe6 21. Txe6, Txe2 (črni je sicer materialno vzdržal preizkušnjo, toda partija je kljub temu izgubljena) 22. De3!, Kf8 23. h4!, h5 24. Te7, De8 25. Ta7 in črni preda. (Glose Ljilienthal v »64«.)

16. Šahovski oreh

Evo vam prvo umetnino Nikolaja D. Grigorjeva. Ena izmed njegovih slovečih kmetjskih končnic.

Beli: Kf1, kmeta a4 in h2. Črni: Kg6, kmeta na b6 in g4. Beli na potezi zmagaja. Na videz se vam bo zdela zadeva enostavna. Reklj boste: »Navadna končnica, kakršnih je na stotine v praktičnih partijah.« Prav imate! Saj to je tudi hotel Grigorjev: združitev umetnine z praktično igro oz. pozicijo. Toda pogledajte si končnico natančneje! Težka je. Kdo bi ji v praktični igri, kjer je še odmerjen čas, prišel do dna? Verjetno bi končala remis. Grigorjev pa je našel v njej zmago. Poskusite še vi! Čudovite lepote se vam bodo odkrile v šahovskem mehanizmu tega velikega ruskega umetnika.

RESITEV 15. SAHOVSKEGA OREHA

Beli na potezi: 1. Se6! Lf2 (sicer sledi Kb1 in nato dobi kmet g3) 2. Kb1!, Lxg3 3. Sc5!, b3 4. Lf8, Le1! 5. Sd3+!, Lb4 6. Lxb4, axb4 7. Sb2, a5 8. Ka1, a4 9. Sc4+ mat. Blesteča študija, ki vam je gotovo imponirala!

Da, ruskim komponistom ni lahko priti do konca. Urednik je res prejel cel kup rešitev, toda bilo je zgolj »tipanje«. Nekateri so bili sprva na pravi poti, pa so kasneje kar po svoje »zmagali«. Med celo grmado rešitev je bila ena sama popolnoma pravilna. Zreb zato tokrat sploh ni bil potreben, ampak je nagrado odnesel spet Jože Šiška iz Ljubljane.

Kupon za šahovsko nagrado
»Večernik«, 19. oktobra 1940

ni ušel skrit, vesel pogled, s katerim sta se študenta spogledala. Znova je zasumil, da nekaj nameravata. Prišel se je bati, da bi mu ne odnesla denarja.

Slutnja se mu je potrdila, ko je potegnil večji na dan dva stotaka. Oči so se mu zasvetile ob pogledu na pisan papir, ki je predstavljal zanj pravilni vrednost. Vprašala sta ga, če more vrniti dvajset dinarjev. Ni jih imel. Nekaj časa sta študenta molčala, nato je dejal večji: »Na, Boris, skoči menjat stotak v prvo trafiko, počakava te tukaj!«

Fant je vzel denar in naglo izginil za oglom. Mirko se je oziral okoli, kje bi zagledal kakega stražnika, zakaj čutil je, da ga hosta nepridiprava pripravila ob denar. Kako, tega še ni vedel, niti ni mogel vedeti. Nikjer ni bilo nikogar, kot nalašč je vsa ulica izumrla.

Onega dolgo ni bilo nazaj. Mirko se je prestopal z noge na nogo, čedalje težje mu je bilo. Študent je malomarno in brezbrizno gledal okoli. Kako dobro igra, je pomislil Mirko, ki se je čedalje bolj jel zavedati, da ga bosta, kolikor ga že ni, sta, nabrisala. Slutiti je jel, in to vedno močnejše, da onega z denarjem ne bo več nazaj. Res, nazadnje se je študent zganil.

»Kod le hodi mrha tako dolgo,« je zamrmral in glasno rekel: »Ti, kaj me počakaš ta čas tu, da poiščem onega. Takoj bom nazaj.«

»Da mi jo pobrišeš z denarjem,« je dejal študent, »sicer pa ti lahko kaj zavržem, da ne boš mislil, da sem slepar. Na, tu imaš dve sto dinarjev.«

Pikro je govoril in Mirku je bilo skoraj žal, da je dvomil vanj. Vzel je denar. Študent je hitro odšel in v torbi odnesel neplačane knjige. Kako grenko je govoril, očitno ga je zadelo, da mu ni zaupal. Mirku je bilo žal, da je tako grdo-podvomil o njegovi poštenosti. Skoraj da ga je hotel prosti odpustanja.

Dolgo, dolgo ni bilo nikogar. Mirko ju je opravičeval, češ da ni imel trafikant drobiža, pa sta morala iti drugam. Saj je danes velik naval za drobižem. Nazadnje pa ga je le jelo skrbeti. Pa ne da bi oba pobegnita, saj sta mu vendar pustila denar. Pogledal je stotak, ki je nedolžno tičal v roki in je bil za trenutek pomirljen. Potem pa se je znova oglasila skrba. Stopil je počasi po ulici do ovinka, da se prepriča, če študentov res ni. Ni ju videl. Počakal je nekaj hipov, ne da bi vedel, kaj naj stori, potem se je počasi obrnil. In ko je čez čas spet prišel na ti-

sto mesto, še ni bilo nikogar. Zavedel se je, da je ogoljufan. Onemoglo je stisnil pesti in v obeh se mu je pojavila solza. Hrabro jo je zatajal in odšel počasi proti trafiki, da se prepriča, če jima ne dela krivice. Se vedno se je oziral...

Pri okencu je bila stara ženska. Dolgo ni hotela razumeti vprašanja, potem je odkimala. Nikogar takega ni bilo pri njej, vsaj zadnji čas ne. Obupno se je Mirko ozrl po ulici. Zdaj je razumel, zdaj, ko je bilo prepozno. Spoznal je, da je bila tista zastava samo pretveza, s katero sta ga prebrisanca osleparila za osemdeset dinarjev. Zdaj se je vsega tega zavedel in mu je bilo jasno kot beli dan.

(Konec sledi)

Križanka

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

Vodoravno: 1. mesec, 2. vprašalnica, 3. dalmatinski otok, prva črka slovanske abecede, 4. ono, česar sedaj svet nima, panj, 5. globočina v tekoči vodi, kazalni zaimek, 6. osebni zaimek, 7. pripadniki balkanskega naroda.

Navpično: 1. setev, 2. sad bukve, 3. kazalni zaimek, osebni zaimek, 4. čutni organ, žensko krstno ime, 5. oblika glagola (prihodnji čas), vzklík, 6. pevski glas, 7. prebivalci dela Beneške Slovenije.

RESITEV ZADNJE KRIZANKE:

Vodoravno: 1. oče, oko, 2. zob, 3. Anam, ta, 4. av, vi, 5. Ig, Dora, 6. kad, 7. ara, aga. — Navpično: 1. osa, lva, 2. nag, 3. Ezav, ka (kalij), 4. om, da, 5. Ob, voda, 6. tir, 7. ona, ata.

Rešitev uganke: podlessek.

»VEČERNIK ZA MLADINO« JE VAŠ CASOPIS!

**»Večernik«
za mladino**

Leto 2 Maribor, 20. oktobra 1940 št. 40

NA STAVBI OB CESTI

I. S.

V nedeljo sem pohajal po cesti. Pred mano rasla je stavba, pred mano ob cesti. Na njej je bil delavec, sam, čisto sam, na stavbi ob cesti. In vsajal je žebelj v tram, z novo sekiro in močjo svojih rok...

Tam visoko nad pločnikom, na stavbi ob cesti, je škripec zajokal, in težki se tvor je dvigal k delavcu. Pod stavbo teka raznežen otrok in se joka, morda je pupo zgubil. In stopil sem dalje po cesti.

V dalji začul sem zamolke udarce: morda je tudi sam delavec na stavbi ob cesti, ki vsajal, žebelj v tram z novo sekiro in močjo svojih rok, v nedeljo, sam, čisto sam...

VITEZI NEBA

EDMOND MÜLLER

Zamolkla svetloba seva skozi zeleni senčnik luči. Vse v sobi je nekam zelenkasto. Tudi s papirji obložena pisalna miza in major Nystad. Samo plameni v železni pečki so rdeči in svetli ter se ovijajo nalik žarečim jezikom krog prasketajočih polen. Fors Nystad je globoko naslonjen v usnjenem naslanjaču. Zamisljeno posluša politih govorjenje radizkega zvočnika ter zveči ustnik že davno ugasle pipe. Potem se skloni nad mizo in piše. Piše poročilo, ki je skoraj vedno enako. Kaj neki bo prinesel jutrišnji dan?

Luč na pisalni mizi ugasne in iz teme nad vrati zažari rdeča žarnica, kakor oko peklensčka, ki opozarja dan za dnem, da

divja zunaj v blesku zimske noči vojna vihra. Alarm! Nystad plane k oknu. Povsod žvižgi, tekanje, kliči. V noč zažari dolg, svetel žarek. Za njim drugi, tretji, peti. Silni svetlobni stožci reflektorjev se dvigajo v nebo, polzijo polagoma sem ter tja.

Major pograbi z mrzlično naglico svoj plašč, povezne čelado na glavo. Potem je zunaj barake in drvi proti letališču. Povsod tekanje, vrvenje, bliskanje luči. Hangar se stiska k hangarju. Vrata se odpirajo in veliki, krilati tvorci, podobni ogromnim pticem, se zatrkljajo drug za drugim na zasneženo polje. Sneg škripa pod naglimi koraki. Pred majorjem se

Film

Film - pomočnik pri izbiri poklica

Na Češkem posvečajo zadnja leta izbiri poklica mladine veliko pozornost. Vse povsod se uvajajo psihotehnične poskušnje in razni zdravniški pregledi, da bi na ta način čim natančneje ugotovili vse sposobnosti mladostnika ter pokazali na značilne lastnosti, ki ga najbolj usposabljuje za določen poklic. Ugotovljeno pa je bilo, da je taka preiskušnja lastnosti poedinca vendarle pomanjkljiva, ker sicer ugotovi njegove sposobnosti, ne pokaže pa mu dela in delovnega procesa, ki naj bi mu v predvidenem poklicu služil. Mladina se je radi tega še vedno ravnala po starih vzorih ter nekako romantično izbirala poklice po njih zunanji, površni mlakavosti. In čestokrat se je zgodilo, da se je mladostnik, ki se je odločil za poklic na podlagi preizkušenih nasvetov, kasneje skujal, ker delovni proces ni odgovarjal njegovi naturi in duševnemu razpoloženju.

Mladostniku je zatorej treba pokazati ves delovni proces pri poklicu, ki naj bi si ga izbral in opravljaj nato vse življenje. Skratka: še predno se mlad človek odloči za kak poklic, mora imeti jasno predstavo o tem, kaj bo terjal od njega. Doči poklic, in presoditi mora, ali ta poklic odgovarja njegovemu duševnemu in telesnemu stanju. Enostavno povedano: vedeti in poznati mora, kakšno je delo, ki si ga izbira.

Ker pa šola ne more pokazati vsem tisočim mladim ljudem, ki se pripravljajo

na izbiro poklica, razne vrste delovnih procesov in jih pokazati na licu mesta, bodo na Češkem pričeli izdelovati posebno vrsto filmov, ki bodo ponazarjali mladini delo na najrazličnejših popriščih človeškega udejstvovanja. Zakaj film? Same slike so namreč mrtve ter pokažejo mlademu človeku le določne toge odseke nekoga delovnega procesa. Nasprotno pa je film sredstvo, ki posreduje mladi glavi ves proces v gibanju, od pričetka do konca. Nekateri pedagogi so celo mnenja, da je film skoraj uspešnejše sredstvo kot pa ogled proizvodnje oz. dela na licu mesta, na pr. v raznih delavnicah, tovarnah itd. Ogled na licu mesta namreč ne prilegne mladega človeka do one meje kot film. V tovarni, delavnici in podobno se vliči, ki jih dobijo obiskovalci nekako razpršijo. Ropot, šum, vrvenje, vse to razbija duhovno koncentracijo mladega človeka, do-

čim je film miren in teče v temi, ko je mogoča največja osredotočenost. Zavod za proučevanje ljudskega dela je pripravil načrt o izdelavi takih filmov, ki bodo potem kazali mladini delovne procese v raznih industrijskih, obrtnih, tehničnih in podobnih panogah. Poleg filmov, ki bodo posredovali vpogled v tovarne, razne delavnice, da, celo v pisarne, knjižnice itd., bodo izdelani tudi specialni filmi, ki bodo podrobno prikazovali posamezne faze dela in delovnega procesa. K tem filmom bodo pripravili še filme, ki bodo mladini kazali, kako je treba neko delo pravilno vršiti, in kako ga ponekod opravljajo napak. Prvenstveno bodo ti filmi služili mladini, da se bo dodobra spoznala z raznimi poklici. Mimo tega pa jih bo zavod predvajal tudi delavstvu, obrtništvu itd., ki je že vključeno v delovni proces, a svojega dela ne vrši tako, kot bi bilo najbolje. Zavod računa, da bo mogel v določenem času izdelati tudi filme, ki bodo ponazarjali kmetijsko proizvodnjo ter bodo služili zlasti mladini, ki se bo posvetila kmetijstvu.

Ruski film „Peter Veliki“

Za nekaterimi večjimi mesti smo končno tudi v Mariboru dobili film sovjetske produkcije. To je film o carju Petru Velikem, ki je prvi „odprl okno v svet“ napredka ter predrnil dolje pod okostinim cerkvenim in bojarškim oklepom dremajoče napredne sile velike in bogate Rusije. Ustvaril je tako vse pogoje za njen poznejši razvoj in napredek, ki jo je končno dvignil v napredno in bogato deželo. Zato ni čuda, če vzbuja prav v sedanji

Rusiji osebnost Petra Velikega posebno pozornost ter je bilo njegovo življenje in doba prikazana v filmu, ki je žel velik uspeh, ne samo zaradi umetniške dovršenosti, temveč tudi zaradi vzgojnega pomena, ki mu daje posebno aktualnost. Scenarij za film je delo slovečega sovjetskega romanopisca Alekseja Tolstoja, katerega roman o življenju in dobi Petra Velikega je med mnogimi prevodi preveden tudi v slovenščino. Film je režiral v duhu novega realizma Petrov. Tudi glasba je realistična in filmu sijajno odgovarja. Edinstveno pa je režirano sodelovanje posameznikov in skupin v igri. Scene švedsko-ruskih spopadov so prikazane tako mojstrsko, da kaj podobnega še nismo videli. Prav tako razne skupinske scene iz porajajočega se Petrograda, odpirajočega se ruskega okna v svet. Prav tako je bila igralsko dovršena igra posameznih igralcev. Skratka: film je mojstrovina, ki na umetniško dovršen način prikazuje takratno Rusijo, z vsem zadnjaštvom, pa tudi z odločno voljo ljudi, ki so stremeli k njenemu napredku. Prikazuje jih realistično z vsemi vrtilinami, pa tudi s slabostmi katerim so bili podvrženi (scene iz guvernerjeve zabave in pod.). Peter ni edina osebnost, ki je znanilec sprememb. Ob njegovi strani so trgovci, začetniki industrije (kovač Demidov) itd. Nepozabne so pa tudi scene, ki prikazujejo Rusijo okostenelih bojarjev, starcev in menihov... Želeli bi samo, da bi imeli še večkrat prilžnost videti tudi v Mariboru take mojstrovine.

RALPH ARTHUR ROBERTS

FILM O DELOVNEM ČESKEM ČLOVEKU

Na nekem sestanku sodelavcev pri filmu je imel češki minister trgovine dr. Javoslav Kratochvíl govor, v katerem je med drugim dejal: »Malo imamo filmov, ki bi v resnici prikazovali modernega češkega človeka. Še manj je takih, ki bi nam prikazali češkega delovnega človeka. In prav takih bi danes še posebno potrebovali. Češki človek v filmu pleše, pije, ljubi in vzdihuje. V resnici pa vsak češki človek predvsem dela.« Minister je končal s pozivom, da bi bilo nujno ustvariti tudi film, v katerem tudi delajo. Sedaj pišejo češki listi, da bodo tak film kmalu prikazovali tudi občinstvu. To je film »Za tovariša«, ki se dogaja v rudarski sredini.

HANS ALBERS V TREH VLOGAH ISTE GA FILMA

Novi Hans Albersov film Tobis Cinema, katerega je insceniral režiser Herbert Selpin, je »Baron Trenk«. V tem filmu igra imenovani igralec tri vloge: starega barona Trenka, Franja barona Trenka, poveljnika pandurjev, in svojega bratranca pruskega Trenka.

f. Cowboje iščejo v Hollywoodu, ker jih za filmanje ne preostane primanjkuje. Kdor želi, naj se prijavi.

f. V vojnem času je več kinogledalcev, pravi nemška uradna statistika. V pretekli jeseni je bilo v Nemčiji okoli 450 milijonov kinogledalcev, leta 1938. 410 milijonov, leta 1932. pa 238 milijonov.

ANGELA ZALOKER IN FRANCOISE ROSAY V FILMU „POROČNO POTOVANJE“

pojavi visoka, stasita postava. Poročnik Hjalmar. Bin Hjalmar je oblečen za polet ter si pravkar zapenja usnjeni jermen pod brado. »Halo, Bin! Kam pa?« Jasna nejevolja doni iz poveljnikovih besed, toda veliki plavalci fant se razposajeno smehlja. Beli zobje se mu bliskajo in s palcem kaže v nebo, kjer se sekajo in križajo prameni žarometov. »Tja, očka. Na dvoboj!« Fors Nystad ni presenečen. Saj je že vajen nešteti vragolij tega jekleno-krilega Ikarusa. Toda... »Pokorno javljam: Višina 705 poročca, da leti sovražnik v smeri našega letališča. Bombnik znamke Rata II. Dvignemo se trije. Dovolj nas bo.« Nystad zmigne z rame in krene proti skupini ljudi, ki pripravljajo trojico lovskih letal za polet. Nystad molči in opazuje obzorje. Še je vse tiho. Samo snežinke plešejo v kristalnih kosmičih iz te... »

Na koncu letališča zablisnejo položajne luči. Rdeče, zeleno rdeče... Modri plamenčki švigajo iz izpuhov. Drug za drugim drčijo krilatí orjaki preko ravnice, izginjajo v temi, zarohnijo kakor nevidni duhovi preko letališča, ga obkrožajo ter se dvigajo vse višje in višje v črtno noči.

Med lopami je utihnilo. Luči so ugasnile, samo žolti prameni žarometov iščejo v temi. V raztresenih skupinah stojijo letalci ter preiskujejo nebo. Tudi Fors Nystad. Počasi je krenil do poslednjega lhangarja ter se naslonil na lesen kol. Prav slabe volje je. Seveda je prepričan o Hjalmarovih vrtilinah, toda... »

V dalji zabrni. Vedno glasneje, močnejše. Tedaj zastane majorju kri v žilah. Saj to ni en sam samcat stroj... to je cela eskadrilja! V dlogi vrsti bobnjajo letala dalje. Zdaj, zdaj se zasvetlikajo njih krila v sevu žarometov, 8, 9, 10... in še vedno več se jih izluči iz teme!

»Hudiči! Streljajte...!« rohni Nystad proti strojniškem gnezdom. Molk... Streljali bi, toda lahko bi z isto sigurnostjo zadeli lastne tovariše. Fors Nystad stiska pesti, strmi v višino... Sedaj se pojavijo nad klinom bombnikov trojica belih letal, se spusti zviška nanje, jih obsipa z železno točo krogel. Zmešnjava. Na vse strani hrume stroji. Divje streljanje, pokažje, bliskanje. Dva, trije sovražniki se zavrtijo, zrušijo nalik plamtečim baklam v temo. Beli jastrebi sejejo smrt in pogubo. Toda nasprotnik se brani z besom ranjene zveri. Strojnice regljajo. V pla-

menih se zavrti eden belih lovcev, omahne, pada. Videti je kakor goreča vrtavka... Za njim toneta dva sovražnika, hip kasneje zopet bel lovec, zavrt v stember črnega dima. In potem... Fors Nystad si zakrije oči. Ko pogleda potem ves omotičen v temo, še vidi, kako se zarije sestreljeno letalo za letališčem ter počasi dogoreva. »Bin... Bin!« Major drvi kakor obseden proti razbitinam. Prepričan je, da umira tamkaj pod ožganimi ostanke letala Bin Hjalmar... Tedaj zabučí tik nad njim jeklen nestvor. Na črnem krilu rdeča, peteroramna zvezda. Tresk! Ogenj švigne v temo, zemlja se zamaje in oblak dima se vleče po tleh. Nystad se opoteče, se zgrabi za prsi ter zruši v sneg... »

Majhno zimsko sonce sije skozi okno, na katerem cveto ledene rože. Počasi odpre major Fors Nystad oči. Pogled mu bega začudeno naokrog. Vsi imajo vesele obraze. Zdravnik, bele sestre bolničarke, častniki. In tam, glej... Tam se prešerno bleščijo modre oči v zagorelem licu. Bin Hjalmar stopi k bolniški postelji. Roka mu tiči v povelju, krog čela se beli obveza, toda lice žari veselo in polno mladosti. Nystad zapre oči. Potem jih zopet odpre in objame prijatelja s pogledom, polnim tihe sreče. »Bin, nisi padel?!« Skrb se mu bere v očeh. Tedaj se vzravna Hjalmarjeva visoka postava še višje. »Pokorno javljam: Letališče nepoškodovano. Sestreljenih šest napadalcev. Vaansje in Borgen mrtva.«

Ko je zahajalo sonce, so spustili v hladno prst trupli dveh mož, ki sta darovala svoje mlado življenje na oltarju domovine. Nad njunimi grobovi pa, visoko v modrini neba, so grmeli motorji svojo enolično pesem ponosa in svobode... »

V jutrnji zori

VIKTOR EMERŠIČ

V jutrnji zori po vasi sem hodil, veter mi pihal je topel v obraz, gledal po oknih sem rože rdeče, gledal po polju sem trate cveteče, bile so z roso posipani kras.

Srečal sem fante postavne in mlade, vanje položil vse svoje sem nade: z lic jim ljubezem za dom je gorela krepka ko jeklo se mi je zazdela.

PRODANE KNJIGE

STANKO PAHIČ

To jesen se je tudi Mirko napotil na dijaški sejem. Pod pozduho je stiskal torbico s knjigami, sedem jih je bilo. Sicer ni bil kdo ve kako izkušen v tem poslu, toda moral je iti. Zasluží si sam, je rekel oče, niti ene knjige ti ne kupim letos. Zakaj pa je dijaški sejem! In Mirko je šel. Podjetno je gledal okoli, v ušesih pa so mu še zveneli nauki, naj nikar ne prodaja pod ceno in sploh naj reče sprva kolikor mogoče visoko ceno. Saj se da pozneje pogovoriti, pod polovično pa naj rajši ne prodaja. Tako ga je učil brat, ki je nekdanj sam hodil kupčevati na »sejme«, zdaj pa se mu je zdel tak posej zamalo.

Lep sončen, že nekoliko jesenski dan je bil. Lahen vetríč je šelestel v kostanjih. Mirko je premišljal: Tri kovače bo dobil za nemško; nova je še in lepa. Če neje je ne bo dal. Latinska in zemljepisna zneseta skupaj petdeset, je osemdeset, in ostalo knjige bodo dale čez sto, dve sto dinarjev v najboljšem primeru. V najboljšem seveda, je pomislil. Na sejmú so tudi falotje, teh se bo treba paziti. Posebno tistih, ki že pred sejmom čakajo. Ti so najvernejši. Na sejmú mora na vsak način priti.

Stražnik je počasi korakal po ulici in si popravljal bele rokave. Mirko se je ozrl nanj, da bi le krenil proti sejmú. V njegovi bližini se je čutil varnega pred vsako sleparijo. Ne, okrenil se je proti trgu. Izginil mu je izpred oči. Iz drevereda ob Ljubljanci je bilo slišati krik in vik mladih sejmárjev. Pogumno je Mirko pospešil korake.

Za ovinkom sta ga pričakovala dva fantina, bržkone sedmošolca. Precej je uganil, kaj nameravata in je krenil mimo njiju, ko da ju ne vidi. Eden je zažvižgal, potihoma, sikajoče. Ni se ozrl.

»Hej, ti,« je slišal, »kam pa?!«

»Tebi nič mar!« je pogumno odgovoril.

Eden mu je zastavil pot in ga zgrabil za ramo. Mirko se ga je skušal otresti, pa ni mogel.

»Izgini,« je seknil, »stražnika bom poklical.«

»Poskusi!« je izzivalno dejal eden izmed dolginov. Nato je omilil glas:

»Kaj pa prodajaš?«

»Kaj bi pravil, saj ne boš nič kupil,«

je Mirko moško odgovoril, vendar se je v njem budilo hotenje, da bi kar na mestu sklenil kupčijo. Po kaj bi se hodil prerivat v tisto gnečo. Če bo kdo hotel kupiti, nikar ne odlašaj, mu je dejal oče. Morda pa ti, ki preže na neizkušene prodajalce, vendar niso tako nabrisani. Res, da delajo z dobičkom, toda prosim vas, kdo pa ne dela? Sicer pa, kaj je njemu mar njihov dobiček, glavno je, da on dobi svoj denar.

Oprezno je vprašal: »Kako pa plačate?«

»Kaj prodajaš?« je vprašal večji.

Mirko je odprl torbo in pokazal knjige. Studenta sta jih pregledovala in si nekaj prišepetavala. Sumljivo se mu je zdelo, pa je sklenil biti previden. Dolgo sta obračala knjigo za knjigo, skoraj vsak list sta pregledala, nazadnje sta se menda odločila. Večji je vzel zemljepis in vprašal:

»Koliko zahtevaš?«

Mirko je pogledal knjigo, čim več zahtevalj, mu je brnelo v ušesih, in dejal:

»Trideset.«

Studenta sta se spogledala. Večji je zagnal čuden glas presenečenja.

»Kaj te je prijelol!« se je začudil, »za tako knjigo tri kovače! Še dvajset je preveč. Osemnajst, pa bodi zadovoljen, na sejmú se toliko ne boš dobil zanjo, preveč jih je.«

»Pa nič!« je dejal Mirko in spravil knjigo, »saj ni nikjer zapisano, da jo moram prav tebi prodati. Izpod trideset je ne dam.«

Ni jima zaupal.

»Čakaj,« je dejal večji in pomežiknil tovarišu, »pet in dvajset ti pa dam zanjo, toda vedi, da samo tebi.«

Mirko je okleval. Ponudba je bila zapeljiva. Da bi dobil več kot pet in dvajset, je tako dvomil in povrh je bilo to še vedno nadpolovično. Pokimal je...

Tako so se zmenili za vse knjige. Mirko je bil vesel dobre kupčije. V duhu si je že slikal, kako doma pripoveduje o dobri in lahki kupčiji. Ali bo brat zavisten, je pomislil in se nasmehlil ob misli, kako je brat prodajal svoje knjige. Niso mu šle rade v denar.

Skupno bi moral dobiti sto osemdeset dinarjev. Studenta sta pobasala knjige v torbo in večji je odprl denarnico. Mirku

Zanimivost**Iznajdljivost industrijsko-trgovskega vohunstva****Neusmiljen konkurenčni boj, ki ne pozna meja — Industrijsko-trgovski vohuni prav nič ne zaostajajo za političnimi in diplomatskimi**

Kadar je govora o vohunstvu, navadno mislimo na vohunstvo na političnem in diplomatskem polju, na vohunstvo med posameznimi državami. Ta panoga vohunstva je sicer najbolj razpredena ter posega v najtanjše živce posameznih držav in narodov, vendar pa s tem vohunstva še ni konec. Ta moderna tajna služba se je vgnezdila tudi v drugih panogah človeškega življenja. Posebno čislana je na polju industrijske proizvodnje, kjer gre za važne izume, načine izdelovanja in podobno. Med posameznimi finančno-industrijskimi koncerni je strahovita konkurenčna bitka, kjer ne izbirajo sredstev. Včasih gre bitka tako globoko, da poseže po delikatnih sredstvih. Tajno se organizirajo vohunske mreže iz podjetja v podjetje, podkupnine na levo in desno, včasih padejo tudi glave. Zakaj sodoben konkurenčni boj ni sentimentalni ter se ne razvija pred očmi sveta, ampak za kulisami, skrito, dasi je včasih na zunaj odličen z znaki najvišje kultuzije.

Kako iznajdljivo je vohunstvo tudi na tem polju, nam priča zgodba o stavi nekega ameriškega industrijca. Njegov poslovni prijatelj je namreč trdil, da mu bo kljub najskrbnejšemu varstvu odnesel iz industrijskega obrata tajnost njegove proizvodnje ter bo ves njen potek celo fotografiral.

Stavo sta sklenila in prihodnji dan je prišel prijatelj na ogled industrijskega obrata. Bila je neka luščilnica žita. Uprava tovarne je storila vse, da obvaruje tajnost proizvodnje. Možakar je moral v posebnem prostoru najprej odložiti vso vrhno obleko, oddati je moral aktovko ter vse predmete, ki bi mu kakorkoli mogli služiti zato, da bi odnesel s seboj skrivnosti tovarne. Šele nato je mogel na pregled tovarne. Ves čas je imel na obeh straneh več spremljevalcev, ki so pazili na vsak njegov migljaj.

S čuvaji je hodil iz prostora v prostor ter opazoval podoben potek proizvodnje od surovine do končnega izdelka. Ko so se nato po podrobnem pregledu vrnili v oblačilnico, kjer je moral prej oddati svoje stvari, je ožarila prostor nenavadno intenzivna svetloba. Mož se je samo nasmehnil, vzel svoje stvari ter odšel. Tovarnar pa je bil prepričan, da je stavo dobil.

Naslednji dan naj bi padla odločitev o stavi. Toda koliko je bilo presenečenje tovarnarja, ko ga je prijatelj že dopoldne obiskal ter mu prinesel cel šop fotogra-

Iz višin v globine

Znani stratosfernik belgijski prof. Piccard, ki živi v USA, izdeluje načrt za velik potapljaški zvon, s katerim se namerava potopiti v doslej neslutene globine morja. Trenutno je prof. Piccard v Mehiki, kjer pripravlja svoj zadnji polet v višinsko stratosfero. Poslej pa se namerava posvetiti raziskavanju globin.

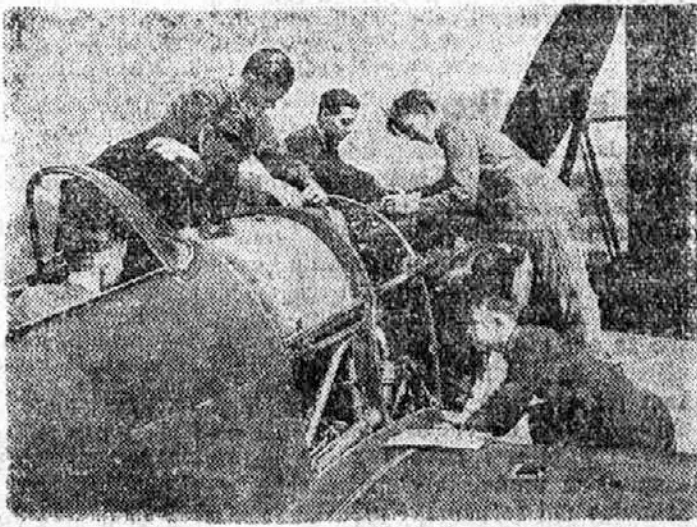

Angleška kraljica na obisku v bolnišnici sv. Tomaža, kjer se je pazljivo zanimala za stanje vojnih ranjencev. Ta bolnišnica je bila v nekem napadu bombardnikov težje oškodovana.

fij, ki so ponazarjale ves potek proizvodnje v tovarni. Posebno točno so bile izdelane fotografije, ki so predstavljale posnetke onih faz proizvodnje, kjer je šlo za takozvano »tovarniško tajnost«. Tovarnarju torej ni pomagala niti ona žarka svetloba v oblačilnici, ki naj bi uničila fotografske posnetke že v kali. Sicer pa je bil tovarnar prepričan, da je bil njegov prijatelj brez fotografskega aparata, saj so moža vendar do kože preiskali.

Vohunsko tajnost je nato pojasnil tovarnarjev prijatelj. Fotografski aparat je imel montiran v prstanu, ki ga je nosil na desni roki. Dragi kamen, ki je krasil pr-

stan, je bil obenem zelo občutljiva leča. Z navadnim in prav nič sumljivim pregibom prsta je mogel možakar izvršiti posnetke iz kakršnegakoli položaja. Na ta način je posnel ves potek proizvodnje. Da pa se obvaruje pred uničevalnimi žarki ter ohrani film, je podkupil nekega tovarniškega slugo, ki mu je navidezno dal za neko uslugo napitnino, obenem pa tudi prstan z omontiranim fotografskim aparatom. Tako je ukanil več parov bistrih oči, ki so pazile na sleherni njegov gib, ter posnel tajnost, na katero se je tovarnar toliko zanašal. Obenem pa je tudi dobil stavo, za katero sta se pogodila.

Bodoči angleški letalski piloti

Angleška vojna vlada posveča izredno veliko pozornost izobrazbi novih letalcev in pilotov. Vseposod je organizirala vojne letalske šole in tečaje, v katerih se urijo angleški mladeniči. Na sliki vidimo skupino mladih Angležev, ki na letalu proučujejo ustroj in delovanje motorja.

10 milijonov za glavo kitajske vohunke

Japonska vlada je pred nedavnim razpisala presenetljivo visoko nagrado — v našem denarju okoli 10 milijonov — o nemu, ki bi živo ali mrtvo zajel drzno kitajsko vohunko Jang Hui-ming. Mlada in izredno pogumna Kitajka velja danes po

ŽIVINSKA KRMA IZ CELULOZE

Na Finskem bodo še letos pričeli s proizvodnjo živinske krme iz celuloze. V prihodnjem mesecu nameravajo izdelati 50.000 ton živinske krme, prihodnje leto pa produkcijo še povečati.

MUZEJ WESTFALSKEGA MIRU

V Osnabrücku na Westfalskem je bil te dni odprt za javnost muzej westfalskega miru. Ob veliki dvorani, v kateri je bil podpisan mir po dolgotrajni tridesetletni vojni, je majhna soba, v kateri so urejene vse znamenitosti, knjige, razni dokumenti in slike iz one dobe.

NAJDALJŠA ŽIČNA ŽELEZNICA

Po informacijah torinske »Stampe« je najdaljša žična železnica na svetu v italijanski Vzhodni Afriki. Železnica veže pristanišče Masau z glavnim mestom Eritreje Asmaro. Dolga je 70 kilometrov ter doseže ponekod višino do 2300 metrov.

PRVI PASTEURJEV PACIENT

Je te dni umrl v Parizu. Bil je to neki Josef Mester. Na njem je slavni zdravnik prvič preizkusil učinek svojega seruma proti steklini. Kasneje se je Mester iz hvaležnosti popolnoma posvetil službi v Pasteurjevem zavodu v Parizu, kjer je tudi pred dnevi umrl.

vsej Kitajski za nekako kitajsko Devico Orleansko. Pred vojno med Japonsko in Kitajsko je bila voditeljica ženskega mladinskega gibanja. Ko je izbruhnila vojna, si je dala najprej odrezati lase na moško frizuro, nato pa se je še oblekla v moško obleko. V taki podobi ji je med vojno nešteto krat uspelo, da se je splazila v najbolj izpostavljene japonske vojne linije, odkoder se je nato vračala ter prinašala kitajskemu generalnemu štabu dragocena obvestila o pozicijah in namerah japonske vojske. S svojim drznim početjem, pri katerem je nešteto krat tvegala svoje življenje, je tisočerm in tisočerm Kitajcem rešila življenje. Kitajski vojaki jo obožujejo kot božanstvo, nasprotno pa ji Japonci na vsakem koraku strežejo po življenju. Japonska protišpijonaža je že vse poskusila, da bi ujela v past drzno Kitajko, toda zaman. Slednjič pa je vlada javno razpisala fantastično visoko nagrado na njeno glavo.

Kadar primanjkuje pogonskih goriv**OGROMEN ELEKTRIFIKACIJSKI NAČRT ŠVEDSKE**

Značilnost sedanje vojne je stiska za pogonska goriva, nafto, bencin itd. Na Švedskem so pravkar naredili načrt za »preorientacijo pogonskih sil«, ki temelji na popolnejšem izkoriščanju vodnih sil. Poleg novih vodnih električnih central, ki so v gradnji, hočejo izvesti obširno regulacijo rek na ta način, da bi zgradili ogromne rezervoarje vodnih zalog. — Uprava švedskih rek in vodopadov je izdelala podoben načrt za vodne zgrad-

Meridian osi Berlin-Rim

V osovinskem časopisju se že delj časa vodi debata, ali bi ne kazalo spreminiti prvga meridijana, ki nosi svoje ime po slavni angleški zvezdarini in observatoriju Greenwich. To vprašanje je slednjič zainteresiralo tudi znanstvene italijanske in nemške kroge, ki so ga resno vzeli v pretres. V javnosti so se že pojavili prvi predlogi, po katerih naj bi v bodoče tekel prvi meridian zapadno od Berlina, in sicer tako, da bi sekal center Rima. S tem bi dobil svet »meridian osi«.

POZDRAV S POTOVANJA

Ljuba Ela! Tu ti pošiljam svojo podobo in podobo Apolona. Oni na levi je Apolon! — Tvoj Janez.

Nenavadna društva v Londonu in Parizu

Iz Pariza poročajo, da se tamošnji »Klub stoterih«, ki je brez dvoma najslavnejše gastronomsko društvo na svetu, od letošnjega maja ni več sestal na sejo. Klubsko vodstvo je javno sporočilo, da redni vsakomesečni banketi radi nenavadnih dogodkov do nadaljnjega odložijo. »Klub stoterih« je društvo, v katerem so bili zbrani največji francoski sladkousci. Njegova naloga je bila, da varuje slavo priznane francoske kuhinje. Klub šteje točno sto članov. In novega člana izberejo le takrat, kadar kateri prejšnji umre.

Pred vojno je bilo v Parizu in Londonu več nenavadnih klubov, ki pa so morali sedaj radi vojne opustiti svoje delovanje. Med drugimi je posebno zanimiv »Klub grdih« v Londonu. Ta klub ima za seboj slavno zgodovino, v kateri posebno poudarjajo dogodek, ko je klub izbral tribuna francoske revolucije Mirabeauja ob priliki njegovega obiska v Londonu za častnega člana. V sejni dvorani tega kluba visi na steni nad predsedniško mizo slika »grde vojvodinje tirolske« Margarete Maultasch, ki je zaščitnica kluba. Pred dobrimi osemdesetimi leti sta v

Parizu ustanovila Emile Zola in Alphonse Daudet »Klub izžvižganih dramskih avtorjev«. Oba sta mu predsedovala tudi še potem, ko sta že postala slavna pisatelja ter se jima ni bilo več treba bati, da bi ju kdo še izžvižgal. V Londonu imajo še danes podoben klub. Hladnokrvni Angleži pa so ustanovili »Klub molka«. Klub je že precej star, toda še vedno zelo čislani. Najvišja zapoved kluba je molk. Člani se smejo sporazumevati samo z znaki in gibi, a še to le takrat, kadar je zares nujno potrebno.

be ob največji švedski reki Indalsälven ter na jezerih, ki spadajo v njeno porečje. Do spomladi zgrajene centrale bodo proizvajale okoli 40. milijonov kilowattov električne energije. Do konca leta pa se bo proizvodnja že podvojila. Ko bodo celoten načrt izvedli, bo tako pridobljena električna energija lahko popolnoma zamenjala vsa ostala pogonska sredstva.

Celje

Dnevna vaja v obrambi pred letalskimi napadi

V dneh od 22. do 25. t. m. se bo v Celju vršila dnevna vaja v obrambi pred letalskimi napadi. Pretečo nevarnost bodo naznanili sledeči znaki: 1. trije hitro zaporedoma sledeči topovski strelji; 2. triminutno prekinjeno zvonjenje cerkvenih zvonov (plat zvona); 3. tri minute trajajoče prekinjeno tuljenje tovarniških siren. Prenehanje nevarnosti bodo naznanili naslednji znaki: 1. tri minute trajajoče neprekinjeno pritrkavanje zvonov; 2. tri minute trajajoče neprekinjeno tuljenje siren. Predpisi o vedenju prebivalstva med vajo prepovedujejo med drugim vsako

kretanje ljudi na ulici, vsi na ulici se nahajajoči si morajo takoj poiskati zavetje, osebe na polju v mestnem območju naj si poiščejo kritje v jarkih, jamah, vozila se morajo takoj odstraniti iz glavnih v stranske ulice, trgovine se morajo zapreti itd. Na ulici smejo biti oziroma se gibati le lastniki stojnic in odprtih prodajalnic, potniki, ki gredo na kolodvor in osebje, ki sodeluje pri vaji. Vse natančneje je razvidno iz uradnih razglasov. Kršitev navedenih predpisov se bo kaznovala z globo 10 do 1000 din, ozir. z zaporom od 1 do 20 dni.

Umor v Draži vasi pri Ločah pred sodiščem

Včeraj se je pred 5 članskim senatom okrožnega sodišča v Celju zagovarjal 37 letni, na Humu ob Sotli pristojni delavec in živinski prekupčevalec Albin Stih iz Draže vasi pri Poljčanah zaradi razbojništva in usmrčitve. Obtožen je bil, da se je letos v noči na 31. maj v Draži vasi v družbi neznanega storilca splazil v Vučevjev mlin, kjer sta stanovala mlinar Franc Vučej in njegova žena Marija. Oba sta že spala. Stih je zahteval denar od Vučaja, katerega je napadel in mu z nožem priza-

dejal 9 poškodb. Vučevjevo ženo pa je tako poškodoval, da je umrla. Iz blagajne je nato vzel 1400 din gotovine, 700 din vredno srebrno uro in zlato verižico in 410 din vreden samokres. Kljub ostrim očitkom obtoženice je Stih dejanje dosledno tajil in pravil, da je zaprt po nedolžnem. Obremenjevale so ga tudi vse druge okolnosti. Senat pa se vendarle ni mogel prepričati o njegovi krivdi in ga je oprostil. Omenjeni zločin je za enkrat ostal nepojasnen.

Gibanje celjskih obrtnikov

V četrtek zvečer je imelo novo ustanovljeno Skupno združenje obrtnikov za mesto in srez Celje prvo sejo uprave. Predsednik g. Holobar je uvodoma pozival obrtništvo na složno skupno delo v obrtniških vprašanjih, ker le tako je zagotovljen uspeh. Govoril je o dolžnostih uprave, ki jih ima do združenja in opozarjal na posledice, ki bi po obrtnem zakonu zadele odbornike, ki bi ne delovali v korist obrtniških ustanov in bi jim skušali škodovati. Bodoče delovanje je določeno tako, da bo Združenje imelo blagajnika, ki bo vodil račun in pregled o vsem denarnem poslovanju. Za blagajnika je bil nominiran g. Rudolf Perdan.

Vsi odseki pri združenju bodo delali po pravilniku, ki je že izdelan. Poverjeništvu se bodo ustanovila v Braslovčah, na Vrnskem in v Zalcu. Vsi zunanji mojstri naj prijavijo združenju svoje učence, katerim je potekel čas učne dobe, k izpitu. Predsednik izpitne komisije za one stroke, ki nimajo sposobnega učitelja, bo obrtni komisar, onim strokam pa, ki imajo za to sposobne ljudi, naj se dovolijo, da vodijo sami izpitne komisije. V pisarni novega združenja bo nastavljena uradniška pomožna moč. Na banovino naj se napravi predstavka, naj se strokovni učitelji združenja v plačah izenačijo z drugimi učitelji na šolah.

- c Neuspela licitacija. Za ponedeljek, 14. t. m. je bila razpisana licitacija za oddajo regulacijskih del na Savinji v drugem delu pete etape. Licitacija pa je bila brezuspešna in se bo vsled tega pričetek del zavlekel.
c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Drago Hočevnar, Kolenčeva ulica 4.
c Nočno lekarniško službo ima od 19. do 25. t. m. lekarna „Pri Mariji Pomagaj“ na Glavnem trgu.
c Rdeči križ v Celju bo tudi letos o vseh svetih zbiral prostovoljne prispevke na celjskih pokopališčih.

- c Skladu Marice Sernečeve pri kolu jugoslov. sester v Celju, ki je določen za bivanje revne dece ob morju, je darovala ga. Marica Sernečeva 1000 din v spomin na svojega soproga dr. Gvidona Serneca.
c Umrl je v Gornji Ložnici pri Zalcu 41 letni posestnik Vinko Korent.
c Licitacija. Pri tehničnem oddelku na okr. načelstvu v Celju bo 23. t. m. licitacija za nadaljevanje modernizacije drž. ceste Selce-Smarjeta-Rimske Toplice. Na razpolago je kredit v znesku 100.000 din.
c Kopališče Rimske toplice je obiskalo letos od 1. aprila do 1. oktobra 389 Jugoslovancev, 3. Čehi, 32 Nemcev, 3 Italijani, 2 Madžari, p. ol Švicar, Anglež in Nizozemec in 1 iz ostale Evrope.

Neguite zdravie!

Posečajte mestno parno in kadno kopališče na Vrazovem trgu!
Pršna kopel:
II. razred 3 din — brez perila 2 din
I. razred 5 din — brez perila 4 din
Kadna kopel:
II. razred 8 din — brez perila 6 din
I. razred 12 din — brez perila 10 din
Parna kopel:
II. razred 12 din — brez perila 10 din
I. razred 18 din — brez perila 16 din
Masaža 5 din. Abonenti, ki kupijo 10 listkov za poljubno kopel, imajo 10% popusta, vendar jih morajo izrabiti v teku 6 mesecev, sicer izgube veljavo.

Ljubljana

- a Diplomirani so bili na pravni fakulteti ljubljanske univerze Hani Ahahizheva iz Ljubljane, Radovan Turk iz Brje vasi pri Rihemberku in Jože Jančar iz Smihela pri Zužemberku.
a Premeščena je s prosvetnega oddelka banske uprave za učiteljico na šolo za defektno dečo v Ljubljani referentka Ana Lebarjeva.
a Ljubljansko gledališče. V operi danes premiera opere „Figarova svaiba“, jutri v nedeljo Baragova proslava s tremi predstavami in sicer ob pol 11. ob 15. in ob 20. uri. — V dramah danes „Revizor“, jutri v nedeljo veseligrigra Olge Scheinpflugove „Skrivalnice“.
a Za naravoslovni inštitut je kupila ljubljanska univerza velik zemljiški kompleks ob Gradaščici nasproti kolizejskega kopališča, kjer je imel doslej vrtnar Ivan Šimenc svojo vrtnarijo. Kupnina za ta svet je znašala z vrtnarskim inventarjem vred 1.190.000 din. Tu bo zdaj urejen nov botanični vrt in opazovalnica naravoslovnega inštituta.
a Veliki lepaki po mestu opozarjajo ljubljansko občinstvo na vsesvetko akcijo. V današnjih težkih časih, ko je beda velika, naj se ljubljancem na praznik mrtvih še tem bolj spomnijo mestnih revežev in v še večji meri kupujejo mestne vence in sveče v prid zimske pomoči. Vrhovni socialni svet upa, da letos ne bo nikogar, ki ne bi okrasil groba svojih dragih z mestnim vencem in na njem prilegal belozelene svečke. Počastimo rajne z dobrimi deli!
Ptuj
p Odbor za splošno in strokovno narobrazbo trgovskega in obrtniškega naradžaja v Ptujju priredi letos tečaj za: poslovno spisje, nauk o narodnem gospodarstvu, knjigovodstvu in strojepisju. Prijave za tečaj se sprejemajo v pisarni Združenja trgovcev za mesto Ptuj vsak dan med uradnimi urami, kjer se dobe tudi podrobne informacije.
p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri „Majhna princeza“. Film v barvah.

Trboveljski drobci

Iz nesrečne ljubezni je hotela pod vlak. V četrtek, proti večeru je na trboveljski železniški postaji skočila pod vlak, ki je vozil proti Ljubljani, 21letna služkinja Kranjc Angela, doma iz Bučke, uslužbena do nedavnega v Ljubljani. Stopnica vagona pa jo je odbila nazaj na medlirni prostor, kjer je vsa krvava in nezavestna obležala. Samomorilno kandidatino je prvi opazil sprevodnik Salamon, ki je o najdbi takoj obvestil namestnika postajenačelnika Paternosta. Med tem so bili pozvani telefonično na pomoč tudi trboveljski reševalci, ki so ponesrečenko hitro odpeljali v ambulanco tukajšnje bolnišnice, kjer ji je dr. Cizelj nudil prvo pomoč. Na vso srečo pa poškodbe niso bile težje. Sprva o vzrokih samomora ni hotela dati nobenega odgovora, končno pa je le vsa skešana priznala, da je vzrok njenega nepremišljenega dejanja — nesrečna ljubez. Deputacija hišnih posestnikov pojde v Ljubljano k banu prositi pomoči, zaradi škode, ki jo je povzročila letošnja povodenj v juliju.
Regulacija Trboveljsčice in hudournikov je po katastrofalni letošnji povodnji res nujna. Nekateri so tozadevno intervenirali na pristojnih mestih. Banska uprava bo poslala komisijo strokovnjakov, ki naj pripravijo načrte in proračune. Z deli bodo pričeli spomladi. Stroški bodo kriti iz investicijskega fonda. Medtem pa je regulacija struge Trboveljsčice od trga do mostu pri pokopališču že izvedena.
Včerajšnji sejm je bil srednje dober. Prodajalci so bili s kupčijo zadovoljni. Živinski sejm — kot običajno trboveljski — slab. Pet, šest repov. Teleta po 875 din žive teže. Prašičev sploh nič.
Sezono družabnih prireditev, ki so v Trbovljah zelo številne, je otvorilo društvo „Sloga“ s plesnimi vajami, ki bodo ob četrčkih in nedeljah pri Fortetu.
Jugoslov. unija za zaščito dece, krajevni odbor v Trbovljah ima svoje poslovne prostore v občinskem domu v II. nadstropju, soba št. 14. Tja naj se obračajo starši v vseh zadevah tičečih se zaščite dece.
o Požar je upelnil veliko viničarsko in gospodarsko poslopje ustanove Admont iz Gornje Radgone na Ivanjšenskem vrhu. Zanetil ga je triletni viničarjev sinček, ki se je igral z vžigalicami. Škoda znaša 25 tisoč din, uničen je ves letošnji viničarjev pridelek.
o Z drevesa je padel 20letni sin postajenačelnika v Mislinji Kolar Adolf. Ko je obiral jabolka, mu je po nesreči spodrsnilo, da je padel v globino in dobil težje poškodbe.
o Požar je nenadoma izbruhnil pri posestniku Vogrincu v Malencih pri Catežu. Zgorelo je gospodarsko poslopje in shramba z živili in orodjem. Škoda znaša 20.000 din, zavarovano pa je bilo za 6000 din. Domnevajo, da je požar nastal iz malomarnosti kakega kadilca.
o 85 letni starki Tereziji Blažević iz Krške vasi so ukradli ponoči trije veseljaki izpod vzgljaja 800 din. Med njimi je bil tudi domači hlapec, ki je spal z njo v eni sobi.
o Štiri kolasa je ukradel v zadnjem času v Murski Soboti Franc Sovjak iz Sv. Jurija ob Ščavnici. Dogovorjen je bil z

nekim tatom koles v Mariboru, da si bosta ukradena kolesa zamenjavala ter jih vsak v svojem delokrogu prodajala. To trgovino so jima sedaj preprečile oblasti, ki so Sovjaka prijeli.
o Kobanski sokolski praznik. Selniški Sokol je imel 13. t. m. letni nastop. Kljub neugodnemu vremenu se je zbralo na letnem telovadišču telovadeče članstvo in občinstvo. Starosta Grahor je pozdravil navzoče in v klenih besedah orisal misel „Sokol, delaj na meji.“ Sledilo je razvitje naraščajskega prapora. V imenu kumu Sokola Ruše je dr. Zorec pripel na prapor spominski trak. Prapor Sokola matice in ruski sta pozdravila selniško naraščajsko zastavo. Radi vedno močnejšega dežja so bili simbolično zabiti spominski žebli samo že mrtvih selniških sokolskih delavcev: Sagaj Franca, Kovačič Ferda, Zemljič Joška in Konečnik Franje, ostalih 50 pa bo ob priliki prihodnje javne telovadbe. Nato so izvajali telovadni oddelki proste in simbolične vaje.
o Neznani vlomilec je ukradel posestniku Francu Bokanu v Dolčju v Prekmurju din 5780 — iz zaklenjene hiše, v Brezovcih pri Puconcih pa je izginilo posestniku Francu Siftarju iz garaže prednje kolo tovornega avtomobila s popolnoma novim plaščem znamke Extra Continental.
o Remišniški šolski upravitelj Miljutin Arko je dobil 2-letni dopust, ker je bil sprejet v višjo pedagoško šolo v Zagrebu.
o Grajski kino v Soboti predvaja od nedelje do torka komedijo »Ljubimec po naročilu«.

n 44 milijonov din za podpiranje sadjarstva je odobril trgovinski minister na predlog Prizada. S tem denarjem bodo postavili skladišča, sušilnice, zatirali uši, boleznin in škodljivce, porabili ga bodo za razdelitev sadjarskega orodja med absolutne sadjarskih tečajev, za povečanje produkcije dobrih sadik, za ustanovitev znanstveno-eksperimentalnih zavodov (10 milijonov) itd.

Ali vas tare revmatizem?

Kaj more biti lepšega, kakor bivati v Laškem, tem mirnem zdravilišču, kjer je sicer poskrbljeno za koncerte, domačo zabavo, kjer pa vendar ni moderne hrupa in kjer lahko v polni meri uživate blagodejni vpliv zdravilne vode iz zemeljskih globin, osvežujoče kopeli in blažilni vonj smrekovih gozdov.

Vrelci, ki bruhajo sedaj toplo zdravilno vodo iz zemlje, kjer se pretakajo v veliki bazen ozir. kabine, so bili znani že izza rimskih časov. Točna raziskavanja vrelcev so se pričela že pred vojno. Po vojni pa sta naša sloveča znanstvenika vseučiliška prof. dr. Fran Bubanovič in dr. Fran Tučan z najmodernejšimi pripomočki ugotovila radio aktivnost termalne vode, ki je zaradi ugodne temperature in zlasti millega podnebja v veliki pomoči onim, ki bolehalo za revmo, išiasom, živčno izčrpanostjo, kroničnimi obolenji črevesja, ženskimi boleznimi ter arteriosklerozo in vsem onim, ki so po hudih boleznih potrebni okrepčila.
Reakcija, ki se pokaže že po prvih kopelih, je neprecenljiva ter se človek počuti popolnoma prerojenega. Zdravilni uspehi so res sijajni. Bolniki prihajajo ob palicah in bergljah na zdravljenje in zapuščajo zdravilišče po kratkih tednih zdravi in prerojeni.

Ni bila potrebna kričeča reklama, da je zdravilišče zaslovelo daleč po svetu, in lahko trdimo, da slovi danes kot eno najučinkovitejših.
Tudi najbolj trdovratne boleznin, zlasti revmatizme, ozdravite v tem kopališču. Obsežnost prostorov za oskrbo gostov in njih najmodernejša preureditev omogoča bolnikom dietetično kuhinjo, kakor je poleg hidroterapije tudi poskrbljeno za klimatično, električno in zdravljenje s svetlobnimi žarki. Laško kopališče je odprto vse leto. Kraj je zavarovan pred vetrovi. Prijeten gozdni zrak in mile zime ter navdse zdravilna moč radioaktivnih vrelcev termalne vode so prednosti, ki omogočajo bolnikom zdravljenje tudi pozimi.
V upravi ravnatelja g. Tea Golobiča se zdravilišče stalno izpopolnjuje in preureja. Tudi so načrti za bodočnost veliki in bodo v kratkem času, z ozirom na vsakoletni naval bolnikov, kmalu uresničeni.

Sport

Pot trboveljskega Amaterja na vrh lestvice

Nekaj podatkov iz delovanja jesenskega prvaka v slovenski nogometni ligi

Moštvo trboveljskega Amaterja je z uspehi v letošnjem prvem prvenstvu slovenske nogometne lige razširilo sloves trboveljskega sporta daleč preko mej naše domovine. Saj tudi bratje Srbi in Hrvati budno spremljajo potek slovenskega nogometnega prvenstva, ker bo najboljši slovenski klub igral s tremi hrvatskimi in štirimi srbskimi klubi v finalu za naslov državnega prvaka. Trboveljska javnost z velikim zanimanjem spremlja uspehe svojih fantov, kajti redkokje je opaziti toliko povezanosti med igralci in klubom na eni ter občinstvom na drugi strani, kakor baš v Trbovljah.

Ko je dospel »Amater« do vrhunca svoje sile in do najvišjih uspehov, je prav, da se ozremo nazaj, da bi spoznamo postanek in razvoj tega kluba. Skromno in tiho je pričel s svojim delovanjem pred štirinajstimi leti, ko se je zbralo nekaj navdušenih mladih rudarjev pod vodstvom prvega predsednika Močivnikarja Ljuzeta. Vse izdatke za opremo in druge izdatke so krili navdušeni poborniki rudarskega sporta iz svojih skromnih sredstev. Toda kljub požrtvovalnosti Amaterjeve mladine je kazalo, da bo lepa zamisel zopet propadla prav radi finančnih težkoč. Početki kluba so bili spremljani z neprestanimi krizami gmotnega značaja. Toda volja delovne mladine je premagovala oviro za oviro.

Prvo tekmo je igralo po 7 igralcev.

Prva skrb novega kluba je bilo primerno igrišče. Za prvo silo so postavili fantje golove šebre na sedanjem trznem prostoru. Na tem pretesnem igrišču so »Amaterci« odigrali svojo prvo tekmo s SK Ljiljo iz Ljubljane, in sicer v postavi: Humšek, Šustar, Berovič, Stepišnik, Bizjak, Bostič, Dolanc. Na obeh straneh je nastopilo le po sedem igralcev. Za popolno moštvo ni bilo prostora na pretesnem igrišču. Kmalu se je klub selil na »kipce«, ki so bile sicer kot igrišče primeren prostor, toda daleč od glavne žile v dolini, nad njo gotovo v višini svojih 160 m, in zato precej od rok. Toda navdušeni Amaterci so prezrli to važno činjenico in se zagrizli v novo delo. Delali so dobesedno dan in noč, ponoch ob svitu svojih rudarskih jamskih svetilk, da so preuredili valoviti svet v urejeno igrišče. Toda za občinstvo je bilo igrišče predač. Ni ga bilo.

Pred 10 leti je dobil Amater današnje igrišče.

Leta 1930 se »Amater« ponovno seli in se vrača v dolino. Posestnik g. Pust je dal Amaterju v najem lepo zemljišče tik ob glavni dolinski cesti nasproti bolnišnici Bratovske skladnice. Tudi tu je bilo treba krepko zgrabiti za kramp in lopato. Kar bi ne zmagal nihče drugi, so napravile trde, žuljave roke rudarske mladine. Ves prostor je bil urejen ob samem kuluku. Amaterci bi lahko povedali, koliko kubikov zemlje so odkopali in odvozili. In še so morali seči v žep, kajti igrišču je bilo treba ograje. In še vedno je pri Amatercih gonilna sila velika ljubezen do sporta in lastnega kluba; še vedno vidiš članstvo ob vsaki potrebi na prostovoljnem kuluku.

Vrsta sportnih delavcev ima zasluge za Amaterjeve uspehe.

V dobi razvoja in vzpona so Amaterci večkrat menjali svoje vodstvo. Za prvim predsednikom g. Močivnikarjem je prevzel vodstvo rudar g. Bostič; ko pa je ta odšel k vojakom, so izvolili za predsednika rudarja g. Šustarja Ivana. Leta 1918 je postal predsednik g. Pavešič, leto nato pa čevljar g. Rovšnik. Od leta 1930 naprej sta predsedovala najprej dve leti učitelj g. Božič in dve leti g. Stepišnik Robert. Leta 1934 je postal predsednik pekovski mojster g. Varga, ki se je izkazal kot širokogruden dobrotnik svojega kluba. Vzljubil je svoje Amaterce in oni so mu vračali to ljubezen z iskreno hvaležnostjo, kar se je posebno izkazalo ob pogrebu prerano umrlega g. Varge, za katerim je klub žaloval po kratkem njegovem predsedovanju. Za njim je prevzel predsedstvo g. Ribezl, ki je predsedoval vse do leta 1937. Vsa leta od ustanovitve do 1937 je vpravljal tajniške posle g. Tone Bostič, razen v kratkem času njegovega predsedstva, ko je tajnikoval g. Barovič. Rudarski sportniki so g. Bostiču za njegovo žilavo in vztrajno delo v najtežjih časih klubove otroške dobe prav hvaležni. Njegovo nesebično požrtvovalnost moramo podčrtati kot svetel vzgled. Na izrednem občnem zboru 6. junija 1937 je bilo poverjeno predsedniško mesto g. Blancu, ki je ostal na čelu kluba do svoje premestitve. V aprilu lanskaga leta je bil izvoljen za predsednika trgovec g. Maks Podlesnik, podpredsedstvo pa je sprejel g. Malovrh. Pod vodstvom poslednjih dveh je Amater nastopil svojo najlepšo dobo razvoja, ko se je uveljavil v letošnjem boju za ligaško prvenstvo.

Polna ovir je bila pot do uspehov.

Toda kakor je bila Amaterjeva pot težka in polna ovir v organizacijskem oziru, prav tako je tudi v sportnem oziru šla strma pot navzgor le polagoma in postopoma. Do leta 1930 je bil na zelenem polju njegov glavni nasprotnik SK Trbovlje. Po ustanovitvi SK Dobrna in SK Retje je postalo amatersko moštvo v domačem kraju vodilno, četudi so si ostali klubi prizadevali, doseči moč Amaterjeve enajstbotice. Leta 1935 je Amater kot prvak trboveljske skupine igral kvalifikacijsko tekmo s SK Bratstvo in je kot zmagovalec prišel v 1. razred ljubljanske skupine. Moštvo si je z resnim treningom in požrtvovalnostjo priborilo v letu 1936-37 prvenstvo ljubljanske skupine. Po razdelitvi prvorazrednih klubov

v tri skupine je bil Amater pridružen v celjsko skupino, v kateri si je v prvenstvenih tekmah priboril 1937-38 drugo, leta 1938-39 pa tretje mesto.

Vstop Amaterja v slovensko ligo

Po ustanovitvi Slovenske nogometne zveze je bil na ustanovnem občnem zboru sprejet sklep, da se ustanovi slovenska liga, v katero prideta iz celjske skupine prva dva kluba. Z žilavo voljo se je moštvo zavzelo, da si je priborilo prvenstvo v skupini, prešlo most z uspehi, ki so itak vsem znani. Amaterjevo moštvo, ki sestoji po večini iz delavcev rudarjev, je z dušo in srcem navezано na svoj klub in na sport. Le tako moremo razumeti, da posvečajo fantje kljub trdemu in utrudljivemu delu mnogo časa in naporov smotrnemu treningu. Po zaključeni jesenski sezoni se bo moštvo posvetilo v zimskem odmoru sistematičnemu gimnastičnemu treningu. Upamo, da bo šolska oblast toliko uvidevna in

naši sportni mladini naklonjena, da bo odstopila Amaterju v ta namen telovadnico na ščanski šoli.

Amater goji tudi druge sporte

Tudi lahkoatletka sekcija Amaterja je dosegla že prav zavidljive uspehe. Skoda, da je njeno delo potisnjeno nekoliko v ozadje. Tudi tu so potrebni ljudje, ki bi z organizatorskimi sposobnostmi gotovo spravili te najlepše sportne panoge na tako višino, da bi naši lahkoatletični prav tako proslavili ime Amaterja iz Trbovelj, kakor so to storili nogometaši. Zgodovina Amaterja je zgodovina trdih bojov, ki so bili vsi izbojevani v najčistejšem sportnem navdušenju in stremljenju. V Trbovljah ne poznajo »daj-dam« sistema, zato verujemo, da so Amaterju odprta še nova pota naprej in navzgor, pri čemer letošnji naslov jesenskega prvaka v ligi gotovo še ni najvišji in zadnji uspeh prijateljev sporta v trboveljskih revirjih.

Senečičev »Nenavadni človek«

K nocojšnji premieri v mariborskem gledališču

Dobrodošel — oče enega svojih najmlajših sinov z imenom »Nenavaden človek«! Dobrodošla v Mariboru vidva oba! Kjerkoli sta že in bosta še nastopila, težko, če sta bila in če bosta tako potrebna, kakor sta baš v Mariboru. Tu namreč je vse preveč velikih modrijanov, ki jim ne gre in ne gre v glavo, kako je to mogoče, da kdo v korist drugih sam sebi škoduje — torej da se žrtvuje v blagor drugih. Ta — zagrebški »Nenavaden človek«; vpokojeni želez. sprevodnik Gustelj Tonkovič je bil za svoje in v zupanju v poštenje drugih na vse zadnje še obsojen v ječo (namesto krivcev) in njegova žena mu je prva zabrusila v obraz psovko: »Stari idiot!«

Že pri krstu »Nenavadnega človeka« v začetku aprila p. l. v Zagrebu ob priliki 25. letnice priznanega komika Avgusta Ciliča, ki je nastopil v glavni vlogi, je to delo — eno največjih hrvatskih dramskih produkcij — želo prodoren uspeh, ki je dosegel svoj višek v mestnem (Vinohradskem) gledališču v Pragi. Zelo verjetno je, da so ga slišali in videli vsaj na odru tudi tisti, na katerih račun je bil spočet in rojen Senečičev »Nenavaden človek«. Rošodba Tonkoviča je prav za prav obsodba tistih, radi katerih je bil Tonkovič obsojen kot žrtev svojega poštenja. (Važno, da se to posebno omenja, ker zadnja dejanja zaključujejo zelo tragično za nosilca te komedije, dočim o pravih krivcih ni govora več). Tudi v Mariboru naj bi predstave »Nenavadnega človeka« polnili tudi listi, ki ne morejo prenašati nobene, še tako opravičene kritike.

Ne glede na to pa Senečičev »Nenavaden človek« zgolj kot odlično umetniško delo zasluži, da se Maribor s polnoštevilnim obiskom predvsem v premieri napram navzočemu avtorju izkaže za to umetniško siva hrvatskega naroda še tem bolj navdušeno dovteten kot se je Praga in Plzno, čim bližje je Maribor Zagrebu. Vsem onim pa, ki so trpeli in ki še trpijo pod vplivom sodobne družbe krivico brez zadoščenja, bo ta zagrebški ozir. Senečičev »Nenavaden človek« še prav posebno dobrodošel. Za zgled skrajnega potrpljenja in žrtvovanja za zvestobo v poštenju, je težko najti primernejšega vzornika, kot je v tej tragikomedijski glavni junak Gustelj Tonkovič.

Celo dejanje se v filmski napetosti razvija v 6 slikah, katerih vsaka je polna živih, zanimivih, a mestoma tudi zelo burnih prizorov, zlasti tam, kjer se odigrava nenavadno razmerje v značaju le po uživanju hrepeneče žene Anke (jo igra Starčeva) in le za osebno poštenje živečega moža Tonkoviča (režiser Joško Kovič). Prva slika: Tonkovič (po poklicu železniški sprevodnik v p. — kot ustanjari pred glavnim kolodvorom. Že tu se z res bežnim prizorom »Gospoda v sivem trenchcoatu« (Venišnik) nehote in nevede sreča s svojo — tragično usodo, ki v zadnji sliki zaključuje z neverjetno krutostjo njegove obsodbe namesto pravih krivcev; — Druga slika nas pelje v Tonkovičevo stanovanje, kjer pride na dan predmet celega dejanja. — Tretji sliki smo že na kriminalnem oddelku policije — nastop komisarja (Nakrst), novinarjev (Košič in Crnobori) ter Anke. — V četrti sliki se nahajamo v raz-

košni pisarni Pokrovitelja društva »Srce za siromaka (Gorinšek). Tu se seznanimo z lahkoživo manikinko (Rasbergerjeva) in pokroviteljevim lokavim tajnikom (Verdonik). V to sliko je avtor svojo žgocno ironizujučo kritiko vžgal pečat sodobne korupcije, zato je treba vsem prizorom slike posebno pazno slediti. — V peti sliki smo v javni kuhinji »človekoljubnega« društva »Srce za siromaka«. Tu najdemo glavnega junaka kot upravitelja. In tu se pričena ogabna predigra za šesto in zadnjo sliko, ki kot že ponovno omenjeno, zaključuje z obsodbo Tonkovičevo in se konča zopet pri kostonjarju pred glavnim kolodvorom. Konča pa tako, da gledalca in poslušalca zagradi notranje sodoživetje z usodo glavnega junaka in ga spremlja na poti domov ter vabi tudi k ponovitvenim predstavam.

Zato iskreno dobrodošla v Mariboru, Oče in Sinko v sodobni ne le hrvatski nego tudi naši tragikomedijski »Nenavaden človek«!

—c.

Rezultate našega nagradnega natečaja bomo iz tehničnih razlogov objavili v torek

MALI OGLASI

KAM, KJE?
VINSKA TRGATEV
v soboto, 19. in zaključna
privedite v nedeljo, 20. okt.
v gostilni Krištovič v Studen-
cih. Se priporoča gostilničar-
ka. 19138-1

SLUŽBO DOBI
Sprejemem takoj popolnoma
SAMOSTOJNO POMOČNICO
ali pomočnika za damska
dela. Kavšek, Aleksandrova
cesta 36-1. 18930-2

Sprejme se
ŠTEPARICA
mesto stalno. Gašparič Orož
nova ul. 19015-2

ZANESLJIVA KUHARICA
za vse se išče. Ponudbe pod
»1. november« na ogl. odd.
»Večernika«. 19.025-2

Iščem solidno.
ČEDNO DEKLE
k dvema osebam in malemu
otroku, katera zna nekaj ku-
hati. Ponudbe s sliko in zaht-
tevo plače poslati na ogl.
odd. »Večernika« pod »Na-
stop takoj«. 19024-2

POŠTENO DEKLE
ki zna nekaj šivati se išče
za buiet. Naslov v ogl. odd.
lista. 19019-2

GOSPODINJSKO POMOČ-
samostojno, za vsa hišna de-
la in kuho iščem za 1. no-
vember. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 19008-2

POSTREŽNICO
pridno, pošteno, sprejemem
takoj. Naslov v ogl. odd. »Ve-
černika«. 19067-2

Sprejme se 6 dobrih
ZIDARJEV
in 8 dobrih tesarjev za delo
v Mariboru. Naslov v ogl.
odd. »Večernika«. 19065-2

POMOČNICE
sprejme damski modni salon
Toplak, Gregorčičeva ul. 12.
Maribor. Istantem se sprejme
služkinja, zmožna kuhe.
19117-2

MLAJŠO MOČ
izučeno v železniški stroki,
sprejme tukajšnje podjetje za
skladišče in razpošiljanje bla-
ga. Ponudbe na ogl. oddelk
»Večernika« pod »Takojšen
nastop«. 19116-2

**Lepa foto-kopije
in povečave
izdeluje**
DROGERIJA
KANČ

SLUŽBO IŠČE
Iščem službo
**LOVSKEGA ALI GOZDNEGA
ČUVAJA**
imam dolgoletna izpričevala
kakor tudi lovski izpit. Na-
slov v ogl. odd. »Večernika«.
19014-3

LESNI STROKOVNJAK
poročen, ki je dolga leta za-
stopal šefa, želi spremeniti
službo takoj. Prevzame tudi
skladišče ali mesto navadne-
ga manipulanta. Pogoji samo
stalnost. Cenj. ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« Mari-
bor pod »Podieten«. 18998-3

SPOMNITE SE CMD!

URADNIK
lovsem zanesljiv, axilen,
trgovsko verziran, z znanjem
slovensčine, nemščine in sr-
bohrvaščine, s pravico na tr-
govski obrtni list, išče služ-
bo. Dopsis pod »936« na ogl.
odd. »Večernika«. 19.028-3

Iščem službo
INKASANTA
ali sluga. Zmožen kavicije.
Ponudbe na ogl. odd. »Več.«
pod »Kavcija«. 19004-3

**SLUŽBO
NOCNEGA ČUVAJA**
ali vratarja želi srejetji za
600 din mesečne plače bivši
stražnik v Mariboru. Naslov
v ogl. odd. »Večernika«.
18989-3

TRGOVSKA POMOČNICA
želi zaposliti. Gre tudi kot
praktikantinja. Cenj. ponudbe
na ogl. odd. »Večernika« pod
»Trgovska pomočnica«. 19059-3

VAJENCI (KE)
Iščem
KROJASKEGA VAJENCA
Pristavec Anton, Trubarjeva
št. 9. 19012-4

VAJENCA
krepkega, zanesljivega, sprej-
me proti polni oskrbi pekarna
Rakuša, Koroška c 24.
19033-4

ČEVLJARSKI VAJENEC
se sprejme. Dogša Ulica 10.
oktobra. 19071-4

STANOVANJE ODDA
Lepo, sončno, podprtilično
DVOSOBNO STANOVANJE
se odda. Aljaževa ulica 4.
19124-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se s 15. novembrom odda.
Taborska ul. 11 pri hišniku.
19054-5

Jutrišnji spored v ligi:

v Mariboru: MARIBOR — LJUBLJANA, ob 15. na igrišču Zelezničarja, v predgri ob 14. izbirna tekma za sestavo nariborske juniorske reprezentance
v Trbovljah: AMATER — OLIMP ob 15.15 na igrišču Amaterja
v Ljubljani: MARS — BRATSTVO ob 15. na igrišču Ljubljane
v Kranju: KRANJ — ZELEZNICAR ob 13. na igrišču Kranja.

Hrvatska-Madžarska drugič 4:1

Poročali smo o teniškem dvoboju v Varaždinu do slanja 1:1. V nadaljevanju je Punčec premagal Asbotha 7:5, 6:2, Pallada Gaboryja 3:6, 6:2, 6:2, v doblju pa je naš par Punčec-Pallada premagal mađarskega Asboth-Gabory 5:7, 7:5, 6:1. Končni rezultat je torej 4:1 za Hrvate. Tretji slični nastop hrvatskih in mađarskih teniških igralcev bo v Osijeku.

PUNČEC V SVOJEM ROJSTNEM KRAJU

Hrvatski in mađarski teniški igralci, ki so tekmovali v Zagrebu in Varaždinu, so posejli tudi Punčecov rojstni kraj Čakovec. Vest o njihovem prihodu je senzacionalno vplivala na Čakovčane, ki so se naravnost stepli za razpoložljiva mesta. Punčec je na igrišču, kjer je začel svojo sportno kariero, ponovno premagal Asbotha 2:6, 6:4, 12:10, Pallada je porazil Gaboryja 6:3, 6:2, double Punčec-Pallada: Asboth-Gabory je bil pri stanju 4:6, 6:2 zaradi mraka prekinjen; igre ne bodo nadaljevali.

S Sekcija ZNS v Mariboru (službeno). Namesto zadržanega g. Berganta se delegira k tekmi Slavija-Slovenjgradec g. Orel. Juniorji A team: B team g. Grošelj (g. Nemeč). Predsednik.

s Lendava-Pluj 3:0 p. 4. SK Pluj je prepustil jutrišnjo tekmo v Dolnji Lendavi svojemu nasprotniku s 3:0 p. 1., ker bi mu pri neugodnih prometnih zvezah preveč narasli stroški za gostovanje in se igralci ne bi mogli pravočasno vrniti na domove.

s Inž. Milan Stepišnik je v metu kladiva v Evropi na četrtem mestu s 54,62 m. Najboljši Evropec je Nemeč Storch s 57,71 m, na 2. in 3. mestu sta Estonec Linhaste in Finec Veirilä.

o Zagorje. »Večernikovo« nedeljsko številko bo v Zagorju dostavljal čitateljem naš raznašalec. Posamezna številka stane 1 din, zato bo mogoče vsakomur, da si jo nabavi. Če se bo javilo (našemu raznašalcu) dovolj stalnih naročnikov, bo list prihajal dnevno v Zagorje za mesečni din 16.— v čemer je vračunana že tudi dostava lista na dom po prihodu popoldanskega vlaka iz Maribora (ob 5. uri).

ona
 kupuje
 volnene jopce
 in puloverje
 ter otroške jopce
 in garniture,
 nogavice in rokavice
 za mrzle dneve
 pri konfekciji

greta
 maribor
 graiskitrg

Sončno
ENOSOBNO STANOVANJE
 se odda novembra za din
 200.—. Pobrežje, Ipavčeva 26.
 19023-5

KOMFORTNO STANOVANJE
 z dvema sobama in 1 mansardno stanovanje se odda s 1. novembrom. Poizve se pri Zmuderl. Frankopanova 29.
 19029-5

TRISOBNO STANOVANJE
 oddam poštemu plačniku. Rapočeva 4.
 19115-5

Lepo
DVOSOBNO STANOVANJE
 oddam. Ferkova ul. 9 (konec Ljubljanske ulice).
 19108-5

3-SOBNO STANOVANJE
 z vsemi pritliklinami, komfortno, sončno, plin, toplovodna naprava, se odda 1. decembra 1940 v novi vilji v vilski četrti po zelo ugodni ceni. Naslov v ogl. odd. »Več.«
 1909-5

Keznatstva

Julijana Šoper
 Maribor, Glavni trg 9

Izdelovanje vsakovrstnega krzna ter sprejem surovih kož za strojenje in barvanje. Velika izbira vsakovrstnega krzna.

Dvosobno
SONČNO STANOVANJE
 s pritliklinami se odda s 1. nov. za 500 din. Vildenrajnereva 13. II.
 18976-5

SOBA IN KUHINJA
 se odda s 1. XI. Radvanjska 33. Studenci.
 18984-5

Sončno dvo- in
TRISOBNO STANOVANJE
 s kopalnico, z aht brez garaže se odda Koroščeva ulica 54.
 18086-5

ŠTIRISOBNO STANOVANJE
 s kuhinjo v sredini mesta, se odda. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Lepo stanovanje«.
 19073-5

SOBA IN KUHINJA
 se odda mirni stranki. Studenci, Pušnikova 5.
 19078-5

DVOSOBNO STANOVANJE
 se takoj odda. Pod enim ključem in z vrtom s 1. novembrom. Studenci, Bolfenkova 12.
 19062-5

SOBA IN KUHINJA
 se odda. Taborska ulica 9.
 19141-5

Oddam 1-3-sobno
STANOVANJE
 moderno, centrum. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28
 19107-5

TRISOBNO STANOVANJE
 lepo in sončno, se ugodno odda s 1. novembrom v Maistrovi ul. 17.
 19128-5

Steznike

po meri dobite samo v prvovrstni in zato edino upravičeni specialni trgovini (delavnici)

Novi naslov:
I. Rocmut, Meljska cesta 1

STANOVANJE IŠČE
 Dvosobno
KOMFORTNO STANOVANJE
 išče mirna stranka. Cenj. ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Točen plačnik«.
 18987-6

ZAKONCA
 iščeta sobo in kuhinjo s 1. novembrom. Točna plačnika. Naslov oddati v ogl. odd. »Večernika«.
 19060-6

PREHRANA
GOSPOD
 se sprejme na vso oskrbo. Wildenrainereva 6. vrata 3.
 19136-7

SOSTANOVALEC
 se sprejme v celo oskrbo. Mesečno 400 din. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19094-7

DELAVCA
 sprejemem v vso oskrbo. Frančiškanska ulica 16.
 19096-7

GOSPODA
 ali gospodično sprejemem na hrano in stanovanje. Cvetična ulica 27. vrata 5.
 19080-7

GOSPIDIČNA
 se sprejme na hrano in stanovanje. Lívada 2. Neubauer.
 19030-7

SOBO ODDA
 Oddam strogo separirano, SONČNO PRAZNO SOBO s 1. nov. Vprašati hišnika, Ulica kneza Koclja 27.
 19132-8

PRAZNA SOBA
 sončna, se takoj odda. Tezno Ptujška cesta 33
 19075-8

GOSPIDIČNI
 oddam sobo z eno posteljo. Koroška cesta 31, na dvorišču 4. vrata. Vprašati zjutraj od 9-3. ure pop.
 19076-8

DVA GOSPODA
 se sprejmeta na stanovanje. Meljska cesta 59/I., vrata 7.
 19082-8

OPREMLJENA SOBA
 lepá, s posebnim vvhodom, se s 1. XI. odda v najem Praprotnikova ulica 4, pritličje.
 19079-8

OPREMLJENA SOBA
 blizu nove magdalenske šole se odda takoj v najem. Naslov v ogl. odd. »Več.«
 19038-8

Oddam
GOSPIDIČNI
 sobo ali kabinet z vso oskrbo s 1. novembrom ali takoj. Razlagova ul. 25 I., desno.
 19022-8

OPREMLJENA SOBA
 event kabinet se boljšim gospodom (civilistom) odda. Palača pokoj. zavoda, Vrstovškova 4 I., desno.
 19021-8

Odda se
OPREMLJENA SOBA
 v bližini parka in kolodvora. Maistrova 16, pritličje levo.
 19016-8

Odda se s 1. novembrom lepo opremljena, zračna, čista **SEPARIRANA SOBA** z uporabo kopalnice, gospodu ali gospodični, Radvanjska cesta 45 I., levo.
 19005-8

Prodaj električni mlin za kavo

Ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »Mahlkönig«.

Sprejemem
SOSTANOVALCA
 v sobo s posebnim vvhodom. Betnavska 48.
 19001-8

Opremljena, snažna in **MIRNA SOBA** se takoj odda. Pušnikova 3. Tam se tudi prodajo ogledala 110x63 in otroška postelja.
 19000-8

SOBA
 s posebnim vvhodom se odda gospodu. Aleksandrova 74-I., Maribor.
 18967-8

Opremljena **LEPA SOBA** se odda poštemu plačniku. Ivanka Prevotšek, Nova vas, Bolfenkova 28.
 18983-8

OPREMLJENO SOBO
 separirano, se odda. Ogledati pri Božiču, Slovenska 34, med 12. in 14. uro.
 19103-8

PRAZNA SOBA
 se odda. Stroßmajerjeva ul. 8. vrata 8.
 18928-8

OPREMLJENO SOBO
 za gospoda oddam. Beograjska ulica 34
 19102-8

BREZPLAČNO
 se sprejme tovarniško delavko na stanovanje proti mali postrežbi. Einspielerjeva ulica 24. pritličje desno.
 19099-8

SOBO
 oddam gospodični. Dajem pok na citre. Prodaj prvovrstne citre Račičeva 13/I., 2.
 19097-8

OPREMLJENA SOBA
 se odda. Koroška cesta 26. vprašati pri hišnici.
 19093-8

NA STANOVANJE
 se sprejme upokojenec. Prednost imajo železničarji Frančiškanska 21, I. nadstr., desno.
 19089-8

OPREMLJENO SOBO
 lepo, sončno, oddam takoj ali s 1. novembrom. Marksova 5
 19085-8

OPREMLJENO SOBO
 Lepo, sončno
SOBO
 oddam boljšemu gospodu. Poseben vvhod. Maistrova 14. vrata 7.
 19120-8

SOBO IŠČE
SAMEC
 išče prazno sobo ev. sobo s kuhinjo blizu Aleksandrove ceste. »Rapid«, Meljska 1
 19063-9

Vaš naslednji posmet

bo povečan z oglaševanjem v »Večerniku«, ker ga čitajo vsi krogi

OPREMLJENO SOBO
 oddam železničarju ali vpo-kojencu. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19080-8

OPREMLJENO SOBO
 oddam. Prisojna ulica 14.
 19084-8

V NAJEM SE ODDA
 velika, prazna, sončna soba z balkonom v Einspielerjevi ulici 42, nasproti carinarnice.
 19042-8

Čista
OPREMLJENA SOBA
 se odda Kežarjeva ulica 26.
 19126-8

Čisto opremljena, sončna **SOBA** se odda v najem dvem osebam. Meljska cesta 38-II.
 19130-8

LEPA SOBA
 s štedilnikom se odda. Studenci, Pohorska cesta 3.
 19118-8

LEPA SONČNA SOBA
 z uporabo kuhinje se odda za 100 din eni osebi. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19139-8

Odda se
PRAZNA SOBA
 s souporabo kopalnice. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19041-8

MODERNI VOZIČKI
 po obeh cenah

BOGOMIR DIVJAK
 Ulica kneza Koclja 2

Sveže

Kislo zelje

priporoča
 tvrdka
M. BERDAJS

Lepo, sončno
SOBO
 oddam boljšemu gospodu. Poseben vvhod. Maistrova 14. vrata 7.
 19120-8

SOBO IŠČE
SAMEC
 išče prazno sobo ev. sobo s kuhinjo blizu Aleksandrove ceste. »Rapid«, Meljska 1
 19063-9

ŠIRITE »VEČERNIK«!

LOKAL

LOKAL
 za obrtnika oddam. Stritarjeva ulica 5, vogal Jerovškove (Magdalenske).
 18985-10

Oddam
LEP LOKAL
 v najem. Vprašati pri Franc Božiček, Meljska 9.
 1903-10

IŠČE SE SKLADIŠČE
 uporabno za lesnega trgovca po možnosti s stanovanjem. Uporaba skladišča takoj ali s 15. novembrom. Ponudbe le v Mariboru. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19092-10

POSEST

V Spodnji Dobravi nova **ZIDANA HIŠA** naprodaj, cena 20.000 din. Vprašati Tezno, Koroščeva 15. Maribor.
 18994-11

Krasna
HIŠA (VILA)
 naprodaj. Marija Brezje 98.
 19061-11

NOVA HIŠA
 se poceni prodá. Kralja Petra cesta 74, Studenci.
 19052-11

GOSTILNO
 dam v račun, event v najem kavčije zmožni osebi. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19040-11

Kupim
STAVBENO PARCELO
 za 30 do 40.000 din. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoj«.
 19077-11

HIŠA
 v Dobravi naprodaj za 18.500 din, sestojča iz sobe, kuhinje in vrta. Vprašati Praviček, Nasipna 32, Pobrežje.
 19074-11

POSESTVO
 v Pekrah ali Limbušu do 70.000 din. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »Gotovina«.
 19026-11

MALO POSESTVO
 za 18.000 din naprodaj. Resni kupci vprašajo Maribor, Stritarjeva ul. 7. Dolajš.
 19037-11

STANOVANJSKA HIŠA
 v centru mesta se prodá. Ponudbe pod »Dobro« na ogl. oddelek »Večernika«.

Prodaj
HIŠO
 z vrtom takoj poceni. Vprašati v Dobravi 144, tik trgovine Mlakar.
 19045-11

ČITAJ!
 Najsigurneje naložite denar, ako si kupite parcelo v mestu v bližini kolodvora. Vprašajte v pisarni Tržaška cesta 88a, Maribor. Primerna cena. Posredovalci izključeni.
 19044-11

PARCELA
 naprodaj. Vprašati Jerovškova 73.
 19043-11

Redilo za svinje
 preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi ribjo moko, naglo redi Vaše svinje in jih dela odporne proti boleznim. 1 paket 8.—, 1 kg 25.—, po pošti s povzetjem 15.—, ozir. 35.— din. Glavna zaloga: Lekarna pri Zamorcu, Maribor, Gosposka 12.

PARCELA
 s stanovanjskim gospodarstvom v Magdalenskem predmestju. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19066-11

Prodaj se
STAVBIŠČE
 z gospodarskim poslopjem v najprometnejši ulici Maribora. Strogi center. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod šifro »Center 8«.
 18954-11

PARCELA
 4503 m², polovica vinograd. 15 minut od gl. kolodvora, se ugodno prodá. Vprašati Meljski hrib 64, pred gostilno Kekec.
 19056-11

VEČJA PARCELA
 na glavni cesti naprodaj. Ponudbe pod »Resni kupec« na ogl. odd. »Večernika«.
 19050-11

Prodaj se
PARCELA
 s stanovanjskim gospodarstvom v Magdalenskem predmestju. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19066-11

Prodaj se
STAVBIŠČE
 z gospodarskim poslopjem v najprometnejši ulici Maribora. Strogi center. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod šifro »Center 8«.
 18954-11

PARCELA
 4503 m², polovica vinograd. 15 minut od gl. kolodvora, se ugodno prodá. Vprašati Meljski hrib 64, pred gostilno Kekec.
 19056-11

VEČJA PARCELA
 na glavni cesti naprodaj. Ponudbe pod »Resni kupec« na ogl. odd. »Večernika«.
 19050-11

Nedogotovljena
ZGRADBA
 z vel'kim vrtom in gospodarskim poslopjem naprodaj Nekrep Tezno, Maistrova ul. 32.
 19046-11

Pristopim z
GOTOVINO
 do 70.000 din kot solastnik k stanovanjski hiši v Mariboru ali v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. lista pod »70.000«.
 19027-11

GOSTILNA
 pri kolodvoru na račun poročenemu penzionistu, po možnosti brez otrok. Ponudbe poslati pod »Kolodvor« na ogl. odd. »Večernika«.
 19013-11

Prodaj
3-STANOVANJSKO HIŠO
 z gospodarskim poslopjem in pol orala zemljišča Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
 19011-11

PARCELO
 1046 m² za stavbišče z barakom prodam. Štamic, Medvedova ul., Pobrežje pri Mariboru.
 19002-11

Prodaj
HIŠO
 s pekarno. Dnevni promet okoli 1.000 din. Naslov v upravi lista v Celju.
 18996-11

Iščem
PEKARNO
 v najem, najraje parno. Ponudbe na upravo lista v Celju pod »Parna«.
 18997-11

V najem vzamem
ZEMLJIŠČE
 hišo ali malo posestvo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Najem«.
 18966-11

MALO POSESTVO
 ali zemljišče kupim. Od din 20.000 do din 40.000. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Takojšnji plačnik«.
 19091-11

Na novo preurejena
PREKAJEVALNICA
 in mesarija, ki je dobro vpejlana, se radi boleznju ugodno odda. Ponudba na »Večernika«.
 19119-11

KUPIM HIŠO
 v Mariboru ali okolici. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »100.000«.
 19114-11

LEPA TRGOVSKA HIŠA
 brez konkurence, enonadstropna, z zemljo, samo din 280.000.— **Novozgradba**, 4 stanovanja, vrh deloma še za izdelati, 98.000.— **Začeta novozgradba** z parcelo 72.000 din.— **Več posestev** od 3 oralov naprej do 300 oralov. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28.
 19105-11

3- ali 1-stanovanjska HIŠA
 se prodá. Obrežna cesta 25, Studenci.
 19140-11

Prodaj se
KRASNO POSESTVO
 v zdravilišču Slatina pri Banja Luki po zelo ugodni ceni. Informacije pri A. Adamič, Banja Luka, Kralja Alfonza 1
 19135-11

ENA IGLA ZA 100 PLOŠČ
PHONTON TRAJNE IGLE
RADIO STARKEL
 MARIBOR, TRG SVOBODE 6

PARCELA
ograjena, se proda v magdalenskem okraju. Vprašati: Zolgarjeva ul. 9, Breznik. 19088-11

RAPIDNO
dviganje cen hiš in posestev povzročajo neodgovorni BREZVESTNI MEŠETARJI zato zahtevajte v vsakem slučaju strokovnjaški nasvet, ki vam ga lahko nudi brezplačno priznana nadzorna kulturna realitetna pisarna »TRIGLAV«
Maribor, Aleksandrova 12, tel. 25-34 19087-11

HIŠO
posestvo ali parcelo kupim. Natančne ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Plačilo tako«. 19122-11

Z VEČJIM ZNESKOM
želim udeležbe pri zelo dobrem podjetju. Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Dobro«. 19121-11

TRGOVINE
hotela, industrije, trafike, restavracije, gostilne, kavarnice, parfumerije, drogerije, mlekarne, mesnice, pekarnice, mline, žage, veleposrestva, hiše, vile, prodajamo in posredujemo nakup točno, hitro in uspešno: Poslovalnica Pavleković Zagreb, Ilica 144. 19142-11

ZAGREBSKI BIFE
s traikno, izvrstno idoč, z garantiranim mesečnim prometom z jestvinami in mlačo, 45.000 din, prodajamo na najprometnejši poziciji blizu kolodvora »Sava« s skupno opremo in zasigurno nizko najemnino za 28.000 din. Poslovalnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144. 19143-11

ZAGREBSKA MLEKARNA
izvrstno idoča, katera prodaja dnevno 50 l mleka, 70 kg kruha, mnogo kave, kakava, surovih in drugih mlečnih proizvodov, prodajamo na najprometnejši poziciji z vso higijensko opremo ter zasigurno nizko najemnino za din 12.000.— Poslovalnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144. 19144-11

Specerijsko kolonijalna **TRGOVINA**
na najprometnejši zagrebski poziciji, izvrstno idoč, renomirano z najboljšimi odjemalci, prodajamo z lepo opremo, električno napravo za izražanje kave, telefonom, komfortnimi prostori za 70.000 din. Vse blago po fakturini ceni. Poslovalnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144. 19145-11

ZAGREBSKA TRAFIKA
z bifejem, krasen manjši posel, dobroidoč, na najprometnejši poziciji v bližini kolodvora se prodaja s skupnim inventarjem in blagom z zasigurno mesečno najemnino, samo 500 din, za ceno din 14.000.— Izvrstna nakupna prilika: Poslovalnica Pavleković, Zagreb, Ilica 144. 19146-11

DENAR
Tako **POSODIM 50.000 DIN**
Ponudbe z zamko 3 din na ogl. od. »Večernika« pod »8%«. 18956-12

POSOJILO
8 do 10.000 din na vknjižbo 15-kratne vrednosti obrtne in gostilniške hiše pri mestu ob glavni cesti iščem, Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Promet.« 19041-12

DRUŽABNIKA
iščem z nekaj kapitala radi povečanja obrti. Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Družabnik«. 19095-12

ZAKAJ
tolike skrbi, kje dobiti posojilo. Pristopite kot stalni član čimprej. Posojilo dajemo našim članom varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestu lemo 5% vsi varčevalci brez plačno zavarovani, zato ne čakajte več do zadnjega trenutka. Javite se čimprej pri zastopstvu Hranil, posojilnice »Moj Dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 64. Priloga znamke din 3.— 19090-12

AKO RABITE POSOJILO
ne čakajte zadnjega trenutka. Temveč javite se takoj pri zastopstvu hranilni posojilnici »Moj Dom«, Maribor, Aleksandrova c. 64. — Priložite znamke din 3.— za odgovor. 16681-12

DIN 100.000.—
ali več vložim v zdravo podjetje. Zahtevam zaposlitev v pisarni ali slično. Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Sposobna«. 19123-12

OBRT - TRGOVINA
»KERAMIKA«
Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peč in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

PONIKLANJE
pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«, Maribor, Trsteniakova ulica 5. 6177-1

GOSTILNIŠKO KONCESIJO
oddam. Pismene ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Sonce«. 19101-13

NOV KROJAČ
v Frankopanovi 31 se vlnudno priporoča občinstvu za obilen obisk. Prepričan sem, da bodo cenj. stranke zadovoljne z mojim delom. Krevvalder Mihael. 19070-13

INVENTAR
trgovine mešanega blaga se poceni proda. Vprašati Meljska cesta 38-II. 19129-13

BRITJE 2.—
STRIZENJE 4.—
Strizenje otrok din 3.—. Obiskujte vedno najcenejšo brivnico »Rapid«, Meljska cesta 1. 19133-13

Maka-pecila
za gospode, dame in otroke higienično v veliki izbiri izdeluje tudi po meri poceni
»Luna«
Maribor, samo Glavni trg 24

STROJI
Kupim damski **SIVALNI STROJ**
Ponudbe na ogl. od. »Več.« pod »Pogrezljiv«. 19058-14

Kupim boljši, rabljen **SIVALNI STROJ**
Vida Kos, Meljski hrib št. 4, Košaki. 19048-14

POHIŠTVO-OPREMA
SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE
vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva Aleksandrova c. 48. 4311-1

DVE POSTELJI
2 nočni omari, umivalnik in drugo dobro ohranjeno pohištvo se proda. Naslov v ogl. od. »Večernika«. 18964-17

Prodaj **RABLJENO POSTELJO**
za din 200.—, umivalnik za 230 din, ogledalo za 280 din in drugo. Naslov v ogl. od. »Večernika«. 19064-17

JEDILNICO
in 2 kredencij veliko vložno mizo, stolico, svetilko na stojalo, luster za din 8500 prodaj Nedogor Razlagova 22. 19035-17

POHIŠTVO!
Kar je resnica je resnica, predvsem je treba znati, da se stanovanjska oprema naroča edino pri »Eika« mizarstvu, Maribor, Frančiškanska ul. 12, ker ni vseeno, kje se kupuje pohištvo, da zadovoljite celo svojo družino. 19128-17

STOLE IN PARKETE
vseh vrst od najnavadnejše do najboljše izdelave po najnižjih cenah vam dobavlja J. Pučko, Maribor, Tržaška 57. Zahtevajte cenik! 19125-17

ZENSKI KOTIČEK
NOGAVICE
rokavice, perilo, trikotaža, volna, pletenine, Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

GOSPODINJE!
Nabavite si najnovjši, praktični patentirani brisalec za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom 40 din pri Jugopatent, Ljubljana, Dvořakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 vam pošljemo poštne prosto. Sprejememo preprodajalce. 13544-18

KOŠČICE
od breskev ali marelic, nekuhane, kupim. Roza Makarovič, trgovina, Vetrinška ul. 6. 19131-18

Kupim dobro ohranjeno **OMARO**
za obleke. Ponudbe na ogl. od. pod »Tako«. 19106-18

ZENITBE - DOPISI
ZENITVE IN MOŽITVE
boljših krogov posredujemo točno in diskretno. Prvo vrstne obiteljske zveze. Odlična izbira. Informativne prospekte pošljamo s predplačilom din 10,0 v znakih — diskretno. Rešujemo najkulantneje vse družinske prepire in nesoglasja: »REZOR«, Zagreb, Pošta 3. 19147-19

GOSPA IZ ZAGREBA
slovenskega porekla, 50 letna vdova, simpatična, vzorna gospodinja, inteligentna, močnejše rasti, reprezentativna s 700.000 din gotovine, se želi poročiti z odličnim gospodom sigurnega položaja. Informacije daje »REZOR«, Zagreb, Pošta 3. 19148-19

VDOVA
brez otrok, čedne zunanosti z lastno hišo na Pobrežju, prvovrstna gospodinja, želi poročiti boljšega gospoda ev. tudi vdovca v starosti okrog 40—50 let. Le resne dopise na ogl. od. pod »Jesen«. 19100-19

VPOKOJENEC
orožnik, vesten, trezen, pošten in zanesljiv, sposoben za pisarniška in razna druga fizična dela. Želi zaposlitve v Mariboru ali okolici ev. tudi samo poldnevno. Ponudbe pod »Zanesljiv« na ogl. od. »Večernika«. 19069-19

PREMOŽNA GOSPODIČNA
prijetne zunanosti, želi poznanstva s simpatičnim gospodom sigurnega položaja, starost 26 do 32 let. Ceni dopise po možnosti s sliko poslani na ogl. od. »Večernika« pod značko »Simpatična«. 19068-19

LOČENEC
srednjih let, v samopravni službi z lastno hišo išče sebi primerno. Z nekaj kapitala postane sosesestica. Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Dravska dolina«. 19049-19

ŽELEZNIŠKI URADNIK
star 35 let z 52.000 din gotovine, želi v svrhu ženitbe poznanstva z dekletom iz slovenske družine, katera ima veselo do lastnega doma. Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Karakter«. 19047-19

INTELIGENTEN IDEALIST
vedreža značaja, dobro situiran, želi gospodično od 17—22 let v svrhu globlje poznanstva. Temnolaska zaželena. Dopise s sliko poslati proti strogo-diskretni vrtni na ogl. od. »Večernika« pod šifro »Jutranja zarja«. 18993-19

POMORSKI KAPETAN
30 let, akademičar, v državni službi z mesečno plačo 3.200 din v zvezi s pokojnino, želi poročiti gospodično iz odlične družine. Ponudbe z 10 din v znakih na FIDES, Zagreb, Vlaška 66. 19109-19

OROŽNIŠKI PODNAREDNIK
31, soliden in doborščer, z mesečno plačo 1.100 din ter prihranki 60.000 din v gotovini in nepremičninah, želi poročiti gospodično dobre meščanske ali kmečke družine. Ponudbe z 10 din v znakih na FIDES, Zagreb, Vlaška 66. 19110-19

GOSPODIČNA
26 let stara, rimokatoliške vere, zelo lepa, z doto din 250.000.— in dedščino se želi poročiti z državnim ali mestnim uradnikom, oficirjem ali slično. Ponudbe z 10 din v znakih na FIDES, Zagreb, Vlaška 66. 19111-19

ŽELEZNIŠKI INSPEKTOR
upokolenec, 60 letni vdovec, izredno soliden, z mesečno pokojnino 3000 din, s stanovanjem v Zagrebu se želi poročiti z vdovo ali starejšo deklico iz najboljših rodbine. Ponudbe z 10 din v znakih na FIDES, Zagreb, Vlaška 66. 19112-19

OROŽNIŠKI PODNAREDNIK
33 let star, zelo spošтовan in skromen, z mesečno plačo 1.350 din, 30.000 din prihranki bi poročil gospodično iz dobre meščanske ali kmečke družine. Ponudbe z 10 din v znakih na FIDES, Zagreb, Vlaška 66. 19113-19

DRŽAVNI URADNIK
28 letni rimokatolik, lep, eleganten, simpatičen, službuje v Zagrebu, želi poročiti slovensko gospodično iz dobro stoječe obitelji. Informacije dajemo s predplačilom 10 din v znakih diskretno. Isti gošpod je strogo soliden in popolnoma zdrav. »REZOR«, Zagreb, Pošta 3. 19149-19

Novost za mizarje in pleskarje

najnovjša prirodna imitacija lesa je
„GUPFO“
odlični papir (Abziehpapier), s katerim se glasom priloge nga navodila izdelava vsako vrst lesa. Ni razlike med imitacijo in naravno barvo lesnega furnirja. Na zalogi 12 različnih vrst lesa. Zahtevajte brezplačne vzorce. Iščemo zastopnike.
Ziegler Peter
Apatin Bačka

GLASBILA

KONCERTNO VIOLINO
dobro kopijo Stradivarija, prodam po razmeroma nizki ceni. Ponudbe na ogl. od. »Večernika« pod »Pariski fabrikat 1814«. 19072-20

PIANINO
z lepim tonom, se proda. Fabinger, Livada 5. 19053-20

BATERIJSKI RADIO
prodam, zamenjam za harmoniko ali bicikel. Betnavska cesta 136. 19137-20

POUK

OSMOŠOLEC
klasične gimnazije, večkratni odličnjak, išče stanovanje z zajtrkom in večerjo za instrukcije. Poučuje vse predmete od prvega razreda osnovne šole do šestega razreda gimnazije. Naslov v ogl. od. »Večernika«. 19104-21

VOZILA

OTROŠKI VOZIČEK
dobro ohranjen, kupim. Somrak, Cvetlična ulica 8. 19051-22

Poceni se proda **AVTO D. K. W.**
»Maister«. Vpraša in ogleda se v gostilni Felč. Tezno. 19083-22

MOTOR
Zündap 196 ccm, vožen 8700 km, brezhiben, prodam za 7500 din in dve motorni gumi, rabljeni, 675+100, 25x3,85. Naslov v ogl. od. »Večernika«. 19010-22

ŽIVALI

DVA PAVA
samec in samica, s tremi mladiči, narodaj. Vprašati tel. 22-48. 19020-24

Najnovjši modeli Najnižje cene Cenički franko

otroških vozičkov, dvokoles, in delov, sivalnih strojev, prevoznih triciklov, pnevmatike pr
„TRIBUNA“ F. B. L., MARIBOR
Aleksandrova cesta 26 • LJUBLJANA, Karlovska c. 4

Halo!
Vinska tegatev
v nedeljo ob 2. uri popoldan restavracija Cerpes prej Slavec nad Tremi ribniki — Vstop prost! Se priporoča restavracija

»TELEFUNKEN«
aparati neprekosljivi v kakovosti, glasu in cenah. Najmoderneje urejena popravljavnica vseh znamk radijskih aparatov hitro in poceni vam nudi tvrdka
RADIO STARKEL
MARIBOR - TRG SVOBODE 6 - TELEFON 26-85

POSOJILNICA NARODNI DOM
v Mariboru z. z. o. j. • najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru
REZERVE BLIZU DIN 12.000.000.—

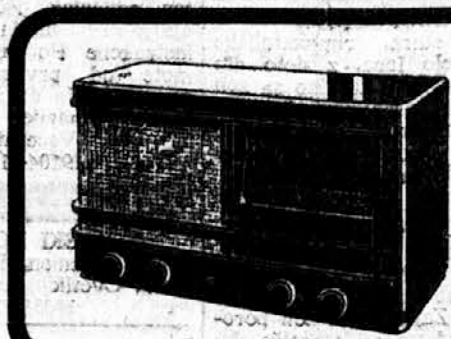
**Dokler še imam staro zalogo
stare, nizke cene!**

**ADLER
RHEINMETALL**

*pisarniške
stroje*

**RADIO
PHILIPS**

Papir

J. KARBEUTZ, MARIBOR Gosposka 3
TEL. 28-42

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Pršernova ul. 44

LINOLEJ,

kartolej, voščeno platno
kupite poceni, pri

„OBNOVA“ F. Novak
Jurčičeva ul. 6

Prvovrstne svet. znamke
**STEINWAY, FÖRSTER,
STINGEL, SEILER ITD.**

Hiša klavirjev

Th. Bäuerle
Maribor, Tyrševa 24

V poljubni izbiri

dobite vse šlagerje, plesne,
narodne s harmoniko na do-
mačih gramofonskih ploščah
že po din 40.—. Zahtevajte
brezplačne sezname.

Glavna zastopstva: Maribor: Meinel & Herold

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker,
medenino, svinec,
cink, star papir, cu-
nje, krojaške odrez-
ke, tekstilne odpad-
ke, glaževino, ovčjo
volno, govejo dlako
kupi je vedno po na-
višjih cenah Arbeiter.
Dravska ul. 15. Te'
26-23.

Zlato in srebro,

oriljante, zastavljalne listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Brezplačno Vaša usoda!

Ta veliki dobrotnik člo-
veštva, popularno znani raz-
iskovalec v panzi člove-
skih ved, daje brezplačno
velika in značilna preroko-
vanja Vaše usode, katere
napovedi izdajajo veliko in
nesluteno senzacijo po vsem
kulturnem svetu. On Vam
bo pomagal, in Vi boste
srečni, zaupajte se mu, da
Vam prerokuje vztrajljiva
dejstva, ki bodo sureneni-
la tok Vašega življenja in
ki bodo pomagala, da pri-
dete do velikega dobika in
vsakega zaželenega uspeha.
on bo našel in očrtal vse
glavne smerice Vrače
bodočega življenjskega po-
ta. Poznavajoč današnje
čase, borbo in težnjo člo-
veštva, se je odločil, da
omogoči narodu vseh slo-
jev s pomočjo te znan-
stvene vede, zoliti velike ne-
znanosti, in mu pokazati
pravo in nepozrečo pot, po kateri se bo kretal in na kateri
način lahko vsaka oseba doseže pravo srečo in blagostanje.
kajti večina naroda in posamezniki so neodporni pred udar-
ci težke in nesmiljene usode, a da bi bila vsakomur jasna pot, je
potrebna pomoč in prave, da se ne bode človek duševno in
telesno okrepil in dosegel vse svoje drage želje, kajti vsi pre-
bivalci tega PLANETA zaslužijo, da za časa svolega zemel-
skega življenja dožive in občutijo vse uspehe in radosti v živ-
ljenju, na ču ste siromašni, bolni, po vojni izžrpani ali če ste
bili razočarani v ljubezni ali preživljali težke življenjske na-
dloge, različne izgube, ali duševno potrti, saj imate vsi svoje
nedostatke, vsi boste samo tem potom dosegli svoje velike cilje.

Vsakomur hoče napovedati uspeh in srečo v bodočnosti, pre-
toklosti, sedanjosti, karieri, službi, vadi, politiki, bogatstvu,
ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, nasledstvu, zdravlju, dedšči-
ni, sodnih sporih, špekulacijah, nenadnih dobikih, vsakomur bo
dal strokovne pismene nasvete, ki mu bodo koristili vse živ-
ljenje ter odgovore na vsa tajna zainteresirana vprašanja, ki mu
lih lahko zaupate brez vsakega obotavljanja. Tolmači Vaše zna-
čilne navade, odkriva tajne Vaših velikih sovražnikov in pri-
ateljjev, predvideva razne nevarnosti, nesrečne slučajne in slino
Horoskop se pošlje vsakomur v največji diskreciji.

Mnogoštevilne izjave hvaležnosti dosevale dnevno iz vseh
kraljev sveta, kar dokazuje izredno zaupanje v točno napovedbe
in so temu slavnemu predstavitelju astrologije izrečena priznanja
od največjih osebnosti velikih učenjakov, umetnikov, književni-
kov, filozofov, velikih politikov in zmagovalcev na vseh volnih
in diplomatskih poljih.

Znameniti biro »Radosaviljevič« je najbolj razvit, najbolj
popularen, največji in najbolj poznan po vsem svetu ter si je
pridobil veliko zaupanje vseh slojih naroda, v vseh krajih
sveta, ter prinašalo vsi listi v Evropi njegovo biografijo, ker
je v istini največji astrolog današnjega modernega časa v prav-
nem pomenu besede vzvalovil in vzbudil milijone duš vsega
naroda, ker je zares pomagal narodom obeh polov, narodom
vseh slojev ter pozna celo človečanstvo njegova dela, ki se je
postavil v službo naroda, da vsakomur pomaga, da postane zma-
govalec na raznih poljih in da vsakdo čuti veliko in pravo
življenjsko radost, ker je astrologija i velikim i malim ljudem
skozl vse vekove pomagala in jih osrečevala, ker ima ta na-
starejša veda v zgodovini velike zasluge in se moreje svoje ge-
neracije, rojene izmed leta 1857. in 1931., obratiti za horoskop na
Radosaviljevičev naslov, samo postopati je treba točno po naved-
nenih navodilih.

Pošljite še Vi svoj čiljiv, točen in lastnorčno pisan naslov,
označivši spol, dan, mesec in leto Vašega rojstva z 10 din v
denarju ali 15 din v znakah na račun stroškov. Klienti iz ino-
zemstva 20 din v gotovini

Naslov: ASTROLOGSKI BIRO Radosaviljevič, poštni predal št. 1
Sopot, Dunavska banovina, Jugoslavija.

Moški! Pri spolni slabosti
(spolni impotenci) poizkusite hormoneke pilule
HORMO-SEKS
Dobivajo se v vseh lekarnah, 30 pilul din 84,
100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahte-
vajte samo prave in originalne Hormo-Seks pi-
lule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV.
LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glav-
no skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-
VIT«, Zagreb, Langov trg 3. upl. rez. 3. tr. 3846-35.

Etikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČISKANSKA UL. 3.

Moderna
izdelava
fotografij,
fotoamaterska
dela v
fotosteljeju

Japeli
Prostor za
vse vrste
fotografij
vse vrste
fotografij

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HÖHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Prodaja v
Mariboru
V. Weixl
in sinova
Jurčičeva 8

Krojačii Šivilje!

**NAJNOVEJŠE
MODNE
JOURNALE**

* prvi izdanje maj 1940 *

stalno na zalogi
Knjigarna in papirnica
Tiskovne zadruga
Maribor, Cankarjeva 1
Telefon šte. 25-45

*

Aka
Oglaševanje
želite oglaševati,
pokličite telefon:

↓

25-67

OSKRBNIK-ca

za planinski dom pri Sv. Treh kraljih na
Pohorju se išče. Vse informacije daje
podružnica SPD v Slovenski Bistrici.

Kartoteka:

preglednost
točnost
enostavnost
zanesljivost
in cenenost

Sofca **MARIBOR**
Gregorčičeva 24 Tel. 25-10

V globoki žalosti naznanjamo, da nas je za vedno zapustil naš dragi
sin, brat, svak, stric, gospod

Šabeder Franc
pos. sin

v petek po težki boleznii v starosti 34 let.
Pogreb dragega bo v nedeljo popoldne ob 15.30 uri iz mrtvašnice na
magdalensko pokopališče.

Tezno pri Mariboru, 19. oktobra 1940.

Zalujoči: Franc in Terezija, starši; Serafina
Rejc, Jožica Rozman, sestre; Andrej
Rejc, Vilko Rozman, svaka; Milan,
Andrejček, Vilček in Marjan, nečaka.